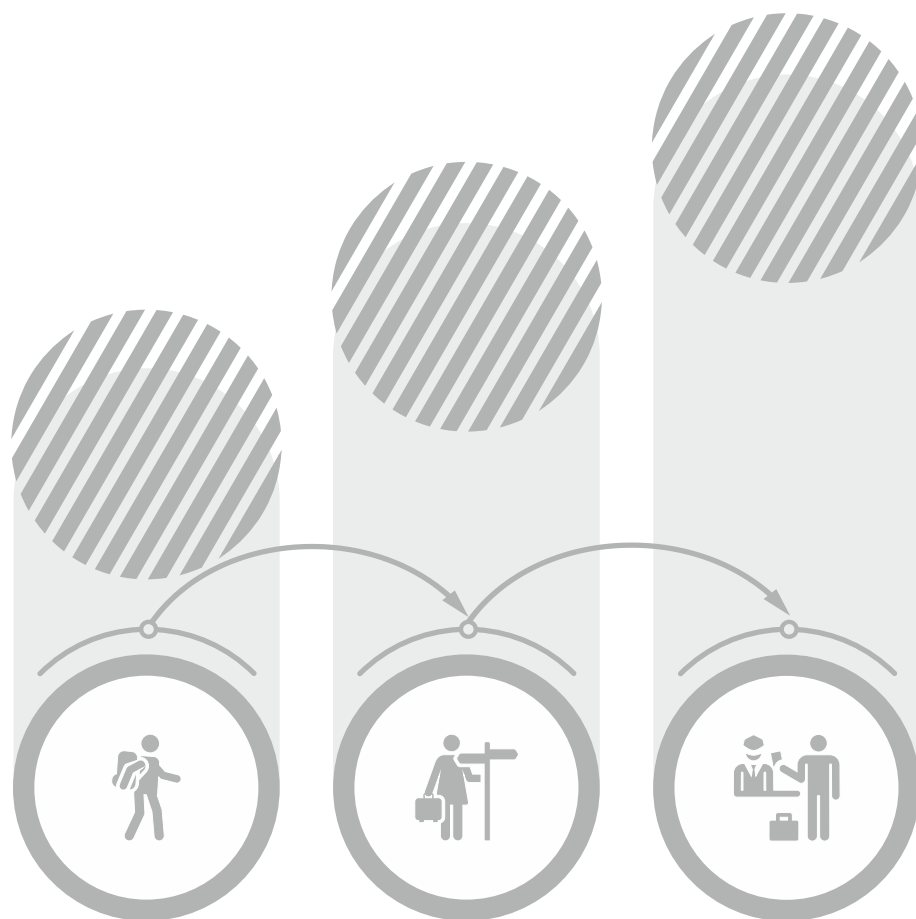

Turystyka w 2019 r.

Tourism in 2019

Turystyka w 2019 r.

Tourism in 2019

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Warszawa, Rzeszów 2020

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie – Ośrodek Statystyki Sportu i Turystyki, Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej, Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Rzeszów – Centre for Sport and Tourism Statistics, Centre for Transborder Areas and Statistics for Euroregions, Podkarpackie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Marek Cierpiat-Wolan

Zespół autorski

Editorial team

Iwona Januś, Dorota Jasiukiewicz, Magdalena Kozyra-Cybulska, Wiesława Magryś, Jarosław Napora, Beata Salach, Jadwiga Uchman, Sebastian Wójcik, Łukasz Zadorożny

Tłumaczenie

Translation

Mirosław Koszela

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Wojciech Ingot, Daniel Koprowicz, Rajmund Litkowiec, Maciej Zielański

Autorzy ikon użytych na okładce

Authors of icons used on the cover

Surang i Srip z www.flaticon.com

Surang and Srip from www.flaticon.com

ISSN 1425-8846

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazujemy Państwu kolejną edycję publikacji z zakresu turystyki w Polsce.

W opracowaniu zaprezentowano podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej i jej wykorzystaniu, uczestnictwie mieszkańców Polski w turystyce oraz podróżach cudzoziemców do Polski. Publikacja zawiera także informacje o ruchu pojazdów i osób na granicach Polski. W obecnym wydaniu zamieszczono dodatkowo rozdział poświęcony syntetycznej ocenie natężenia ruchu turystycznego w województwach z wykorzystaniem metod grupowania hierarchicznego.

Publikacja składa się z dwóch części: analitycznej i tabelarycznej.

Pierwsze ujęcie jest analizą danych statystycznych z zakresu turystycznej bazy noclegowej; zawiera informacje o liczbie obiektów i miejsc noclegowych według rodzajów oraz w układzie wojewódzkim. Charakterystyki wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych dokonano w oparciu o dane dotyczące liczby turystów i udzielonych im noclegów, z uwzględnieniem ich krajów zamieszkania. Wybrane informacje zaprezentowano w formie wskaźników odnoszących się do liczby ludności i powierzchni.

Część ta zawiera również dane o podróżach turystycznych mieszkańców Polski, jak i turystów zagranicznych do Polski, z uwzględnieniem m.in. celu i długości ich podróży oraz poniesionych wydatków. Informacje z zakresu ruchu granicznego dotyczą granic Polski będących jednocześnie zewnętrzną granicą Unii Europejskiej, jak i szacunków przekroczeń granic z krajami UE.

W celu lepszego zobrazowania przestrzennego zróżnicowania poszczególnych zjawisk, wybrane dane ujęto w formie graficznej na wykresach i mapach.

Część analityczna publikacji dostępna jest w wersji elektronicznej i drukowanej.

Uzupełnienie części analitycznej stanowią tablice dostępne wyłącznie w wersji on-line zawierające informacje o:

- turystycznych obiektach noclegowych i ich wykorzystaniu (działy I i II),
- uczestnictwie mieszkańców Polski w podróżach oraz przyjazdach cudzoziemców do Polski (dział III),
- ruchu granicznym Polaków i cudzoziemców na granicach będących jednocześnie zewnętrzną granicą UE, a także o ruchu granicznym środków transportu (dział IV),
- Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym i jego działalności (dział V).

Źródłem danych zawartych w publikacji są wyniki badań statystycznych GUS oraz informacje Straży Granicznej i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Mamy nadzieję, że publikacja okaże się cennym źródłem wiedzy na temat turystyki, której znaczenie jest istotne dla wielu sfer życia społecznego i gospodarczego w Polsce.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim osobom przekazującym informacje stanowiące podstawę do opracowania niniejszej publikacji, a szczególnie sprawozdawcom uczestniczącym w badaniu bazy noclegowej, realizowanym na formularzach KT-1 i KT-2 oraz członkom gospodarstw domowych biorącym udział w badaniu „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

dr Marek Cierpiął-Wolan

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Rzeszów, czerwiec 2020 r.

Preface

We present to you the next edition of the publication on tourism in Poland.

The study provides basic data on the national tourism infrastructure and its occupancy, participation of Polish citizens in tourism and foreigners' trips to Poland. The publication also contains information on the traffic of vehicles and persons at the Polish borders. The current issue additionally includes a chapter devoted to the synthetic evaluation of tourist traffic intensity in voivodships using hierarchical grouping methods.

The publication consists of two parts: analytical and tabular.

The first part is an analysis of statistical data on tourist accommodation establishments; it contains information on the number of establishments and accommodation places by type and by voivodship. The characteristics of the occupancy of tourist accommodation establishments are based on the data on the number of tourists and the number of nights spent by tourists, including their countries of residence. Selected information was presented in the form of indicators relating to population and area.

This part also contains data on tourist trips of Polish citizens as well as foreign tourists, taking into account, inter alia, the purpose and length of their trips and expenditure incurred.

The information on border traffic concerns the borders of Poland, which are at the same time external borders of the European Union, as well as estimates of border crossings with EU countries.

In order to better illustrate the spatial differentiation of particular phenomena, selected data are presented in graphical form on charts and maps.

The analytical part of the publication is available in electronic and printed version.

The analytical part is complemented by tables available only in the on-line version containing information on:

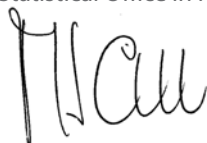
- tourist accommodation establishments and their occupancy (chapter I and II),
- participation of Polish residents in trips and arrivals of foreigners in Poland (chapter III),
- border traffic of Poles and foreigners at the borders being at the same time the external EU border, as well as border traffic of means of transport (chapter IV),
- The Polish Tourist and Sightseeing Society and its activities (chapter V).

The source of data contained in the publication are the results of statistical surveys of Statistics Poland and information of the Border Guard and the Polish Tourist and The Polish Tourist and Sightseeing Society.

We hope that the publication will prove to be a valuable source of knowledge on tourism, whose importance is vital for many spheres of social and economic life in Poland.

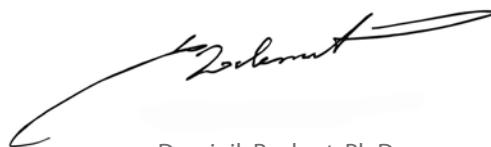
We would like to express our heartfelt thanks to all the persons providing information that constitutes the basis for the preparation of this publication, especially to the rapporteurs participating in the survey of accommodation establishments, carried out on KT-1 and KT-2 forms, and to the members of households participating in the survey "Participation of Polish citizens (residents) in trips".

Director
of the Statistical Office in Rzeszów

Marek Cierpiál-Wolan, Ph.D.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	10
List of charts	10
Spis map	14
List of maps	14
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	15
Symbols. Abbreviations.	15
Synteza	17
Executive summary	20
Rozdział 1. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie	23
Chapter 1. Tourist accommodation establishments and their occupancy	23
1.1. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie	24
1.1. Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy	24
Obiekty i miejsca noclegowe według stanu w dniu 31 lipca	24
Accommodation establishments and bed places as of 31 July	24
Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych	29
Occupancy of tourist accommodation establishments.	29
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych	36
Occupancy rate of bed places	36
Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych	37
Occupancy of rooms in hotels and similar establishments	37
1.2. Usługi gastronomiczne świadczone w turystycznych obiektach noclegowych	39
1.2. Catering services provided in tourist accommodation establishments.	39
1.3. Charakterystyka turystycznych obiektów noclegowych według klasyfikacji PKD 2007	40
1.3. Characteristics of tourist accommodation establishments according to the NACE classification	40
Rozdział 2. Zróżnicowanie terytorialne bazy noclegowej w Polsce	43
Chapter 2. Territorial diversity of tourist accommodation establishments in Poland	43
Rozdział 3. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie	51
Chapter 3. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy	51
3.1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich według stanu w dniu 31 lipca	53
3.1. Tourist accommodation establishments and bed places in coastal and mountain areas as of 31 July	53
3.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich	56
3.2. Occupancy of tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas	56

Rozdział 4. Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach	61
Chapter 4. Participation of Polish residents in trips	61
4.1. Podróże mieszkańców Polski.	62
4.1. Tourist of Polish residents	62
4.2. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami.	70
4.2. Expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to travel.	70
Rozdział 5. Podróże nierezydentów do Polski.	73
Chapter 5. Trips of non-residents to Poland	73
Rozdział 6. Ruch turystyczny w województwach – syntetyczne ujęcie z wykorzystaniem metod grupowania hierarchicznego	81
Chapter 6. Tourist traffic in voivodships – synthetic approach using hierarchical clustering methods	81
Rozdział 7. Ruch graniczny	85
Chapter 7. Border traffic	85
7.1. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej	87
7.1. Border traffic of persons on the Polish border with the European Union countries, at airports and the sea border	87
7.2. Ruch graniczny osób na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen	92
7.2. Border traffic of persons on the Polish border with countries not belonging to the Schengen area	92
Przyjazdy cudzoziemców do Polski spoza strefy Schengen	96
Arrivals of foreigners to Poland from outside the Schengen area	96
Wyjazdy Polaków poza strefę Schengen	99
Departures of Poles outside the Schengen area	99
Ruch graniczny środków transportu poza strefę Schengen	100
Border traffic of means of transport outside the Schengen area	100
Osobowy ruch graniczny w latach 2007–2019 na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej oraz na lotniskach i w portach morskich	107
Passenger border traffic in 2007–2019 on the external European Union land border and at airports and seaports	107
Rozdział 8. Działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego	115
Chapter 8. Activity of Polish Tourist and Sightseeing Society	115
Uwagi metodologiczne	117
Methodological notes	126

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe w 2019 r.	27
Table 1. Tourist accommodation establishments and bed places in 2019	27
Tablica 2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2019 r.	38
Table 2. Occupancy of tourist accommodation establishments in 2019	38
Tablica 3. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r.	39
Table 3. Catering facilities in tourist accommodation establishments in 2019	39
Tablica 4. Podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej według grup PKD 2007 w 2019 r.	42
Table 4. Basic data on tourist accommodation establishments by NACE groups in 2019	42
Tablica 5. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.	56
Table 5. Tourist accommodation establishments and bed places in coastal and mountain areas in 2019	56
Tablica 6. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w latach 2018 i 2019	57
Table 6. Occupancy of tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2018 and 2019	57
Tablica 7. Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu w 2019 r.	61
Table 7. Characteristics of household members participating in the survey in 2019	61
Tablica 8. Podróże turystyczne w 2019 r.	62
Table 8. Tourist trips in 2019	62
Tablica 9. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.	64
Table 9. Tourist trips of Polish residents aged 15 or over in 2019	64
Tablica 10. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2019 r.	66
Table 10. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or over by the main purpose in 2019	66
Tablica 11. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu w 2019 r.	67
Table 11. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or over by means of transport used in 2019	67
Tablica 12. Średnia liczba noclegów podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.	67
Table 12. Average number of overnight stays during trips of Polish residents aged 15 or over in 2019	67
Tablica 13. Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podróżami w 2019 r.	71
Table 13. Structure of expenditures related to trips of Polish residents aged 15 or over in 2019	71
Tablica 14. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu w 2019 r.	73
Table 14. Trips of non-residents to Poland by the main purpose in 2019	73
Tablica 15. Struktura nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) przyjeżdżających do Polski według płci w 2019 r.	74
Table 15. Structure of non-residents (tourists and same-day visitors) arriving to Poland by sex in 2019	74

Tablica 16. Struktura podróży turystów zagranicznych do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania w 2019 r.	76
Table 16. Structure of trips of foreign tourists to Poland by length of stay and country of residence in 2019	76
Tablica 17. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) w 2019 r.	86
Table 17. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) in 2019	86
Tablica 18. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2019 r.	88
Table 18. Border traffic of Polish residents and foreigners on the Polish land border with neighbouring countries of the European Union in 2019	88
Tablica 19. Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców według kwartałów w 2019 r.	88
Table 19. Crossings of the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by Polish residents and foreigners by quarters in 2019	88
Tablica 20. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2019 r.	89
Table 20. Arrivals of foreigners to Poland across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2019	89
Tablica 21. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2019 r.	90
Table 21. Departures of Polish residents across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2019	90
Tablica 22. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2019 r.	91
Table 22. Border traffic of Polish residents and foreigners at airports in 2019	91
Tablica 23. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2019 r.	91
Table 23. Border traffic of Polish residents and foreigners at the sea border in 2019	91
Tablica 24. Ruch graniczny według rodzaju przejść w 2019 r.	93
Table 24. Border traffic by type of crossing in 2019	93
Tablica 25. Ruch graniczny na granicy wschodniej	94
Table 25. Border traffic on the eastern border	94
Tablica 26. Przyjazdy cudzoziemców do Polski według granic spoza strefy Schengen w 2019 r.	97
Table 26. Arrivals of foreigners to Poland, by borders from outside the Schengen area in 2019	97
Tablica 27. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski poza strefę Schengen według granic w 2019 r.	99
Table 27. Foreign trips of Polish residents outside the Schengen area by borders in 2019	99
Tablica 28. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) według granic spoza strefy Schengen w 2019 r.	101
Table 28. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) by borders outside the Schengen area in 2019	101
Tablica 29. Odprawy pojazdów osobowych obywateli polskich i cudzoziemców na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2019 r.	101
Table 29. Checks of passenger vehicles of Polish residents and foreigners on controlled sections of the eastern border in 2019	101
Tablica 30. Odprawy pojazdów ciężarowych na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2019 r.	103
Table 30. Checks of trucks lorries on controlled sections of the eastern border in 2019	103

Tablica 31. Odprawy autobusów na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2019 r.	104
Table 31. Checks in of buses on controlled sections of the eastern border in 2019	104
Tablica 32. Ruch graniczny pociągów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2019 r.	107
Table 32. Border traffic of trains outside the Schengen area by border in 2019	107
Tablica 33. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Rosja – przejścia graniczne drogowe, kolejowe i rzeczne	108
Table 33. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russia – road, rail and river border crossings.....	108
Tablica 34. Osobowy ruch graniczny na lotniskach poza strefę Schengen	109
Table 34. Passenger border traffic at the airports outside the Schengen area	109
Tablica 35. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej poza strefę Schengen	109
Table 35. Passenger border traffic at the sea border outside the Schengen area.....	109
Tablica 36. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą	110
Table 36. Passenger border traffic at crossings with Ukraine	110
Tablica 37. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią	111
Table 37. Passenger border traffic at crossings with Belarus	111
Tablica 38. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją	112
Table 38. Passenger border traffic at crossings with Russia.....	112
Tablica 39. Szlaki turystyczne w 2019 r.	115
Table 39. Tourist trails in 2019	115

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Turystyczne obiekty noclegowe według wielkości i ich wykorzystanie w 2019 r.	23
Chart 1. Tourist accommodation establishments by size and their occupancy in 2019	23
Wykres 2. Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów i ich wykorzystanie w 2019 r.	24
Chart 2. Tourist accommodation establishments by type and their occupancy in 2019	24
Wykres 3. Turystyczne obiekty noclegowe	25
Chart 3. Tourist accommodation establishments	25
Wykres 4. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych	26
Chart 4. Bed places in tourist accommodation establishments	26
Wykres 5. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe według wielkości obiektu w 2019 r. .	28
Chart 5. Tourist accommodation establishments and bed places by the size of establishment in 2019	28
Wykres 6. Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii w 2019 r.	28
Chart 6. Rooms and bed places in hotels by category in 2019.....	28
Wykres 7. Hotele według liczby pokoi w 2019 r.	29
Chart 7. Hotels by the number of bed rooms in 2019	29
Wykres 8. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych	30
Chart 8. Tourists in tourist accommodation establishments	30
Wykres 9. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy	31
Chart 9. Tourists in tourist accommodation establishments by month	31
Wykres 10. Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych	33
Chart 10. Overnight stays in tourist accommodation establishments	33
Wykres 11. Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym według rodzajów obiektów	34
Chart 11. Percentage of overnight stays of foreign tourists by type of establishments.....	34
Wykres 12. Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych według miesięcy.....	35
Chart 12. Overnight stays of tourists in accommodation establishments by month	35
Wykres 13. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych ...	36
Chart 13. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments	36
Wykres 14. Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2019 r.	37
Chart 14. Rooms rented in hotels and similar establishments by types of establishments in 2019....	37
Wykres 15. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie według grup PKD 2007 w 2019 r.	41
Chart 15. Tourist accommodation establishments and their occupanc by NACE groups in 2019	41
Wykres 16. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.	54
Chart 16. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2019	54
Wykres 17. Miejsca w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.	55
Chart 17. Bed places in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2019	55
Wykres 18. Turyści korzystający z noclegów na obszarach nadomorskich i górskich w 2019 r.	58
Chart 18. Tourists accommodated in coastal and mountain areas in 2019.....	58

Wykres 19. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie w 2019 r.	59
Chart 19. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2019	59
Wykres 20. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.	59
Chart 20. Tourist accommodated in coastal and mountain areas in 2019	59
Wykres 21. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.	60
Chart 21. Occupancy rate of bed places in coastal and mountain areas in 2019	60
Wykres 22. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2019 r.	63
Chart 22. Tourist trips of Polish residents in 2019	63
Wykres 23. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.	63
Chart 23. Tourist trips of Polish residents aged 15 or over in 2019	63
Wykres 24. Sezonowość podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.	65
Chart 24. Seasonality of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2019	65
Wykres 25. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2019 r.	66
Chart 25. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by main purpose in 2019	66
Wykres 26. Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.	68
Chart 26. Domestic tourist traffic volume by voivodships and number of trips – concerns persons aged 15 or over in 2019	68
Wykres 27. Wybrane kierunki krajowych podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu prywatnym w 2019 r.	69
Chart 27. Selected destinations of domestic trips of Polish residents aged 15 or over for private purpose in 2019	69
Wykres 28. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2019 r.	71
Chart 28. Expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to travel in 2019	71
Wykres 29. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2019 r.	72
Chart 29. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by selected destination countries in 2019	72
Wykres 30. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2019 r.	72
Chart 30. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over for leisure, recreation or holiday purpose by selected destination countries in 2019	72
Wykres 31. Podróże niezydentów (turyistów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku w 2019 r.	74
Chart 31. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group in 2019	74
Wykres 32. Niezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2019 r.	75
Chart 32. Non-residents from neighbouring countries visiting Poland in 2019	75
Wykres 33. Podróże turystów zagranicznych do Polski w 2019 r.	75
Chart 33. Trips of foreign tourists to Poland in 2019	75

Wykres 34. Wydatki nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) w związku z podróżami do Polski w 2019 r.	77
Chart 34. Expenditures related to non-residents (tourists and same-day visitors) visiting Poland in 2019.	77
Wykres 35. Podróże nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2019 r.	78
Chart 35. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland in 2019.	78
Wykres 36. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu w 2019 r.	79
Chart 36. Trips of non-residents to Poland by main purpose in 2019.	79
Wykres 37. Wydatki nierezydentów związane z podróżami poniesione w czasie pobytu w Polsce w 2019 r.	79
Chart 37. Expenditures related to non-residents traveling incurred during their stay in Poland in 2019.	79
Wykres 38. Klastry ruchu turystycznego w 2019 r.	82
Chart 38. Clusters of tourist traffic in 2019.	82
Wykres 39. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granicy w 2019 r.	85
Chart 39. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) by borders in 2019.	85
Wykres 40. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski na granicy lądowej w 2019 r.	86
Chart 40. Border traffic of foreigners and Polish residents on the land border in 2019.	86
Wykres 41. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski według odcinków granic w 2019 r.	87
Chart 41. Border traffic of foreigners and Polish residents by border sections in 2019.	87
Wykres 42. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2019 r.	89
Chart 42. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by quarters in 2019.	89
Wykres 43. Przyjazdy cudzoziemców do Polski oraz wyjazdy mieszkańców Polski za granicę według odcinków granicy z krajami Unii Europejskiej w 2019 r.	90
Chart 43. Arrivals of foreigners to Poland and departures of Polish residents abroad by border sections with the European Union countries in 2019.	90
Wykres 44. Przekroczenia granicy poza strefę Schengen według rodzajów przejść granicznych w 2019 r.	93
Chart 44. Crossings of the border outside the Schengen area by type of border crossing point in 2019.	93
Wykres 45. Przejścia graniczne według rodzajów w 2019 r.	94
Chart 45. Border crossings by type in 2019.	94
Wykres 46. Struktura odpraw granicznych na przejściach granicznych granicy wschodniej poza strefę Schengen (przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne) w 2019 r.	95
Chart 46. The structure of border checks at the eastern border crossing points outside the Schengen area (road, rail and river border crossings) in 2019.	95
Wykres 47. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na lotniskach w 2019 r.	95
Chart 47. The structure of border checks outside the Schengen area at airports in 2019.	95
Wykres 48. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen w portach morskich w 2019 r.	96
Chart 48. The structure of border checks outside the Schengen area in seaports in 2019.	96
Wykres 49. Ruch graniczny poza strefę Schengen w 2019 r.	98
Chart 49. Border traffic outside the Schengen area in 2019.	98

Wykres 50. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2019 r.	102
Chart 50. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area by border sections in 2019 ...	102
Wykres 51. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen w 2019 r.	102
Chart 51. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area in 2019	102
Wykres 52. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2019 r.	103
Chart 52. Border traffic of vehicles lorries outside the Schengen area by border sections in 2019....	103
Wykres 53. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen w 2019 r.	104
Chart 53. Border traffic of vehicles lorries outside the Schengen area in 2019	104
Wykres 54. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2019 r.	105
Chart 54. Border traffic of buses outside the Schengen area by border sections in 2019	105
Wykres 55. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen w 2019 r.	105
Chart 55. Border traffic of buses outside the Schengen area in 2019	105
Wykres 56. Ruch graniczny pociągów na poszczególnych odcinkach granicy z krajami spoza strefy Schengen w 2019 r.	106
Chart 56. Border traffic of trains on individual sections of the border with countries outside the Schengen area in 2019	106
Wykres 57. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Rosja	108
Chart 57. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russia	108
Wykres 58. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą	110
Chart 58. Passenger border traffic at crossings with Ukraine	110
Wykres 59. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią	111
Chart 59. Passenger border traffic at crossings with Belarus	111
Wykres 60. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją	112
Chart 60. Passenger border traffic at crossings with Russia	112
Wykres 61. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą według miesięcy	113
Chart 61. Passenger border traffic at crossings with Ukraine by month	113
Wykres 62. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią według miesięcy	113
Chart 62. Passenger border traffic at crossings with Belarus by month	113
Wykres 63. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją według miesięcy	114
Chart 63. Passenger border traffic at crossings with Russia by month	114

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów w 2019 r.	32
Map 1.	Foreign tourists in tourist accommodation establishments by selected countries in 2019	32
Mapa 2.	Turystyczne obiekty noclegowe w 2019 r.	43
Map 2.	Tourist accommodation establishments in 2019	43
Mapa 3.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r.	44
Map 3.	Bed places in tourist accommodation establishments in 2019	44
Mapa 4.	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2019 r.	44
Map 4.	Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2019	44
Mapa 5.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r.	45
Map 5.	Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2019	45
Mapa 6.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r.	45
Map 6.	Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2019	45
Mapa 7.	Liczba turystycznych obiektów noclegów na 100 km ² w 2019 r.	47
Map 7.	Number of tourist accommodation establishments per 100 km ² in 2019	47
Mapa 8.	Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2019 r.	47
Map 8.	Accommodation establishments density rate in 2019	47
Mapa 9.	Wskaźnik gęstości ruchu w 2019 r.	48
Map 9.	Tourist traffic density rate in 2019	48
Mapa 10.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera w 2019 r.	49
Map 10.	Tourist traffic intensity rate according to Schneider in 2019	49
Mapa 11.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata w 2019 r.	49
Map 11.	Tourist traffic intensity rate according to Charvat in 2019	49
Mapa 12.	Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej w 2019 r.	50
Map 12.	Tourist accommodation development rate in 2019	50
Mapa 13.	Obszary nadmorskie i obszary górskie	52
Map 13.	Coastal areas and mountain areas	52
Mapa 14.	Natężenie ruchu turystycznego w 2019 r.	83
Map 14.	Tourist traffic volume in 2019	83
Mapa 15.	Szlaki turystyczne na 100 km ² w 2019 r.	116
Map 15.	Tourist trails per 100 km ² in 2019	116

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Uwaga	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.
Note	Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Those numbers are correct with regard to their factual content.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld	miliard billion
km	kilometr kilometre
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
KE EC	Komisja Europejska European Commission
PKD NACE	Polska Klasyfikacja Działalności Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
UE EU	Unia Europejska European Union
zł PLN	złoty Polish zloty
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
r.	rok year

Synteza

Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2019 r.

Według stanu na dzień 31 lipca 2019 r. liczba turystycznych obiektów noclegowych w Polsce wyniosła 19,2 tys., w tym 7,9 tys. (41%) posiadało mniej niż 10 miejsc noclegowych. W strukturze obiektów dominowały pokoje gościnne oraz kwatery agroturystyczne, które stanowiły łącznie niemal 60% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych. Kolejną pod względem liczebności grupą obiektów były hotele, których udział wyniósł 14%.

W ciągu całego 2019 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 36,5 mln turystów, tj. o 5,6% więcej niż rok wcześniej. Prawie wszyscy turyści zagraniczni (98,6%) nocowali w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc.

Liczba noclegów udzielonych turystom w 2019 r. wyniosła 96,1 mln, w tym 19,0 mln noclegów udzielono turystom zagranicznym.

Liczba turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych wyniosła w lipcu 2019 r. 11,3 tys. i oferowały one 825,5 tys. miejsc noclegowych. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni najwięcej obiektów znajdowało się w województwie małopolskim (10,2) oraz pomorskim (9,0) przy średniej dla kraju wynoszącej 3,6. W województwie małopolskim zlokalizowanych było najwięcej hoteli (14,8% ogółu hoteli w Polsce), w województwie pomorskim było najwięcej pokoi gościnnych (25,3% pokoi w kraju), a w zachodniopomorskim – najwięcej ośrodków wczasowych oraz zespołów domków turystycznych (odpowiednio 32,3% i 25,4% obiektów tego typu w kraju).

W ciągu roku w obiektach tych przebywało 35,7 mln turystów (o 5,2% więcej niż rok wcześniej), w tym 7,5 mln turystów zagranicznych (o 5,5% więcej w porównaniu z 2018 r.). Wśród turystów zagranicznych przeważali turyści z krajów europejskich, stanowiąc ponad 80% wszystkich turystów zagranicznych.

Średni czas pobytu turystów krajowych i zagranicznych w obiektach był podobny – korzystali oni z niespełna 3 noclegów.

W ciągu 2019 r. turyści skorzystali z 93,3 mln noclegów, w tym turyści zagraniczni z 18,7 mln. Największą liczbę turystów odnotowano w obiektach województwa małopolskiego (5,6 mln) oraz mazowieckiego (5,5 mln). W wymienionych województwach przebywało również najwięcej turystów zagranicznych – odpowiednio 1,7 mln i 1,6 mln. Natomiast najwięcej udzielonych noclegów odnotowano w województwie zachodniopomorskim (16,1 mln) i małopolskim (14,9 mln). W województwie zachodniopomorskim w 2019 r. liczba turystów korzystających z noclegów była niemal dwukrotnie wyższa niż liczba mieszkańców – na 100 mieszkańców przypadało 189 turystów. Wysokim wskaźnikiem intensywności ruchu turystycznego charakteryzowały się również województwa: małopolskie – 164 turystów w przeliczeniu na 100 mieszkańców, pomorskie i dolnośląskie – odpowiednio 139 i 136 turystów.

Zastosowana do analizy zróżnicowania terytorialnego ruchu turystycznego metoda grupowania hierarchicznego potwierdziła, że największe natężenie ruchu turystycznego w 2019 r. wystąpiło w województwach: zachodniopomorskim, pomorskim i małopolskim. Metoda ta, oprócz danych o wykorzystaniu turystycznej bazy noclegowej uwzględniała także dane o podróżach jednodniowych mieszkańców Polski oraz noclegach w nieodpłatnych miejscach zakwaterowania.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc wyniósł w 2019 r. 40,6% (w 2018 - 40,1%) i najwyższy był w województwie zachodniopomorskim – 51,5%, zaś najniższy w lubuskim – 29,7%. W obiektach, które posiadały mniej niż 10 miejsc stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł ok. 18% i był nieco wyższy niż rok wcześniej.

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach w 2019 r.

Liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej uczestniczących w 2019 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym wyniosła 20,8 mln osób (o 3,6% więcej niż w 2018 r.), co stanowiło 64,1% mieszkańców Polski w tej grupy wiekowej.

W 2019 r. liczba wyjazdów turystycznych zrealizowanych przez gospodarstwa domowe wyniosła 41,4 mln (o 3,2% więcej niż w 2018 r.), co oznacza, że jedno gospodarstwo domowe uczestniczyło średnio w 3 wyjazdach. Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły 2 osoby. Większość wyjazdów (96,1%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

W ciągu roku mieszkańcy Polski odbyli łącznie 75,1 mln podróży (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 4,2% więcej niż w 2018 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 59,8 mln, z tego 34,5 mln podróży krótkookresowych (2–4 dni) i 25,3 mln podróży trwających 5 dni lub dłużej. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Polski wyniosła 15,3 mln i przeważnie były to podróże trwające 5 dni lub dłużej (12,4 mln).

W 2019 r. w grupie wiekowej 15 lat lub więcej mieszkańcy Polski odbyli 63,6 mln podróży, o 5,1% więcej niż w 2018 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 50,0 mln, a podróży zagranicznych – 13,5 mln. Wśród podróży krajowych 60,0% stanowiły podróże krótkookresowe, natomiast wśród podróży zagranicznych 80,2% stanowiły podróże długookresowe.

W 2019 r. wydatki mieszkańców Polski związane z podróżami wyniosły 79,5 mld zł (o 9,7% więcej niż w 2018 r.), z tego 30,9 mld zł – o 11,5% więcej niż w 2018 r. – przypadało na krajowe wyjazdy z noclegami, a 34,3 mld zł (o 9,2% więcej niż w 2018 r.) na zagraniczne wyjazdy z noclegami oraz 14,4 mld zł na zagraniczne podróże jednodniowe (o 7,0% więcej niż w 2018 r.). Przeciętne wydatki jednej osoby na podróż krajową trwającą 2-4 dni wyniosły 352 zł, na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 1012 zł, a na zagraniczną odpowiednio 1708 zł i 2737 zł. Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 388 zł.

Podróże nierezydentów do Polski w 2019 r.

W 2019 r. przyjechało do Polski 88,5 mln cudzoziemców, z tego 21,2 mln turystów i 67,4 mln odwiedzających jednodniowych (odpowiednio o 3,0%, 7,8% i 1,6% więcej niż w 2018 r.). Prawie połowę cudzoziemców stanowiły osoby w wieku od 35 do 54 lat (48,4%), przy czym dużą grupę stanowiły również osoby w wieku od 55 do 64 lat (16,8%) oraz osoby w wieku 25-34 lat (16,3%). Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiednich, którzy w 2019 r. wśród turystów stanowili 60,0%, natomiast wśród odwiedzających jednodniowych 97,1%. Wśród odwiedzających nasz kraj cudzoziemców przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek wśród ogółu zarówno turystów jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 33,4% i 42,7%.

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2019 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i na terenie Polski) wydatki w wysokości 61,0 mld zł i było to o 4,5% więcej niż w roku 2018, z tego turyści – 37,1 mld zł (o 7,3% więcej niż w roku 2018), a odwiedzający jednodniowi – 23,9 mld zł (o 0,4% więcej niż w roku 2018).

Ruch graniczny

W 2019 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z krajami UE – Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 224,7 mln osób (o 2,5% więcej niż w 2018 r.). W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 112,6 mln osób (o 2,6% więcej niż w 2018 r.) oraz w kierunku „z Polski” – 112,1 mln osób (o 2,3% więcej). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym na polskiej granicy lądowej z krajami UE wyniósł 42,0% „do” i „z” Polski, a udział cudzoziemców – 58,0% „do” i „z” Polski. W 2019 r. ruch graniczny na lotniskach wyniósł 45,1 mln (w kierunku „do” i „z” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach

przez mieszkańców Polski wyniosła 26,0 mln osób (o 10,6% więcej niż w 2018 r.), co stanowiło 57,7% ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy. W 2019 r. granicę na lotniskach przekroczyło również 19,1 mln cudzoziemców (o 8,7% więcej niż w 2018 r.). Granicę morską przekroczyło 2,1 mln osób (w kierunku „do” i „z” Polski), z czego 1,2 mln stanowili mieszkańcy Polski. Było to odpowiednio o 1,1% i o 0,6% więcej niż w 2018 roku. Wzrosła również, w porównaniu z rokiem poprzednim, liczba cudzoziemców przekraczających w 2019 r. granicę morską (o 1,9%) i wyniosła ona 0,9 mln.

Według danych Straży Granicznej¹, w 2019 roku na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy wschodniej z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich dokonano 54,4 mln odpraw osób wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski², w tym 37,3 mln odpraw cudzoziemców, które stanowiły 68,6 % ogółu przekroczeń.

Największą liczbę odpraw (32,8 mln) zanotowano na przejściach drogowych, które stanowiły 60,3% ogółu odpraw i na lotniskach – 20,2 mln, co stanowiło 37,1% ogólnej liczby odpraw.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających, na granicy strefy Schengen najliczniejszą grupę stanowili w kolejności obywatele: Ukrainy (10,4 mln, tj. 55,9% ogółu przyjazdów cudzoziemców, wzrost o 4,5% w stosunku do 2018 roku), Białorusi (3,4 mln, 18,1% wszystkich przyjazdów, spadek o 3,4% w stosunku do 2018 roku), Rosji (1,5 mln, 7,9% ogółu przyjazdów, wzrost o 2,4% w stosunku do 2018 roku), Wielkiej Brytanii (1,0 mln, 5,5% ogółu przyjazdów, wzrost o 13,6% w stosunku do 2018 roku).

¹Od 2011 roku dane odnoszące się do liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów jak również załóg środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów.

²Liczba dokonanych odpraw oznacza, że każda osoba jest liczona tyle razy ile razy przekracza granicę.

Executive summary

Tourist accommodation establishments and their occupancy in 2019

As of 31 July 2019, the number of tourist accommodation establishments in Poland amounted to 19.2 thousand, including 7.9 thousand (41%) establishments with less than 10 bed places. The structure of establishments was dominated by guest rooms and agrotourism lodgings, which together constituted almost 60% of all tourist accommodation establishments. The next largest group of establishments were hotels, whose share was 14%.

Throughout 2019, 36.5 million tourists were accommodated in tourist accommodation establishments, i.e. 5.6% more than the year before. Almost all foreign tourists (98.6%) stayed in establishments with 10 or more bed places.

The number of overnight stays of tourists in 2019 was 96.1 million, including 19.0 million nights spent by foreign tourists.

In July 2019, the number of tourist accommodation establishments with 10 or more bed places was 11.3 thousand and they offered 825.5 thousand bed places. Per 100 km² of area, the largest number of establishments was in Małopolskie Voivodship (10.2) and Pomorskie Voivodship (9.0), with the country average of 3.6. Małopolskie Voivodship had the largest number of hotels (14.8% of all hotels in Poland), Pomorskie Voivodship had the largest number of guest rooms (25.3% of the rooms in the country), and Zachodniopomorskie Voivodship had the largest number of holiday centres and complexes of tourist cottages (32.3% and 25.4% of these types of establishments in the country respectively).

In 2019, 35.7 million tourists were accommodated in these establishments (5.2% more than a year earlier), including 7.5 million foreign tourists (5.5% more compared to 2018). Among foreign tourists, the majority were tourists from European countries, accounting for over 80% of all foreign tourists.

Average duration of stay of domestic and foreign tourists was similar - they spent less than three nights in tourist accommodation establishments. During 2019, 93.3 million overnight stays were provided for tourists, including 18.7 million for foreign tourists.

The largest number of tourists was recorded in Małopolskie Voivodship (5.6 million) and Mazowieckie Voivodship (5.5 million). These voivodships also had the largest number of foreign tourists – 1.7 million and 1.6 million respectively. The largest number of overnight stays was recorded in Zachodniopomorskie Voivodship (16.1 million) and Małopolskie Voivodship (14.9 million). In 2019, the number of tourists accommodated in Zachodniopomorskie Voivodship was almost twice as high as the number of inhabitants – there were 189 tourists per 100 inhabitants. The following voivodships were also characterised by a high tourist traffic intensity indicator: Małopolskie Voivodship – 164 tourists per 100 inhabitants, Pomorskie Voivodship and Dolnośląskie Voivodship – 139 and 136 tourists respectively.

The method of hierarchical clustering applied to the analysis of territorial diversification of tourist traffic also confirmed that the highest intensity of tourist traffic occurred in 2019 in the following voivodships: Zachodniopomorskie, Pomorskie and Małopolskie. In addition to data on the occupancy of tourist accommodation establishments, this method also included data on same-day trips of Polish residents and overnight stays in free accommodation.

In 2019, the occupancy rate of bed places in establishments with 10 or more places was 40.6% (in 2018 – 40.1%), with the highest one in Zachodniopomorskie Voivodship – 51.5%, and the lowest in Lubuskie Voivodship – 29.7%. In establishments with less than 10 bed places, the occupancy rate for bed places was around 18% and was slightly higher than a year ago.

Participation of Polish residents in trips in 2019

The number of Polish residents aged 15 years or over who participated in 2019 in at least one private tourist trip amounted to 20.8 million (3.6% more than in 2018), which made 64.1% of Polish residents in this age group.

In 2019, the number of tourist trips made by members of household amounted to 41.4 million (3.2% more than in 2018), which means that one household participated on average in 3 trips. On average, 2 persons participated in one trip. The majority of trips (96.1%) was made for private purposes.

During the year Polish residents made a total of 75.1 million trips (one person could have made several trips) – 4.2% more than in 2018. Domestic trips predominated definitely – there were 59.8 million of such trips, which included short trips (2–4 days) – 34.5 million and trips of 5 days or longer – 25.3 million. The number of outbound trips of Polish residents amounted to 15.3 million and most of these trips (12.4 million) were trips of 5 days or longer.

In 2019, Polish residents aged 15 years or over made 63.6 million trips, it was 5.1% more than in 2018. The number of domestic trips amounted to 50.0 million and outbound trips – 13.5 million. Among domestic trips, 60.0% were short-term trips, while long-term trips accounted for 80.2% of outbound trips.

In 2019, expenditures of Polish residents related to trips amounted to PLN 79.5 billion (9.7% more than in 2018), of which PLN 30.9 billion (11.5% more than in 2018) were spent on domestic trips with overnight stays, PLN 34.3 billion (9.2% more than in 2018) on outbound trips with overnight stays, and PLN 14.4 billion on outbound same-day visits (7.0% more than in 2018). The average expenditure per person on a domestic trip of 2–4 days amounted to PLN 352, on a trip of 5 days or longer – PLN 1012, and on an outbound trip PLN 1708 and PLN 2737 respectively. On average, one person spent PLN 388 for one outbound trip without an overnight stay.

Trips of non-residents to Poland in 2019

In 2019, there were 88.5 million foreigners, including 21.2 tourists and 67.4 million same-day visitors, who came to Poland (3.0%, 7.8% and 1.6% more than in 2018 respectively). Nearly half of the arriving foreigners was in the age group of 35–54 years (48.4%), while a large group were also people aged 55 to 64 (16.8%) and people aged 25–34 (16.3%). Poland was visited mainly by residents of neighboring countries, who in 2019 accounted for 60.0% of all tourists and for 97.1% of same-day visitors. The majority of foreigners visiting our country were Germans, who constituted the largest percentage among both tourists and same-day visitors – 33.4% and 42.7%, respectively.

In 2019, expenditures of foreigners visiting Poland (made before the trip in their home country and in Poland) amounted to PLN 61.0 billion, which was 4.5% more than in 2018, of which tourists – PLN 37.1 billion (7.3% more than in 2018) and same-day visitors – PLN 23.9 billion (0.4% more than in 2018).

Border movement

In 2019, the estimated number of crossings of the Polish land border with the EU countries – Germany, Czechia, Slovakia and Lithuania – amounted to 224.7 million persons (2.5% more than in 2018). In the direction „to Poland” 112.6 million persons crossed the border (2.6% more than in 2018) and in the direction „from Poland” – 112.1 million persons (2.3% more). The proportion of Polish residents in border traffic at the Polish land border with the EU countries amounted to 42.0% (to Poland and from Poland), while the proportion of foreigners – 58.0% (to Poland and from Poland). In 2019, border at airports amounted to 45.1 million (in the direction from Poland and to Poland). The number of crossings of the air border by the Polish residents amounted to 26.0 million persons (10.6% more than in 2018),

which represented 57.7% of the total number of air crossings. In 2019, the air border was crossed also by 19.1 million of foreigners (8.7% more than in 2018). The sea border was crossed by 2.1 million persons (in the direction from Poland and to Poland), of which by 1.2 million Polish residents. This was by 1.1% and 0.6% more than in 2018 respectively. The number of foreigners crossing the sea border in 2019 also increased (by 1.9%) compared to the previous year and amounted to 0.9 million.

According to the data of the Polish Border Guard³, in 2019 at border crossings points located on the eastern border with Russia, Belarus and Ukraine and at airports and seaports, there were 54.4 million checks of persons entering and leaving Poland⁴, including 37.3 million checks of foreigners, which accounted for 68.6% of the total number.

The largest number (32.8 million) of checks was recorded at road crossings (60.3% of total number) and at air crossings (20.2 million – 37.1% of the total number).

Among the persons arriving and recorded by the Polish Border Guard, on the border of the Schengen area, the most numerous group consisted of citizens of: Ukraine (10.4 million, i.e. 55.9% of all arrivals of foreigners, an increase of 4.5% compared to 2018), Belarus (3.4 million, 18.1% of all arrivals, a decrease of 3.4% in relation to 2018), Russia (1.5 million, 7.9% of all arrivals, an increase of 2.4% in relation to 2018), Great Britain (1.0 million, 5.5% of all arrivals, an increase of 13.6% compared to 2018).

³ From 2011, data referring to the number of arrivals and departures passengers as well as crews of means of transport; previously they only included passengers.

⁴ The number of checks made means that each person is counted as many times as he/she crosses the border.

Rozdział 1

Chapter 1

Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie

Tourist accommodation establishments and their occupancy

Badanie stanu i wykorzystania turystycznej bazy noclegowej dotyczy wszystkich podmiotów prowadzących usługi zakwaterowania dla turystów. Źródłem danych są: miesięczne badanie obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych oraz roczne, reprezentacyjne badanie obiektów posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych.

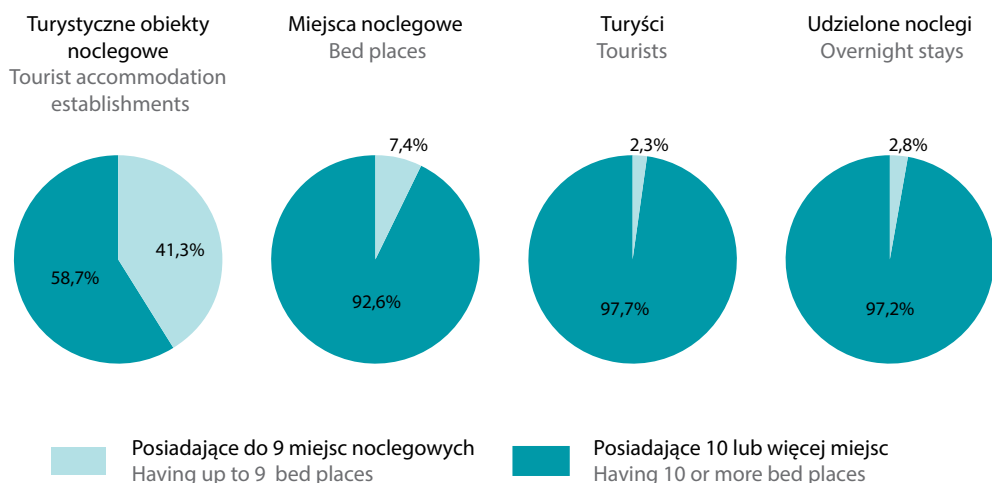
Według stanu na dzień 31 lipca 2019 r. liczba turystycznych obiektów noclegowych w Polsce wyniosła 19,2 tys., w tym 7,9 tys. (41%) stanowiły obiekty posiadające mniej niż 10 miejsc noclegowych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba wszystkich obiektów noclegowych wzrosła o 2,1%, w tym o 2,9% więcej było obiektów posiadających do 10 miejsc. W strukturze obiektów dominowały pokoje gościnne/kwarty prywatne (6 976), które stanowiły 36,4% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych oraz kwarty agroturystyczne (4 099), których udział wyniósł 21,4% obiektów.

W końcu lipca 2019 r. dla turystów przygotowanych było 891,2 tys. miejsc i było to o 4,0% (34,1 tys.) więcej niż rok wcześniej. Miejsca całoroczne stanowiły 68,5% wszystkich oferowanych przez obiekty miejsc i posiadały je przede wszystkim obiekty hotelowe i zakłady uzdrowiskowe. Spośród 280,6 tys. miejsc sezonowych najwięcej, bo 28% znajdowało się w ośrodkach wczasowych, 18% w pokojach gościnnych/kwatarach prywatnych, 10% w zespołach domków turystycznych.

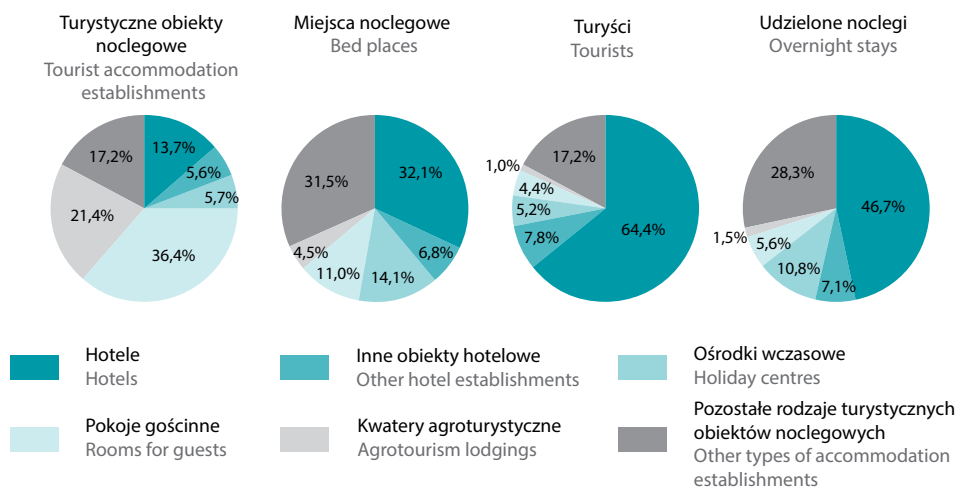
W ciągu całego 2019 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 36,5 mln turystów, tj. o 5,6% (1,9 mln) więcej niż rok wcześniej. Turystów zagranicznych było 7,6 mln, tj. o 6,1% więcej niż w 2018 r. Zdecydowana większość turystów zagranicznych (98,6%) nocowała w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc. W obiektach tych turyści korzystali średnio z 2,6 noclegu, podczas gdy w obiektach „małych” średnio przebywali dłużej, korzystając z 3,3 noclegu.

Liczba noclegów udzielonych turystom w 2019 r. wyniosła 96,1 mln, w tym 19,0 mln udzielono turystom zagranicznym.

Wykres 1. Turystyczne obiekty noclegowe według wielkości i ich wykorzystanie w 2019 r.
Chart 1. Tourist accommodation establishments by size and their occupancy in 2019

Wykres 2. Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów i ich wykorzystanie w 2019 r.
Chart 2. Tourist accommodation establishments by type and their occupancy in 2019

1.1. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie

1.1. Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy

Obiekty i miejsca noclegowe według stanu w dniu 31 lipca

Accommodation establishments and bed places as of 31 July

Według danych pochodzących z badania KT-1, w końcu lipca 2019 r. w Polsce działalność prowadziło 11 251 turystycznych obiektów noclegowych, w tym 4 229 obiektów hotelowych⁵, wśród których tradycyjnie najliczniejsze były hotele (2 635) oraz 7 022 pozostałe obiekty noclegowe, gdzie dominowały pokoje gościnne (2 418) oraz ośrodki wczasowe (1 095). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba obiektów noclegowych wzrosła o 175 (tj. 1,6%). Systematycznie rośnie także liczba hoteli. W lipcu 2019 r. działało ich o 43 więcej niż rok wcześniej i wzrost dotyczył szczególnie liczby obiektów wyższych kategorii. W porównaniu z 2018 r. przybyło 8 hoteli 5-gwiazdkowych oraz 30 obiektów 4-gwiazdkowych.

Większość (ok. 70%) obiektów noclegowych działających w Polsce oferuje turystom usługi noclegowe przez cały rok – w końcu lipca 2019 r. działały 7 792 takie obiekty. Były to głównie obiekty hotelowe stanowiące ponad połowę wszystkich obiektów całorocznych (a w tej grupie obiektów ponad 96% prowadzi działalność w ciągu całego roku). Natomiast spośród pozostałych obiektów noclegowych prawie połowa (47%) była dostępna dla turystów jedynie sezonowo.

Według stanu w końcu lipca 2019 r. turystyczne obiekty noclegowe oferowały 825,5 tys. miejsc noclegowych dla turystów (o 3,4% więcej niż w roku poprzednim), z czego 368,9 tys. miejsc oferowały obiekty hotelowe – ponad 3/4 z nich (286,2 tys.) stanowiły miejsca w hotelach. Według stanu w dniu 31 lipca 2019 r. hotele oferowały turystom ponad 286 tys. miejsc w ponad 141 tys. pokojach. Najwięcej miejsc noclegowych było przygotowanych dla turystów w hotelach 3 i 4-gwiazdkowych (odpowiednio 122 tys. i 82 tys.). Hotele 5-gwiazdkowe dysponowały 19 tys. miejsc noclegowych.

Pozostałe obiekty noclegowe oferowały 456,6 tys. miejsc, w tym najwięcej (ponad 125 tys.) ośrodki wczasowe. W porównaniu z 2018 r. najbardziej wzrosła liczba miejsc noclegowych w pokojach gościn-

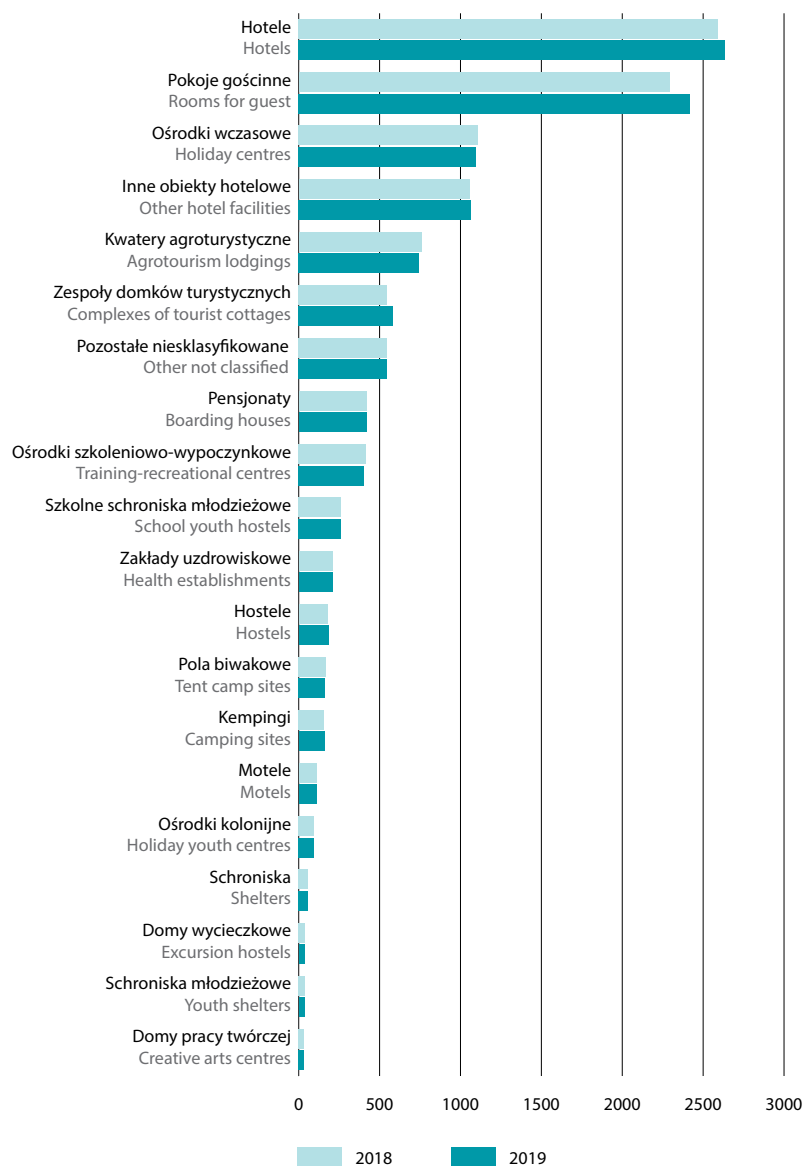
⁵Hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe.

nych/kwaterach prywatnych (o 7,4%), hostelach (o 7,0%) oraz zespołach domków turystycznych (o 6,7%). Wzrost powyżej średniej dla wszystkich turystycznych obiektów noclegowych odnotowano także w hotelach oraz innych obiektach hotelowych (po 4,5%). Spadek liczby miejsc noclegowych wystąpił w 6 rodzajach obiektów, w tym największy w domach wycieczkowych (o 5,0%) oraz schroniskach młodzieżowych (o 4,8%).

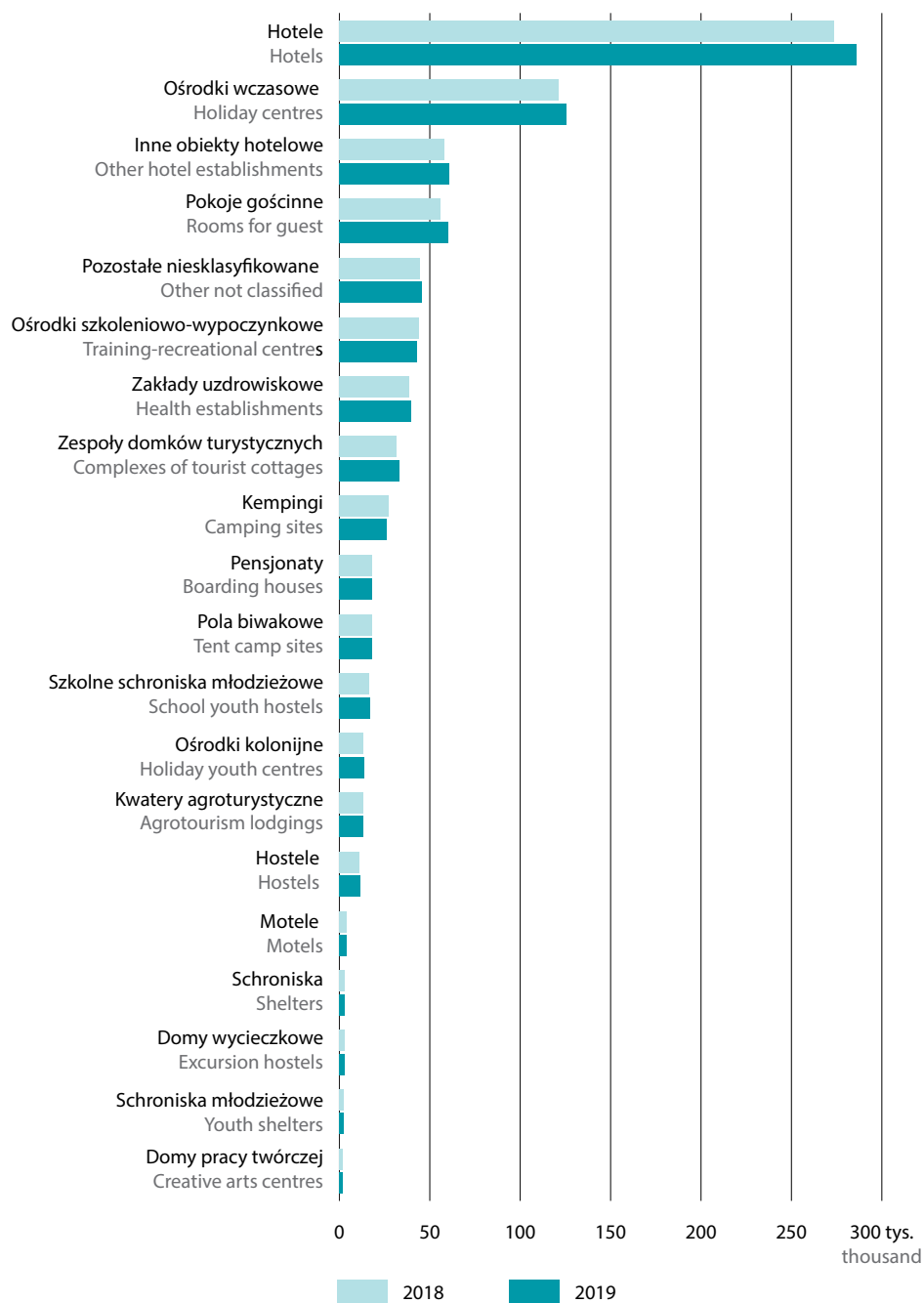
Turystyczne obiekty noclegowe zlokalizowane w miastach stanowiły, podobnie jak rok wcześniej, 54,4% wszystkich obiektów i oferowały turystom 60,5% ogółu miejsc noclegowych.

W przeliczeniu na 100 km² powierzchni Polski w końcu lipca 2019 r. przypadają niespełna 4 (3,6) turystyczne obiekty noclegowe oraz 264 miejsca noclegowe.

Wykres 3. Turystyczne obiekty noclegowe
Chart 3. Tourist accommodation establishments

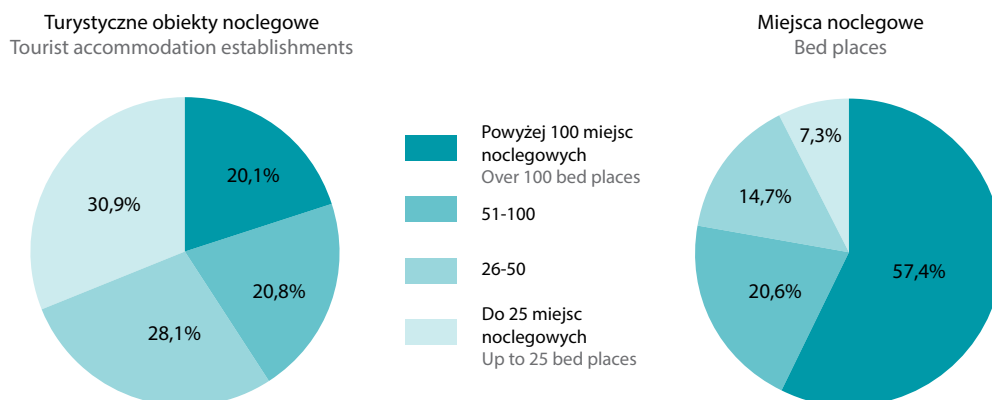
Wykres 4. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych
 Chart 4. Bed places in tourist accommodation establishments

Tablica 1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe w 2019 r.
Table 1. Tourist accommodation establishments and bed places in 2019

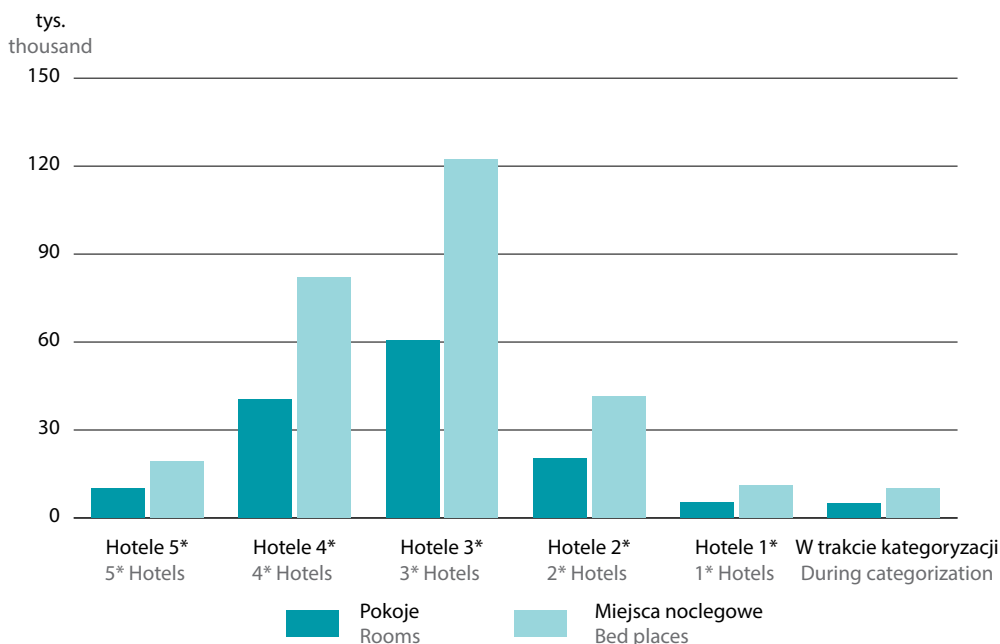
Wyszczególnienie Specification	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments		Miejsca noclegowe Bed places		Liczba miejsc noclegowych przypadająca na 1 obiekt Number of bed places per 1 establishment
	ogółem total	całoroczne all-year-round	ogółem total	całoroczne all-year-round	
	w odsetkach in percentages				
OGÓŁEM Total	100,0	100,0	100,0	100,0	73
Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments	37,6	52,2	44,7	61,9	87
Hotele Hotels	23,4	33,5	34,7	48,9	109
Motele Motels	1,0	1,4	0,5	0,7	37
Pensjonaty Boarding houses	3,7	4,6	2,2	2,6	43
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	9,5	12,6	7,3	9,8	57
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	62,4	47,8	55,3	38,1	65
Domy wycieczkowe Excursion hostels	0,3	0,4	0,3	0,5	79
Schroniska Shelters	0,5	0,7	0,4	0,5	51
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	0,3	0,3	0,3	0,3	64
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	2,3	2,3	2,1	2,0	66
Ośrodki wczasowe Holiday centres	9,7	5,5	15,2	8,0	114
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	0,8	0,3	1,6	0,4	144
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe Training recreational centres	3,6	4,0	5,2	5,0	107
Domy pracy twórczej Creative arts centres	0,3	0,4	0,2	0,3	51
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	5,2	1,3	4,1	0,9	57
Kempingi Camping sites	1,4	0,2	3,2	0,3	165
Pola biwakowe Tent camp sites	1,5	0,0	2,2	0,1	109
Hostele Hostels	1,6	2,3	1,4	1,9	63
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	1,9	2,7	4,8	6,7	188
Pokoje gościnne Rooms for guest	21,5	15,6	7,3	5,4	25
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	6,6	6,5	1,6	1,5	18
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	4,8	5,3	5,5	4,3	83

Wykres 5. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe według wielkości obiektu w 2019 r.
Chart 5. Tourist accommodation establishments and bed places by the size of establishment in 2019

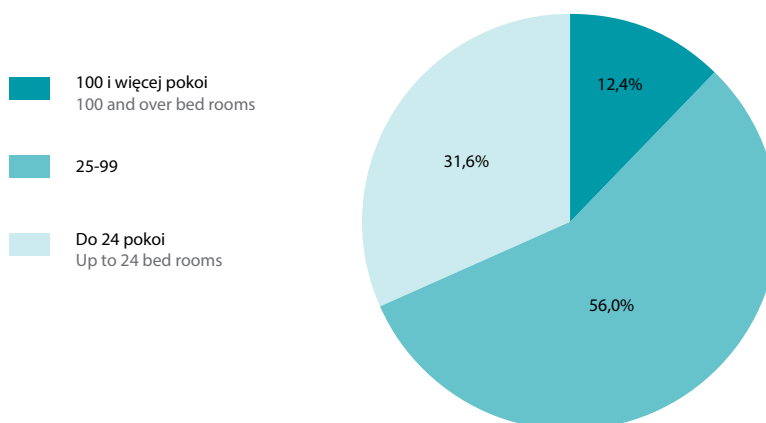
Obiekty w Polsce są średniej wielkości – przeciętnie dysponują 73 miejscami noclegowymi. W końcu lipca 2019 r. większość obiektów w Polsce posiadała nie więcej niż 50 miejsc noclegowych (30,9% ogółu stanowiły obiekty posiadające do 25 miejsc, a 28,1% obiekty z liczbą miejsc od 26 do 50). Obiekty te dysponowały jednak tylko 22% miejsc przygotowanych dla turystów. Większość miejsc noclegowych oferowały obiekty duże, z ponad 100 miejscami noclegowymi, stanowiące ok. 20% ogółu obiektów (było ich 2 267). Dysponowały one 57% miejsc noclegowych w kraju. Obiekty średnie posiadające 51-100 miejsc noclegowych stanowiły 20,8% obiektów i podobny był też udział posiadanych przez nie miejsc noclegowych (20,6% ogółu miejsc noclegowych w Polsce). Wśród obiektów hotelowych największe były hotele dysponujące w 2019 r. przeciętnie 109 miejscami noclegowymi. Pozostałe obiekty hotelowe (motele, pensjonaty oraz inne obiekty hotelowe) są znacznie mniejsze i w końcu lipca 2019 r. posiadały średnio od 37 do 57 miejsc.

Wykres 6. Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii w 2019 r.
Chart 6. Rooms and bed places in hotels by category in 2019

Hotele średnio oferowały turystom zakwaterowanie w 54 pokojach, motele i pensjonaty w 18, a inne obiekty noclegowe w 24 pokojach. Ponad 80% moteli i pensjonatów oraz prawie 70% innych obiektów hotelowych dysponowało jednak nie więcej niż 24 pokojami. W przypadku hoteli większość (ponad 56%) posiadała od 25-99 pokoi, a 326 obiektów (12,4% ogółu hoteli) dysponowała ponad 100 pokojami.

Wykres 7. Hotele według liczby pokoi w 2019 r.
Chart 7. Hotels by the number of bed rooms in 2019

Wśród pozostałych obiektów noclegowych największe były zakłady uzdrowiskowe posiadające przeciętnie ok. 190 miejsc noclegowych oraz obiekty typowo wakacyjne posiadające średnio ponad 100 miejsc noclegowych, takie jak kempingi (średnio prawie 165 miejsc), ośrodki kolonijne (144 miejsca), ośrodki wczasowe (114 miejsc) oraz pola biwakowe (109 miejsc).

Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych

Occupancy of tourist accommodation establishments

W 2019 r. z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, skorzystało 35,7 mln turystów, i było to o 1,8 mln, tj. o 5,2% więcej niż w roku poprzednim. W przeliczeniu na 1000 ludności Polski liczba turystów korzystających z bazy noclegowej wyniosła 929 (rok wcześniej 882). Ponad 3/4 ogólnej liczby turystów skorzystało z miejsc noclegowych w miastach.

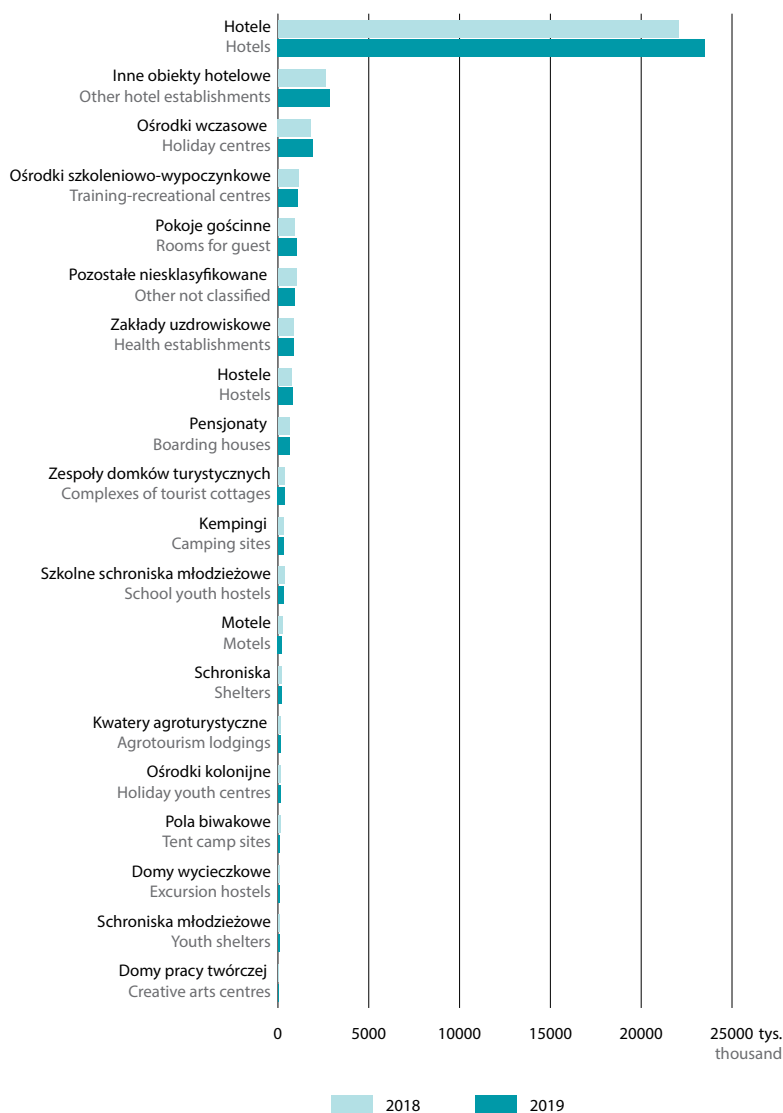
Struktura korzystających z poszczególnych rodzajów obiektów od lat nie ulega większym zmianom. W 2019 r. większość turystów, tj. ponad 3/4 wszystkich korzystających z bazy noclegowej (27,2 mln), nocowało w obiektach hotelowych, tj. w hotelach, motelach, pensjonatach i innych tego rodzaju obiektach. Spośród nich największą popularnością cieszyły się niezmiennie hotele, które w 2019 roku przyjęły 23,5 mln turystów, tj. prawie 66% wszystkich korzystających z bazy noclegowej w kraju i było to więcej o 1,4 mln niż rok wcześniej. W pozostałych turystycznych obiektach nocowało 8,4 mln turystów, przy czym najwięcej osób skorzystało z obiektów typowo wakacyjnych, przede wszystkim z ośrodków wczasowych – prawie 2 mln turystów. Dużym zainteresowaniem cieszyły się także ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe oraz pokoje gościnne, w których nocowało po ponad 1 mln turystów. W zakładach uzdrowiskowych przebywało niemal 900 tys. osób.

W porównaniu z rokiem poprzednim wśród obiektów hotelowych najbardziej wzrosła liczba gości innych obiektów hotelowych (o 9,1%) oraz hoteli (o 6,5%), a w przypadku pozostałych turystycznych obiektów noclegowych największe wzrosty liczby turystów odnotowano w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych (o 10,8%) oraz hostelach (o 9,3%). Znacznie mniej turystów niż rok wcześniej skorzystało z noclegów na polach biwakowych (o 17,6%).

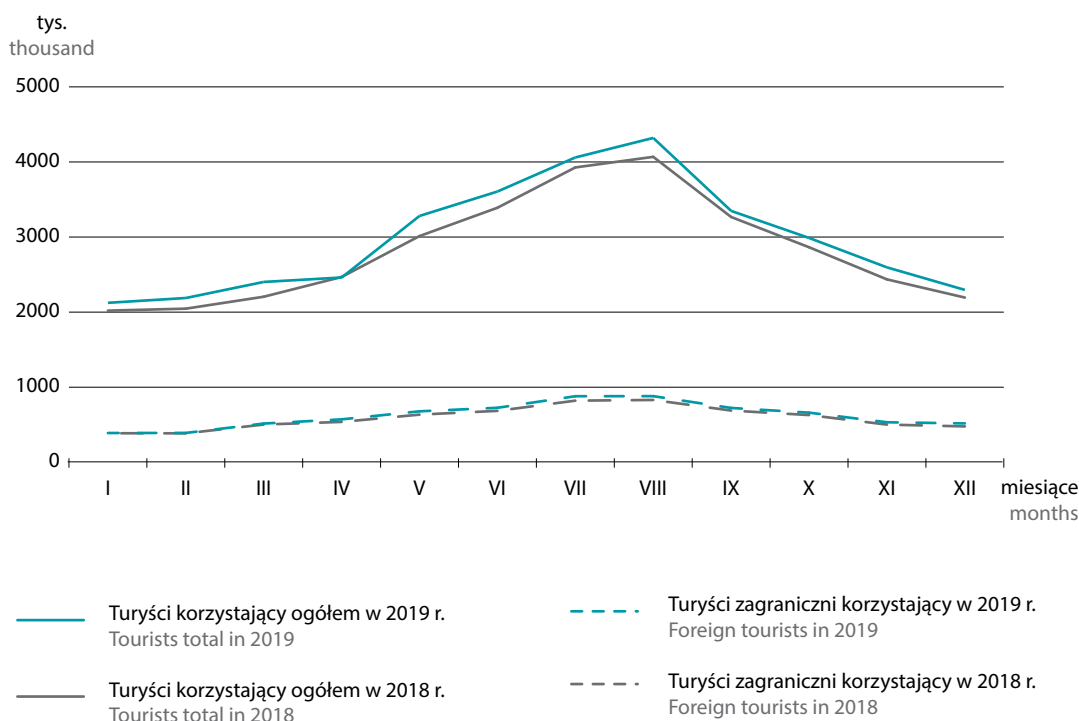
Wśród osób przebywających w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r. turyści zagraniczni stanowili, podobnie jak rok wcześniej, 21% i było ich 7,5 mln (w 2018 r. – 7,1 mln). Zdecydowana większość turystów zagranicznych wybrała, podobnie jak w latach poprzednich, zakwaterowanie w obiektach hotelowych – 88,1% (w tym ponad 90% z nich w hotelach). W hotelach w 2019 roku nocowało 6 mln (tj. ok. 80%) turystów zagranicznych. Z oferty pozostałych turystycznych obiektów noclegowych turyści zagraniczni najczęściej wybierali hostele (266,5 tys.), kempingi (115,0 tys.), ośrodki wczasowe (105,5 tys.) i pokoje gościnne (103,1 tys.).

W ogólnej liczbie turystów zagranicznych korzystających z bazy noclegowej przeważali turyści z Europy – 6,2 mln (82,6%), w tym najwięcej przyjechało z Niemiec (1,9 mln), Wielkiej Brytanii (605 tys.), Ukrainy (556 tys.), Rosji (290 tys.), Włoch (264 tys.) i Francji (232 tys.). Ponadto znaczna liczba turystów przyjechała ze Stanów Zjednoczonych (374 tys.) i Izraela (256 tys.). Turyści z wyżej wymienionych krajów stanowili łącznie ponad 60% ogółu turystów zagranicznych, którzy skorzystali z noclegów w 2019 r.

Wykres 8. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 8. Tourists in tourist accommodation establishments

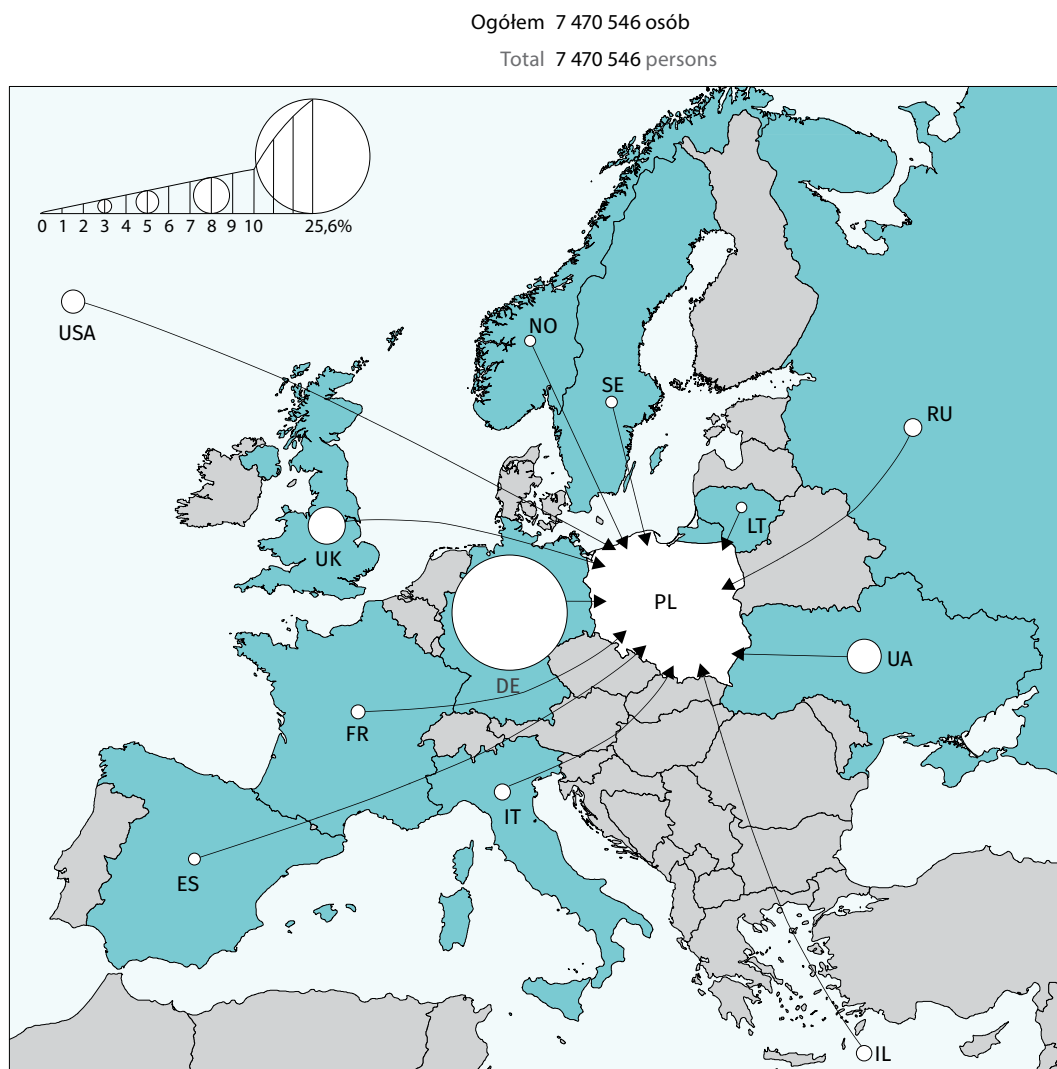
Wykres 9. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy
 Chart 9. Tourists in tourist accommodation establishments by month

W Polsce najwięcej turystów korzysta z obiektów noclegowych w 5 miesiącach – od maja do września; korzysta wtedy z noclegów ponad 50% wszystkich turystów (w 2019 r. było ich 18,6 mln, tj. 52,2% ogółu korzystających). Szczyt sezonu turystycznego przypada zwykle na miesiące letnie (lipiec i sierpień), kiedy to korzysta z zakwaterowania prawie 1/4 ogółu turystów. W tym okresie w 2019 r. w obiektach noclegowych przebywało 8,4 mln turystów (tj. o 0,4 mln więcej niż rok wcześniej).

Najmniejszą sezonowością charakteryzują się obiekty hotelowe. Mimo, że największą liczbę turystów obserwuje się w przypadku tych obiektów także w miesiącach wakacyjnych, to różnice pomiędzy liczbą turystów w ciągu poszczególnych miesięcy nie są tak wielkie (liczba ta w ciągu roku 2019 wahała się pomiędzy 1,7 a 2,9 mln), jak w przypadku pozostałych turystycznych obiektów noclegowych. Pozostałe turystyczne obiekty noclegowe, wśród których są obiekty typowo wakacyjne, w sierpniu 2019 r. odwiedziło prawie 4-krotnie więcej gości niż w grudniu (odpowiednio 1,4 mln i 377,7 tys.), a ośrodki wczasowe nawet 6-krotnie więcej (odpowiednio 383,4 tys. i 63,5 tys.).

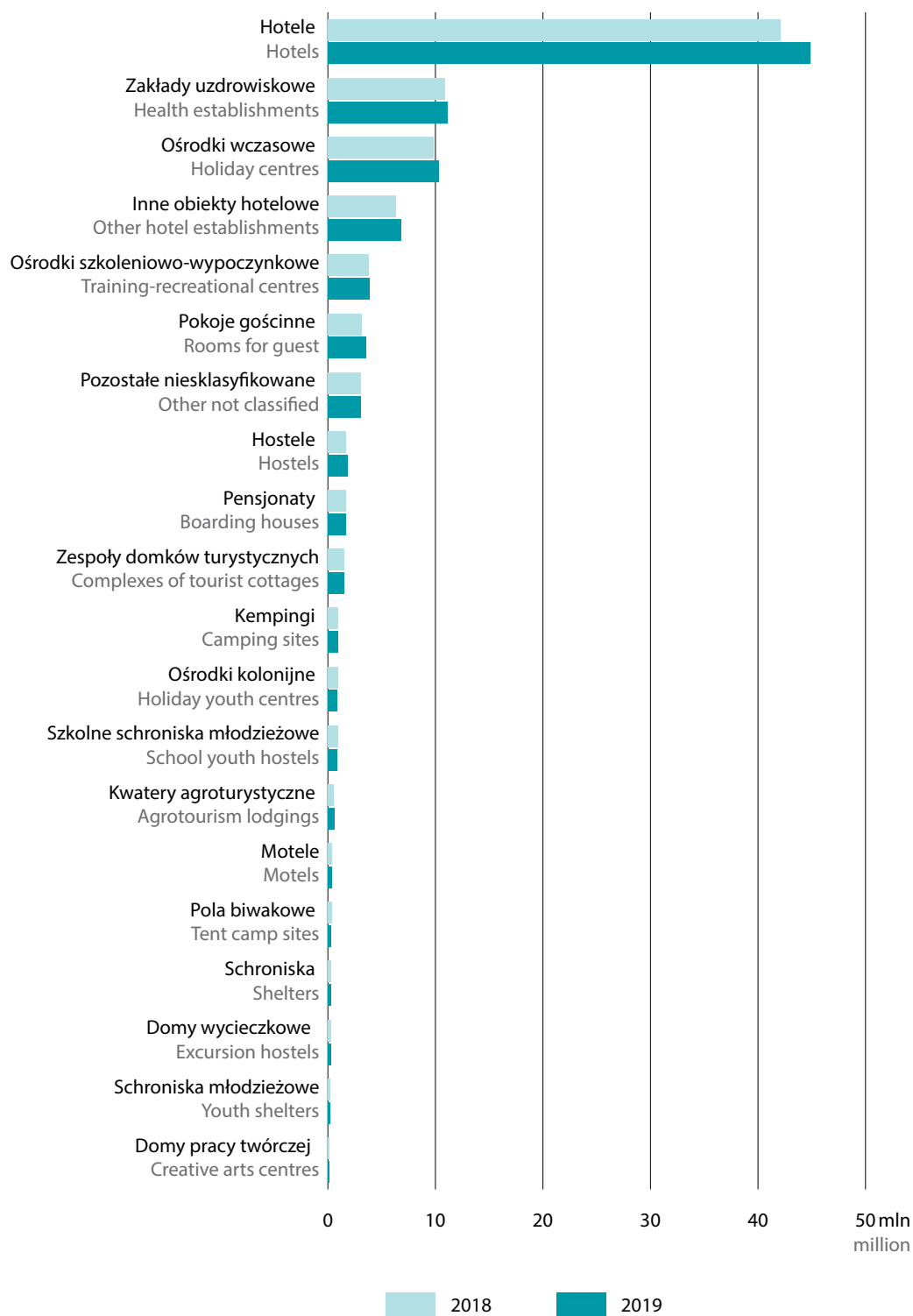
Mapa 1. Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów w 2019 r.
 Map 1. Foreign tourists in tourist accommodation establishments by selected countries in 2019

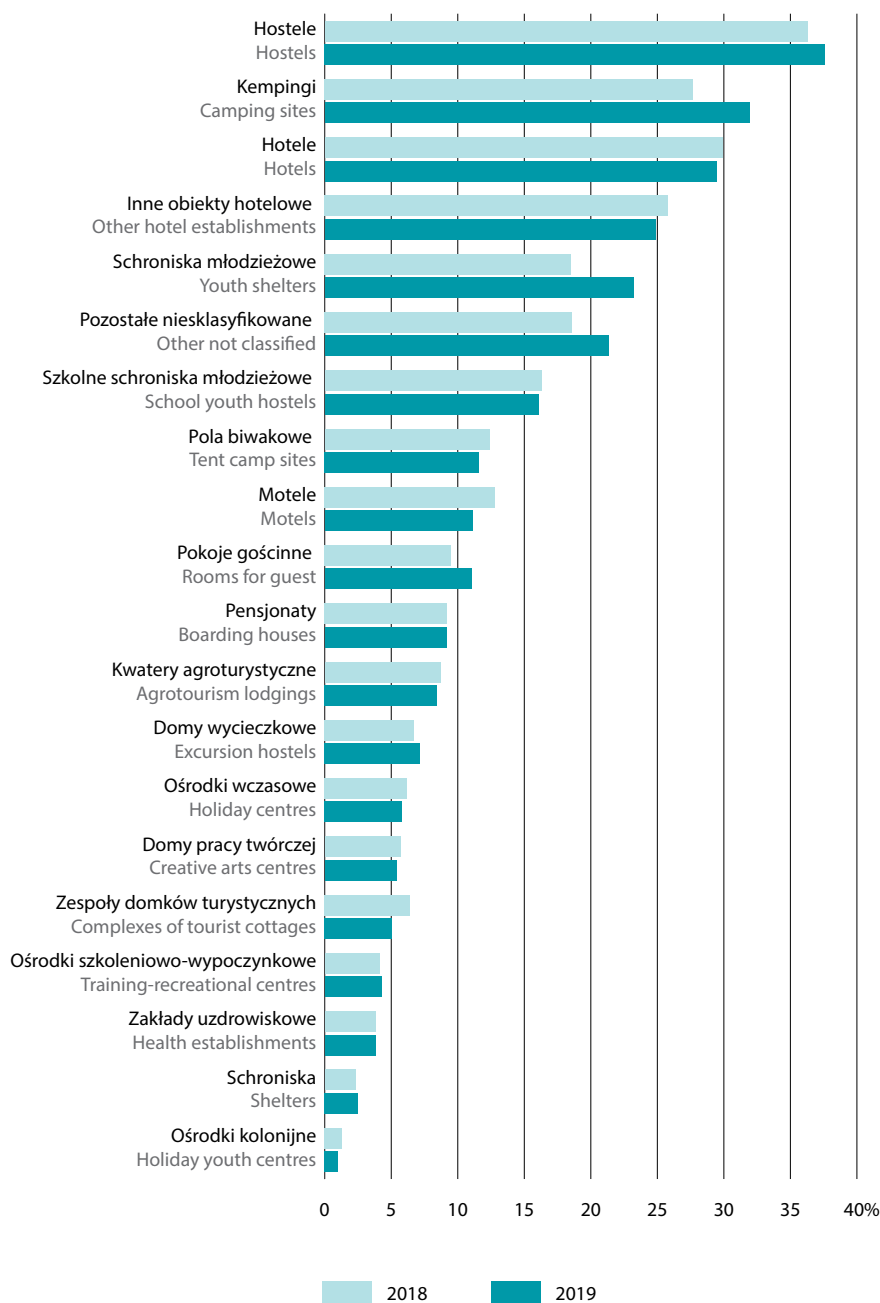
W ciągu całego 2019 r. udzielono turystom 93,3 mln noclegów (o 5,0% więcej niż w 2018 r.), z czego ponad połowa (53,7 mln) przypadła na noclegi w obiektach hotelowych. Najwięcej noclegów udzielono turystom przebywającym w hotelach – 44,8 mln noclegów, zakładach uzdrowiskowych – 11,1 mln i ośrodkach wczasowych – 10,3 mln, a najmniej w schroniskach – 296,3 tys., domach wycieczkowych – 283,5 tys., schroniskach młodzieżowych – 194,2 tys. i domach pracy twórczej – 141,3 tys. W porównaniu z 2018 r. znacznie więcej noclegów udzielono w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych (o 13,1%), pozostałych obiektach hotelowych (o 7,4%), hostelach (o 6,8%) oraz hotelach (o 6,6%). Mniejszą natomiast liczbę noclegów udzielonych turystom odnotowano m.in. w domach wycieczkowych (o 9,1%), w szkolnych schroniskach młodzieżowych (o 7,4%), na polach biwakowych (o 4,6%) oraz w ośrodkach kolonijnych (o 4,5%).

Liczba noclegów udzielonych turystom w miastach była niemal 3-krotnie wyższa niż udzielonych na wsi.

Wykres 10. Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych
 Chart 10. Overnight stays in tourist accommodation establishments

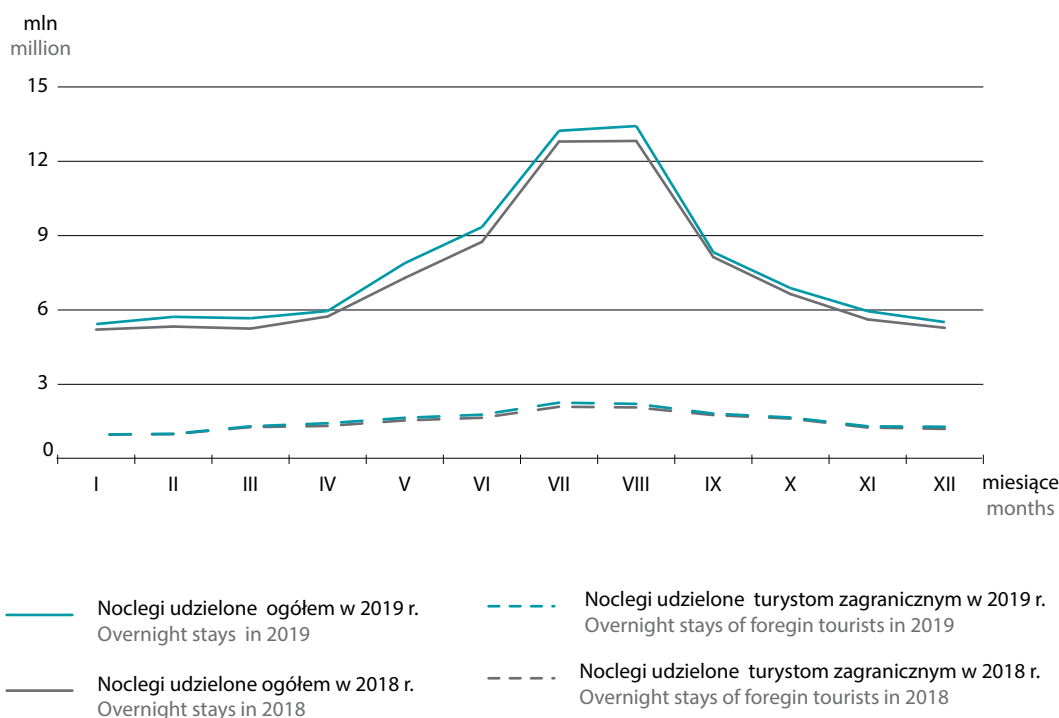
Wykres 11. Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym według rodzajów obiektów
 Chart 11. Percentage of overnight stays of foreign tourists by type of establishments

W miesiącach wakacyjnych (lipcu i sierpniu) 2019 r. turyści skorzystali z 26,6 mln noclegów, co stanowiło łącznie 28,6% (w analogicznym okresie 2018 r. – 28,8%) ogółu udzielonych noclegów w ciągu całego roku. Liczba udzielonych noclegów w tych miesiącach (13,2 mln w lipcu i 13,4 mln w sierpniu) była ponad dwa razy większa w porównaniu z miesiącami zimowymi, tj. styczniem, lutym i marcem, kiedy to udzielano od 5,4 do 5,7 mln noclegów. W okresie od maja do września, kiedy to turyści częściej korzystają z turystycznych obiektów noclegowych, liczba udzielonych noclegów wyniosła ponad 52 mln, co stanowiło podobnie jak rok wcześniej, prawie 56% wszystkich noclegów udzielonych turystom w ciągu całego roku.

W 2019 r. turyści korzystali przeciętnie z 2,6 noclegów, w tym znacznie krócej nocowali w obiektach hotelowych (średnio 2 noclegi) niż w pozostałych obiektach, gdzie spędzali średnio prawie 5 noclegów (4,7). Sezonowość w zakresie długości pobytu w turystycznych obiektach noclegowych obserwuje się we wszystkich rodzajach obiektów noclegowych, przede wszystkim w grupie pozostałych obiektów noclegowych, gdzie w okresie wakacyjnym 2019 r. jeden turysta korzystał przeciętnie z 5 noclegów. Turyści zwykle przebywali nieco dłużej w obiektach położonych na terenach wiejskich, korzystając przeciętnie z 3 noclegów – w miastach korzystali z 2,5 noclegów.

Wykres 12. Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych według miesięcy
Chart 12. Overnight stays of tourists in accommodation establishments by month

Turyści zagraniczni skorzystali w 2019 r. z 18,7 mln noclegów i było to o 1,0 mln (5,3%) więcej niż rok wcześniej. Noclegi udzielone turystom zagranicznym we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych stanowiły, podobnie jak w 2018 r., 20,0% ogółu noclegów udzielonych wszystkim turystom. Jako miejsce swojego zakwaterowania turyści zagraniczni najczęściej wybierali hotele, w których udzielono im 13,2 mln noclegów (70,7% wszystkich noclegów udzielonych tej grupie turystów w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 roku), hostele (675,4 tys. noclegów) oraz ośrodki czasowe (601,5 tys. noclegów).

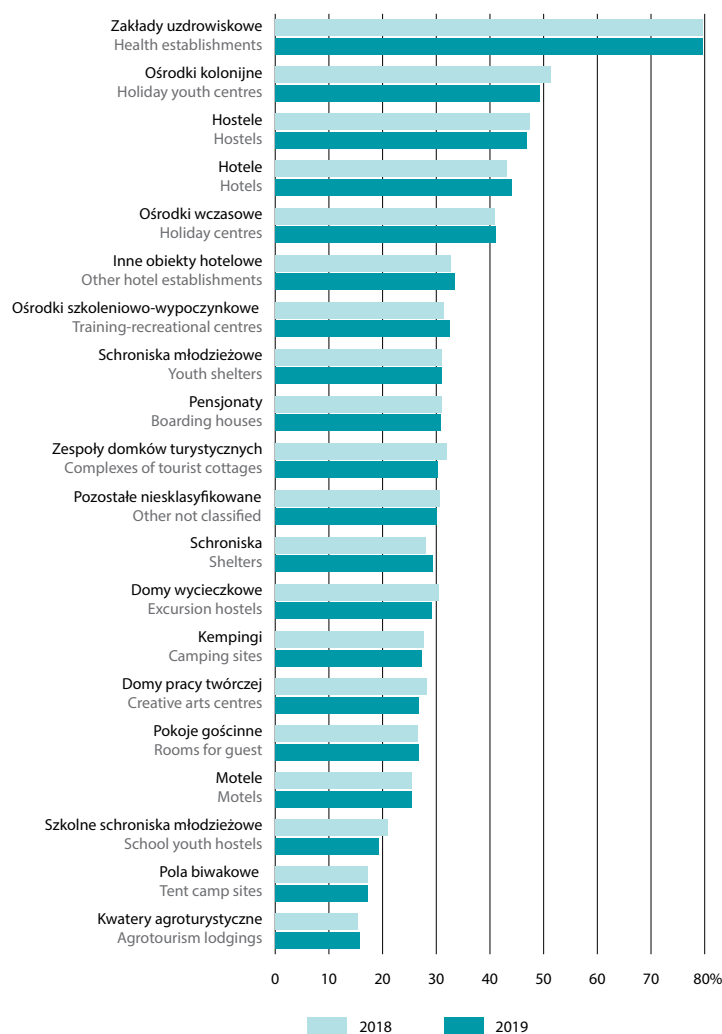
W porównaniu z 2018 r. najbardziej, bo prawie o 1/3, wzrosła liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym noclegów w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych, ponad 20-procentowe wzrosty odnotowano również w schroniskach młodzieżowych oraz na kempingach. W hotelach liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym wzrosła o 5,0%. Goście z zagranicy również częściej odwiedzają Polskę w okresie letnim. W 2019 r. noclegi udzielone tym turystom w sezonie letnim (lipiec i sierpień) stanowiły 23,9% wszystkich noclegów udzielonych w ciągu roku. Liczba udzielonych im noclegów w lipcu i sierpniu 2019 r. (po ok. 2,2 mln) była ponadto znacznie wyższa niż udzielanych w miesiącach zimowych – np. w porównaniu do stycznia, w którym udzielono 974 tys. noclegów, nawet ponad dwukrotnie wyższa. Średni czas pobytu turystów zagranicznych w turystycznych obiektach noclegowych był w 2019 r. podobny jak turystów krajowych. Korzystali oni przeciętnie z 2,5 noclegów, podczas gdy krajowi – z 2,6.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych

Occupancy rate of bed places

W 2019 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych⁶ we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc wyniósł 40,6% i był o 0,5 p.proc. wyższy niż w roku poprzednim. W obiektach hotelowych stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2019 r. wyniósł 41,7%, a w pozostałych obiektach noclegowych – 39,1% (w 2018 r. odpowiednio 40,8% i 39,2%). Najlepiej wykorzystywane, bo w ponad 70% są zwykle miejsca noclegowe w zakładach uzdrowiskowych – w 2019 r., podobnie jak w roku poprzednim, stopień ich wykorzystania wyniósł 79,6%. Wysoki stopień wykorzystania miejsc odnotowano także w ośrodkach kolonijnych (49,3%), hostelach (46,9%), hotelach (44,1%) oraz ośrodkach wczasowych (41,1%). W obiektach noclegowych działających w miastach obserwuje się znacznie lepsze wykorzystanie miejsc noclegowych – w 2019 r. stopień wykorzystania miejsc wyniósł tam 44,1%, podczas gdy w obiektach zlokalizowanych na wsi analogiczny wskaźnik wyniósł 33,5%.

Wykres 13. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 13. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments

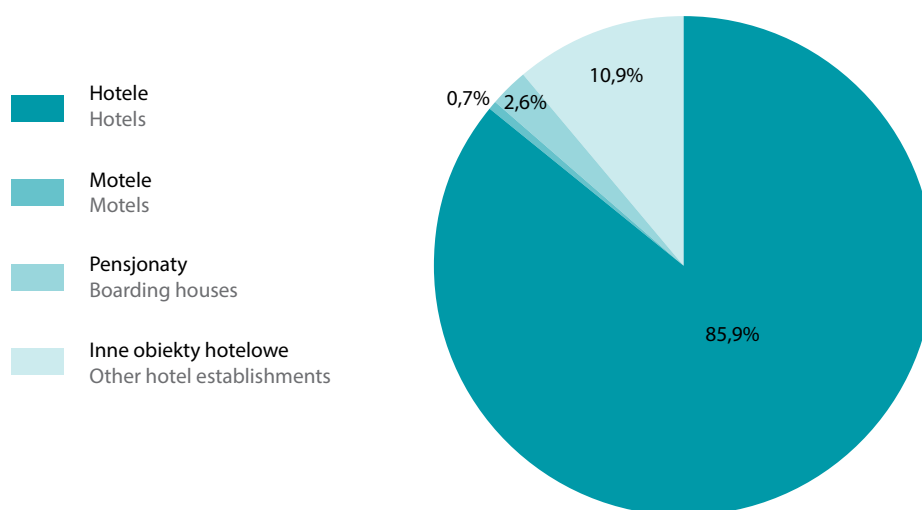
⁶Stopień wykorzystania miejsc noclegowych – wyrażony w procentach – jest to iloraz liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu).

Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych

Occupancy of rooms in hotels and similar establishments

W 2019 roku w obiektach hotelowych (czyli w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych) wynajęto 31,6 mln pokoi, tj. o 1,7 mln (5,8%) więcej niż w 2018 r. Zdecydowanie najwięcej, bo prawie 86% (tj. 27,1 mln) pokoi wynajęto, podobnie jak rok wcześniej, w hotelach. Prawie 1/3 dostępnych pokoi (9,2 mln) wynajęto turystom zagranicznym i było to o 345,2 tys. (3,9%) więcej niż w roku poprzednim. Pokoje w obiektach hotelowych w 2019 r. były wykorzystane średnio w ponad 50% i najwyższe wykorzystanie było w hotelach (prawie 54%, w tym w hotelach 5-gwiazdkowych – 60%); w motelach, pensjonatach oraz innych obiektach hotelowych wskaźnik wahał się od 30% do 40%. Najwyższy stopień wykorzystania pokoi odnotowano w obiektach hotelowych w sierpniu – 61,6%, a niższe od przeciętnego wykorzystanie utrzymywało się od listopada do kwietnia, kiedy to stopień wykorzystania wahał się od 40% do 47%.

Wykres 14. Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2019 r.
Chart 14. Rooms rented in hotels and similar establishments by types of establishments in 2019

Tablica 2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2019 r.
Table 2. Occupancy of tourist accommodation establishments in 2019

Rodzaje obiektów Type of establishments	Turyści Tourists		Udzielone noclegi Overnight stays		Średni czas pobytu turysty w obiekcie (licz- ba noclegów) Average dura- tion of stay of tourist (number of overnight stays)
	ogółem total	turyści zagra- niczni foreign tourists	ogółem total	noclegi udzie- lone turystom zagranicznym overnight stays of foreign tourists	
	w odsetkach in percentages				
OGÓŁEM Total	100,0	100,0	100,0	100,0	2,6
Obiekty hotelowe Hotels and similar establish- ments	76,3	88,1	57,5	80,8	2,0
Hotele Hotels	65,9	80,5	48,0	70,7	1,9
Motele Motels	0,6	0,4	0,4	0,2	1,6
Pensjonaty Boarding houses	1,8	0,8	1,8	0,8	2,7
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	8,0	6,4	7,3	9,0	2,4
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	23,7	11,9	42,5	19,2	4,7
Domy wycieczkowe Excursion hostels	0,3	0,1	0,3	0,1	3,0
Schroniska Shelters	0,5	0,1	0,3	0,0	1,5
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	0,2	0,2	0,2	0,2	2,4
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	0,9	0,5	0,9	0,7	2,7
Ośrodki wczasowe Holiday centres	5,3	1,4	11,1	3,2	5,4
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	0,4	0,0	0,9	0,0	6,3
Ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe Training recreational centres	3,1	0,5	4,1	0,9	3,5
Domy pracy twórczej Creative arts centres	0,1	0,0	0,2	0,0	3,3
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	1,1	0,3	1,6	0,4	3,8
Kempingi Camping sites	0,9	1,5	1,0	1,6	3,1
Pola biwakowe Tent camp sites	0,3	0,2	0,3	0,2	3,2
Hostele Hostels	2,3	3,6	1,9	3,6	2,2
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	2,5	0,7	11,9	2,3	12,7
Pokoje gościnne Rooms for guest	2,8	1,4	3,8	2,1	3,5
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	0,4	0,1	0,6	0,3	3,6
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	2,6	1,4	3,2	3,4	3,2

1.2. Usługi gastronomiczne świadczone w turystycznych obiektach noclegowych

1.2. Catering services provided in tourist accommodation establishments

W końcu lipca 2019 r. w turystycznych obiektach noclegowych funkcjonowało 7 969 placówek gastronomicznych, tj. restauracji, barów i kawiarni, stołówek oraz punktów gastronomicznych (o 16 więcej niż w roku poprzednim). Największą grupę placówek stanowiły restauracje – 3 391, tj. 42,6% ogółu placówek, oraz bary i kawiarnie – 2 234 (28,0%).

Tablica 3. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r.
Table 3. Catering facilities in tourist accommodation establishments in 2019

Rodzaje obiektów Type of establishments	Placówki gastronomiczne Catering facilities					Liczba placówek gastronomicznych przypadająca na 100 obiektów Number of catering facilities per 100 establishments
	ogółem total	restauracje restaurants	bary i kawiarnie bars and cafes	stołówki canteens	punkty gastronomiczne catering outlets	
OGÓŁEM Total	7 969	42,6	28,0	22,8	6,7	71
Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments	5 238	56,3	30,7	8,0	5,0	124
Hotele Hotels	3 957	58,6	32,3	4,5	4,6	150
Motele Motels	96	63,5	29,2	3,1	4,2	87
Pensjonaty Boarding houses	358	40,2	25,1	32,1	2,5	85
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	827	51,4	26,0	14,8	7,9	78
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	2 731	16,3	22,8	51,1	9,8	39
Domy wycieczkowe Excursion hostels	23	17,4	21,7	56,5	4,3	64
Schroniska Shelters	52	17,3	44,2	13,5	25,0	90
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	6	16,7	0,0	66,7	16,7	17
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	75	4,0	2,7	84,0	9,3	29
Ośrodki wczasowe Holiday centres	826	10,4	24,5	56,8	8,4	75
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	77	2,6	9,1	88,3	0,0	82
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe Training recreational centres	409	18,1	24,4	49,1	8,3	101
Domy pracy twórczej Creative arts centres	30	23,3	20,0	46,7	10,0	94
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	166	21,1	28,3	28,3	22,3	29
Kempingi Camping sites	77	22,1	45,5	7,8	24,7	48
Pola biwakowe Tent camp sites	48	6,3	31,3	22,9	39,6	29
Hostele Hostels	33	45,5	33,3	15,2	6,1	18
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	293	10,9	23,9	59,0	6,1	140
Pokoje gościnne Rooms for guest	313	26,2	17,3	51,1	5,4	13
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	72	12,5	4,2	79,2	4,2	10
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	231	28,1	19,0	42,0	10,8	42

Większość restauracji, barów i kawiarni (65,7%) znajdowała się w obiektach hotelowych, w których łączny udział takich placówek wynosił 87% ogółu placówek dostępnych dla gości w tych obiektach (w hotelach ponad 90%). Pozostałe placówki – stołówki oraz punkty gastronomiczne (smażalnie, pijalnie, lodziarnie itp.) – funkcjonowały przede wszystkim w pozostałych turystycznych obiektach noclegowych: wyżywienie głównie w stołówkach oferowały obiekty typowo wakacyjne, jak ośrodki kolonijne (stołówki stanowiły prawie 90% placówek w tych obiektach) czy ośrodki wczasowe (prawie 60% placówek). Również w kwaterach agroturystycznych oraz zakładach uzdrowiskowych usługi żywieniowe oferowano przede wszystkim w stołówkach (stanowiły one odpowiednio prawie 80% i niemal 60% ogółu placówek działających w tych obiektach).

Według stanu na koniec lipca 2019 r. w Polsce na 100 turystycznych obiektów noclegowych przypadało średnio 71 placówek gastronomicznych, z czego w obiektach hotelowych było ich 124⁷, a w pozostałych obiektach noclegowych tylko 39. Więcej niż jedną placówkę gastronomiczną posiadały hotele (150 placówek na 100 obiektów) oraz zakłady uzdrowiskowe (140) i ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (101). Spośród pozostałych obiektów najmniej placówek znajdowało się w kwaterach agroturystycznych, pokojach gościnnych, schroniskach młodzieżowych oraz hostelach (od 10 do 18 placówek na 100 obiektów).

1.3. Charakterystyka turystycznych obiektów noclegowych według klasyfikacji PKD 2007

1.3. Characteristics of tourist accommodation establishments according to the NACE classification

Stan i wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej można analizować nie tylko ze względu na rodzaj obiektu, ale również biorąc pod uwagę ich działalność klasyfikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007).

Działalność wszystkich obiektów świadczących usługi noclegowe dla turystów klasyfikowana jest w PKD 2007 w trzech następujących grupach⁸:

55.1 – obiekty tu sklasyfikowane zapewniają zakwaterowanie w umeblowanych pokojach, apartamentach z usługami codziennego sprzątnięcia, śniania łóżek oraz szeroki zakres usług dodatkowych takich jak: usługi podawania posiłków i napojów, usługi parkingowe, usługi pralni, udostępnianie basenów kąpielowych, pomieszczeń do ćwiczeń gimnastycznych czy urządzeń rekreacyjnych oraz udostępnianie sal konferencyjnych. Grupa ta obejmuje zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w: hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych (np. wotele, botele, novotele, airtele, zajazdy, zamki),

55.2 – grupa ta obejmuje zapewnienie zakwaterowania w cyklu dziennym lub tygodniowym w specjalnie wydzielonych umeblowanych pokojach lub pomieszczeniach umożliwiających mieszkanie, przygotowywanie posiłków oraz spanie lub z warunkami do gotowania lub wyposażonymi kuchniami. Mogą to być pokoje, apartamenty lub mieszkania w budynkach wielopiętrowych lub zespołach budynków, domki letniskowe lub domki kempingowe. Mogą być zapewnione minimalne usługi towarzyszące zakwaterowaniu. Zalicza się tu zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w: ośrodkach kolonijnych i pozostałych obiektach wypoczynku wakacyjnego (np. w ośrodkach wczasowych, domach wycieczkowych, ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych), kwaterach dla gości i bungalowach, domkach lub chatkach, bez obsługi, gospodarstwach wiejskich (agroturystyka), schroniskach młodzieżowych i górskich,

55.3 – w tej grupie klasyfikowane jest zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w obozowiskach (np. rekreacyjnych, wędkarskich, łowieckich), przyczepach kempingowych, zapewnienie miejsc dla pojazdów kempingowych, zapewnienie miejsc na ustawienie namiotów.

W porównaniu z danymi o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych prezentowanymi według rodzajów obiektów w poprzednich podrozdziałach, dane dotyczące „obektów hotelowych” są tożsame z danymi dla grupy 55.1 (hotele i podobne obiekty zakwaterowania), zaś dane dotyczące „pozostałych obiektów noclegowych” dotyczą dwóch pozostałych grup wg PKD, tj. 55.2 i 55.3.

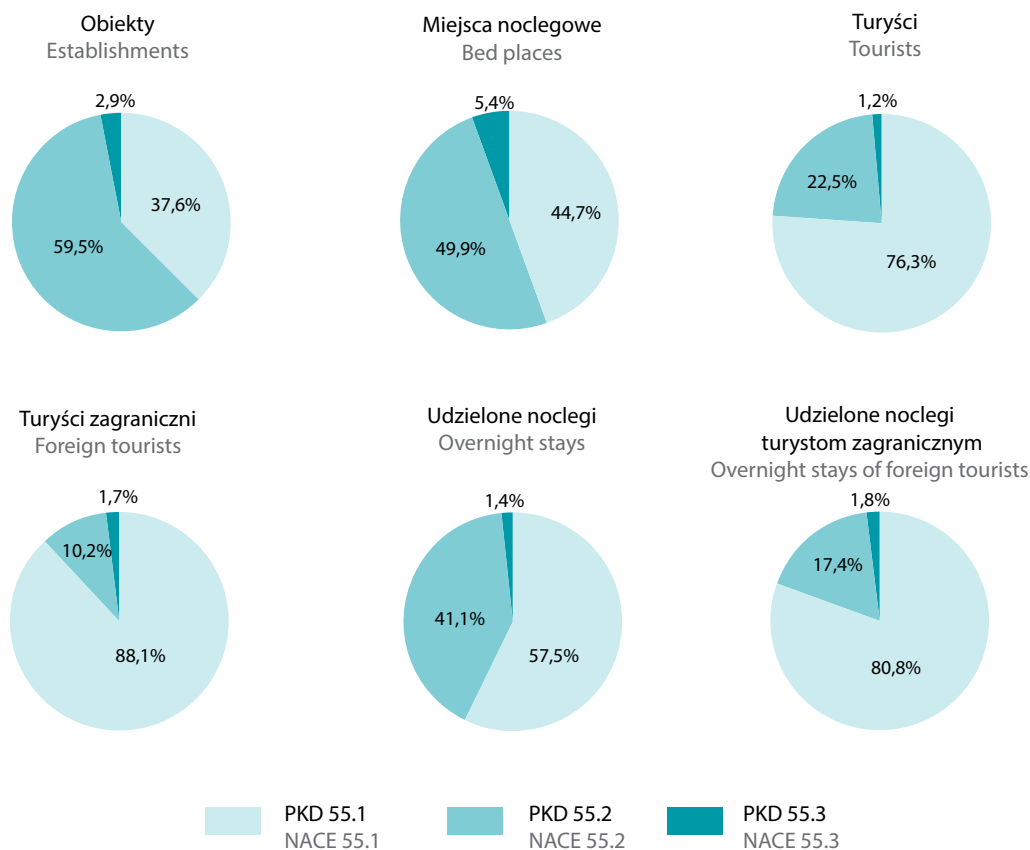
⁷W jednym turystycznym obiekcie noclegowym mogła znajdować się więcej niż 1 placówka gastronomiczna.

⁸https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pkd_07.htm.

Działalność większości obiektów oferujących usługi zakwaterowania dla turystów w Polsce zaliczana jest do grupy 55.2. Według stanu w dniu 31 lipca 2019 r. obiekty tej grupy stanowiły 59,5% ogółu turystycznych obiektów noclegowych w kraju i było ich prawie 7 tys. Oferowały one turystom ponad 412 tys. miejsc noclegowych (tj. ok. 50% ogółu), ale tylko nieco ponad połowa z nich dostępna była przez cały rok. W obiektach tej grupy znajdowało się prawie 80% wszystkich wykorzystywanych tylko sezonowo miejsc noclegowych w Polsce. Z oferowanych miejsc noclegowych skorzystało 22,5% ogółu turystów – 25,8% turystów krajowych i tylko 10,2% turystów zagranicznych. Turyści korzystali średnio z ok. 5 noclegów i udzielono im ponad 38 mln noclegów, tj. 41% ogółu udzielonych noclegów we wszystkich turystycznych obiektach (47% udzielonych turystom krajowym i 17,4 % udzielonych turystom zagranicznym). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w tej grupie obiektów był nieco niższy niż średni dla kraju i wyniósł 40,0% (dla Polski 40,6%).

Obiekty z grupy 55.1 (hotele i podobne obiekty zakwaterowania) stanowiły ponad 1/3 ogólnej liczby turystycznych obiektów noclegowych. Oferowały one turystom prawie 45% dostępnych w kraju miejsc noclegowych i w 97% były to miejsca całoroczne, stanowiące jednocześnie ponad 60% ogółu miejsc dostępnych dla turystów cały rok. Jak już opisano w poprzednich podrozdziałach ponad 3/4 turystów korzysta w Polsce z hoteli i podobnych obiektów (55.1). W 2019 r. w przypadku turystów krajowych odsetek ten wyniósł 73%, a w przypadku turystów zagranicznych 88%. W obiektach tych udziela się także większości noclegów. W 2019 r. noclegi udzielone turystom w obiektach zaliczanych do grupy 55.1 stanowiły 57,5% ogółu udzielonych noclegów (ponad 50% noclegów turystów krajowych i ponad 80% noclegów turystów zagranicznych). Miejsca noclegowe oferowane w tej grupie obiektów były najlepiej wykorzystane spośród trzech analizowanych – stopień wykorzystania miejsc wyniósł 41,7%.

Wykres 15. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie według grup PKD 2007 w 2019 r.
Chart 15. Tourist accommodation establishments and their occupanc by NACE groups in 2019

Liczba pól namiotowych i kempingowych zaliczanych wg PKD do grupy 55.3, według stanu na koniec lipca 2019 roku wyniosła 324, czyli stanowiły one niecałe 3% ogółu obiektów i oferowały 5,4% ogółu miejsc noclegowych. Ze względu na charakter działalności tych obiektów tylko niespełna 6% oferowanych przez nie miejsc noclegowych dostępnych było dla turystów przez cały rok. Z dostępnych miejsc noclegowych skorzystało w 2019 roku 415,7 tys. turystów (tj. niewiele ponad 1% ogółu), w tym ponad 30% stanowili turyści zagraniczni. Turyści korzystali średnio z ponad 3 noclegów (nieco dłużej przebywali turyści krajowi) i udzielono im w ciągu całego roku 1,3 mln noclegów. Podobnie jak w przypadku liczby korzystających, także udział w ogólnej liczbie noclegów udzielonych w kraju był niewielki i nie przekroczył 2%. Pola namiotowe i kempingowe charakteryzuje najniższy spośród wszystkich trzech grup obiektów stopień wykorzystania miejsc noclegowych – w 2019 r. były one w tych obiektach wykorzystywane średnio w niespełna 24%.

Tablica 4. Podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej według grup PKD 2007 w 2019 r.
Table 4. Basic data on tourist accommodation establishments by NACE groups in 2019

Grupy PKD NACE groups	Obiekty Establishments	Miejsca noclegowe Bed places	Turyści korzystający Tourists accommodated		Udzielone noclegi Overnight stays		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w % Occupancy rate of bed places in %
			razem total	w tym turyści zagraniczni of which foreign tourists	razem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists	
			w tys. in thousand				
Razem Total	11 251	825 522	35 668,1	7 470,5	93 342,7	18 683,6	40,6
55.1	4 229	368 944	27 222,9	6 582,5	53 717,1	15 089,7	41,7
55.2	6 698	412 276	8 029,6	759,0	38 345,0	3 251,2	40,0
55.3	324	44 302	415,7	129,1	1 280,6	342,8	23,8

Rozdział 2

Chapter 2

Zróznicowanie terytorialne bazy noclegowej w Polsce

Territorial diversity of tourist accommodation establishments in Poland

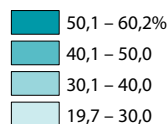
Prezentowane dane dotyczą turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc.

Rozmieszczenie bazy noclegowej w Polsce jest nierównomierne, zarówno pod względem liczby jak i rodzajów turystycznych obiektów noclegowych. W końcu lipca 2019 r. najwięcej turystycznych obiektów noclegowych znajdowało się w województwach: pomorskim (1 658), zachodniopomorskim (1 604), małopolskim (1 546) i dolnośląskim (1 031); województwa te koncentrowały połowę bazy noclegowej w kraju. Najmniej obiektów posiadały województwa: opolskie (165), świętokrzyskie (251), podlaskie (286) oraz lubuskie (302). W porównaniu z 2018 r. wzrost liczby obiektów odnotowano w większości województw, w tym największy w województwie warmińsko-mazurskim (o niemal 7%).

Najwięcej hoteli znajdowało się w województwie małopolskim (391, tj. 14,8% wszystkich hoteli w Polsce) oraz w województwach mazowieckim i dolnośląskim (odpowiednio 271 i 268). Spośród 2 418 pokoi gościnnych, 1/4 (611) działała w województwie pomorskim, a po około 20% takich obiektów zlokalizowanych było w województwie małopolskim i zachodniopomorskim. W wymienionych województwach znajdowało się również ponad 60% wszystkich ośrodków wczasowych działających w Polsce i połowa zespołów domków turystycznych.

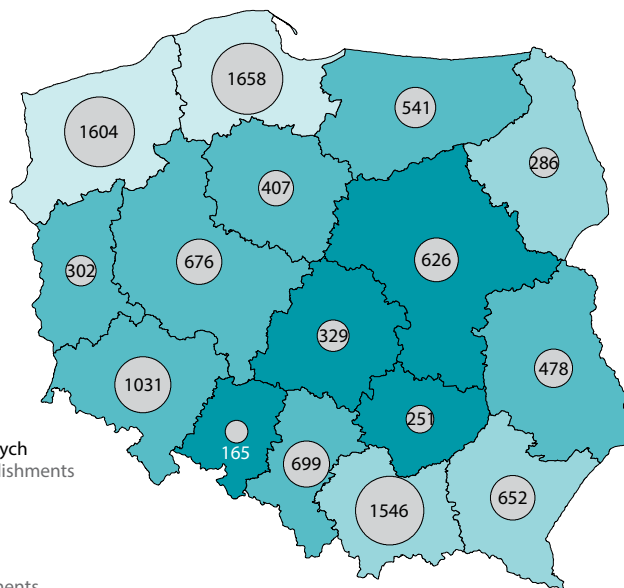
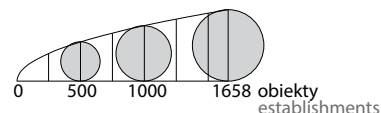
Mapa 2. Turystyczne obiekty noclegowe w 2019 r.
Map 2. Tourist accommodation establishments in 2019

Udział obiektów hotelowych w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych
The share of hotels and similar establishments in the total number of tourist accommodation establishments

Polska = 37,6
Poland

Liczba turystycznych obiektów noclegowych
Number of tourist accommodation establishments

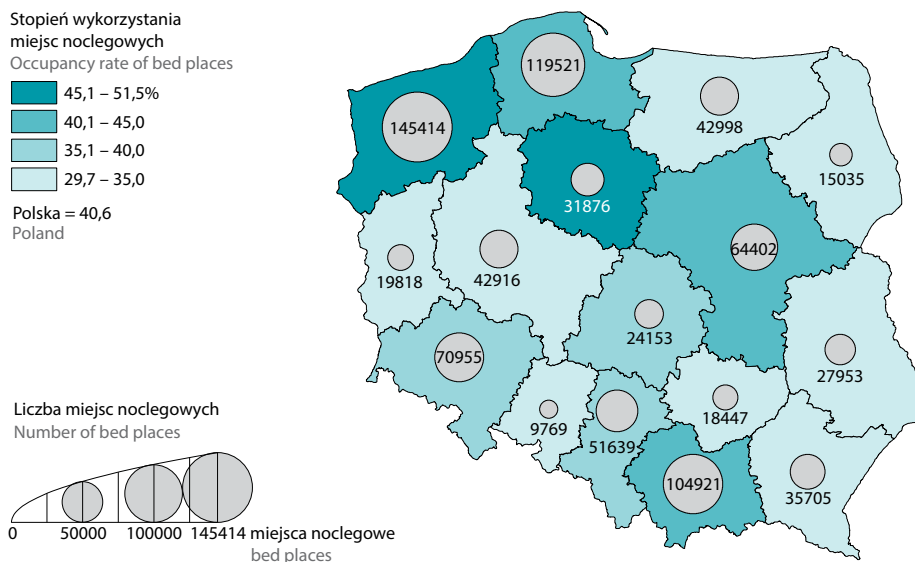
Prawie 70% obiektów w Polsce działa przez cały rok, przy czym w województwach dolnośląskim, mazowieckim i śląskim takich obiektów jest ponad 90%. Obiekty działające sezonowo zlokalizowane są przede wszystkim w województwach nadmorskich – według stanu na dzień 31 lipca 2019 r. przez cały rok działało tam tylko 1/3 obiektów.

Największe turystyczne obiekty noclegowe znajdują się w województwie mazowieckim, w 2019 r. przeciętnie dysponowały one 103 miejscami i były prawie dwukrotnie większe niż przeciętne obiekty

działające w województwach podkarpackim i podlaskim, które posiadały odpowiednio 55 i 53 miejsca noclegowe. Spośród przygotowanych na przyjęcie turystów miejsc noclegowych w 2019 r. najczęściej znajdowało się w województwach: zachodniopomorskim – ponad 145 tys., pomorskim – niemal 120 tys. oraz małopolskim – 105 tys.

Mapa 3. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r.

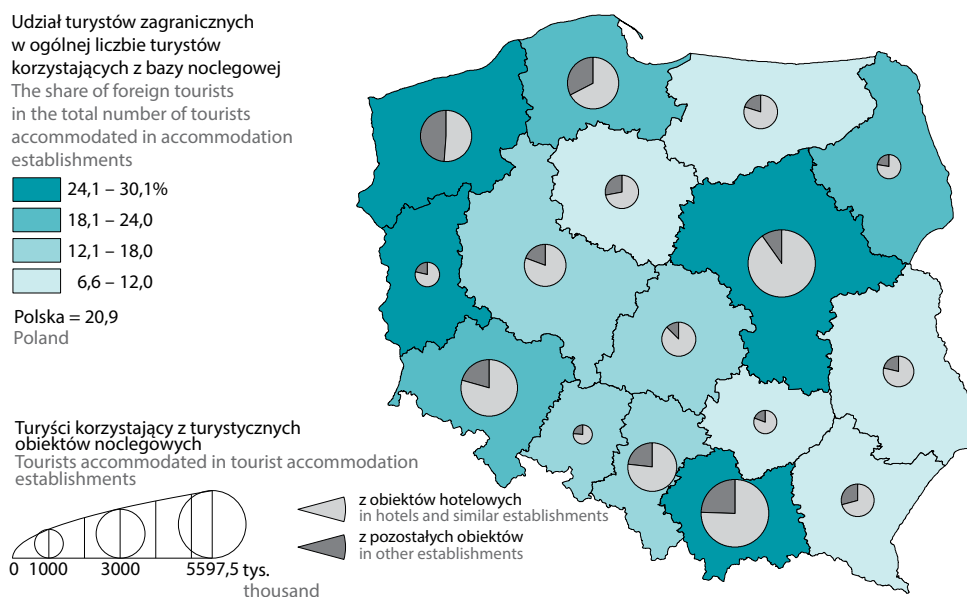
Map 3. Bed places in tourist accommodation establishments in 2019

W 2019 r. największa liczba turystów przebywała w obiektach zlokalizowanych w województwach: małopolskim (5,6 mln) i mazowieckim (5,5 mln). Również turyści zagraniczni wybierali najczęściej pobyt w tych województwach – w 2019 r. w każdym z tych województw przebywało ich po ok. 1,6 mln. Duża liczba turystów korzystała także z noclegów w województwach: dolnośląskim (3,9 mln), pomorskim i zachodniopomorskim (po 3,2 mln) oraz śląskim (2,9 mln).

Mapa 4. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2019 r.

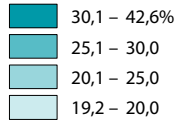
Map 4. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2019

Najdłużej przebywali turyści w obiektach noclegowych województwa zachodniopomorskiego (średnio 5,0 noclegów) oraz kujawsko-pomorskiego (3,4 noclegu), a najkrócej w województwach: mazowieckim i wielkopolskim korzystając średnio z 1,8 noclegu.

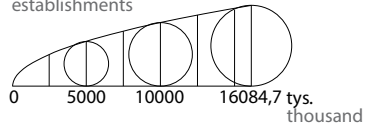
Mapa 5. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r.
Map 5. Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2019

Udzielone noclegi w lipcu i sierpniu
w ogólnej liczbie noclegów
Overnight stays in July and August
in the total number of overnight stays

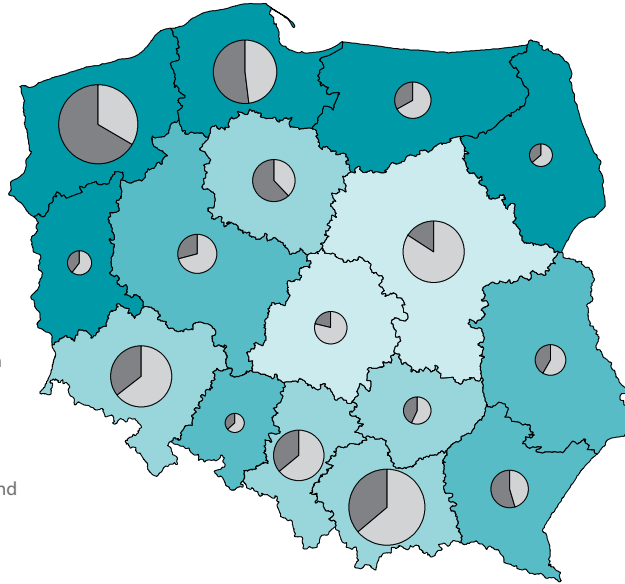

Polska = 28,6
Poland

Udzielone noclegi w turystycznych
obektach noclegowych
Overnight stays in tourist accommodation
establishments

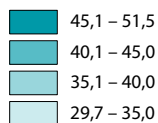

◀ w obiektach hotelowych
in hotels and similar establishments
◀ w pozostałych obiektach
in other establishments

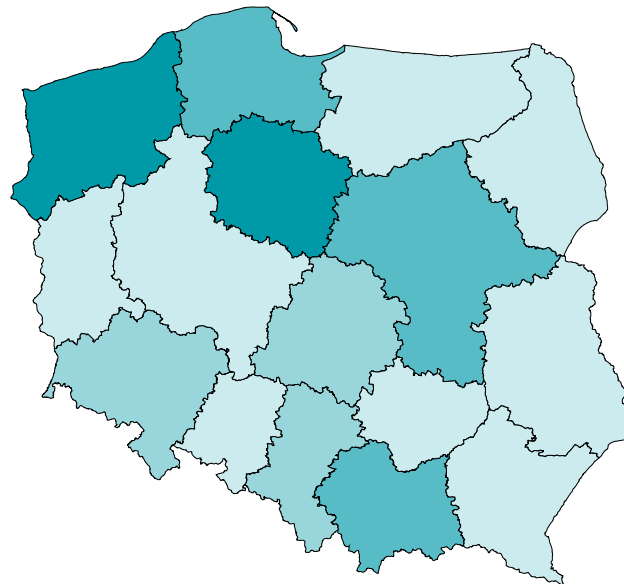

Mapa 6. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r.
Map 6. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2019

W %
In %

Polska = 40,6
Poland

W 2019 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w poszczególnych województwach wyniósł od 29,7% w województwie lubuskim do 51,5% w zachodniopomorskim. Powyżej średniej krajowej (40,6%), podobnie jak w roku poprzednim, wystąpił w 5 województwach: zachodniopomorskim (51,5%), kujawsko-pomorskim (45,7%), mazowieckim (44,0%), pomorskim (43,1%) i małopolskim (43,0%).

W 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost liczby turystów odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w podlaskim i dolnośląskim (po niecałe 8%). Spadek liczby turystów zagranicznych wystąpił w czterech województwach, w tym największy w województwie podkarpackim (o 4,6%). Z kolei znacznie więcej niż rok wcześniej turystów zagranicznych nocowało m.in. w województwach: opolskim (o 19,8%) oraz świętokrzyskim (o 16,5%), wzrost powyżej 10% odnotowano ponadto w województwach: małopolskim i dolnośląskim (odpowiednio o 12% i 14%). Podobne, jak w przypadku liczby turystów ogółem, dynamiki (w porównaniu do roku 2018) wystąpiły w odniesieniu do liczby udzielonych noclegów.

Oprócz charakterystyk liczbowych, do statystycznego opisu zjawisk związanych z bazą noclegową i jej wykorzystaniem stosuje się najczęściej wskaźniki natężenia. W literaturze przedmiotu wykorzystywane są miary odnoszące się do liczby mieszkańców lub powierzchni.

Wybrane wskaźniki funkcji turystycznej

Wskaźnikami odnoszącymi się do liczby mieszkańców są m.in.:

- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata (iloraz liczby udzielonych noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców),
- wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a (iloraz liczby miejsc noclegowych do liczby mieszkańców).

Odniesienie wielkości zjawiska do powierzchni badanej jednostki terytorialnej przedstawiają następujące wskaźniki:

- gęstości bazy noclegowej (iloraz liczby miejsc noclegowych do powierzchni w km²),
- gęstości ruchu (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do powierzchni w km²).

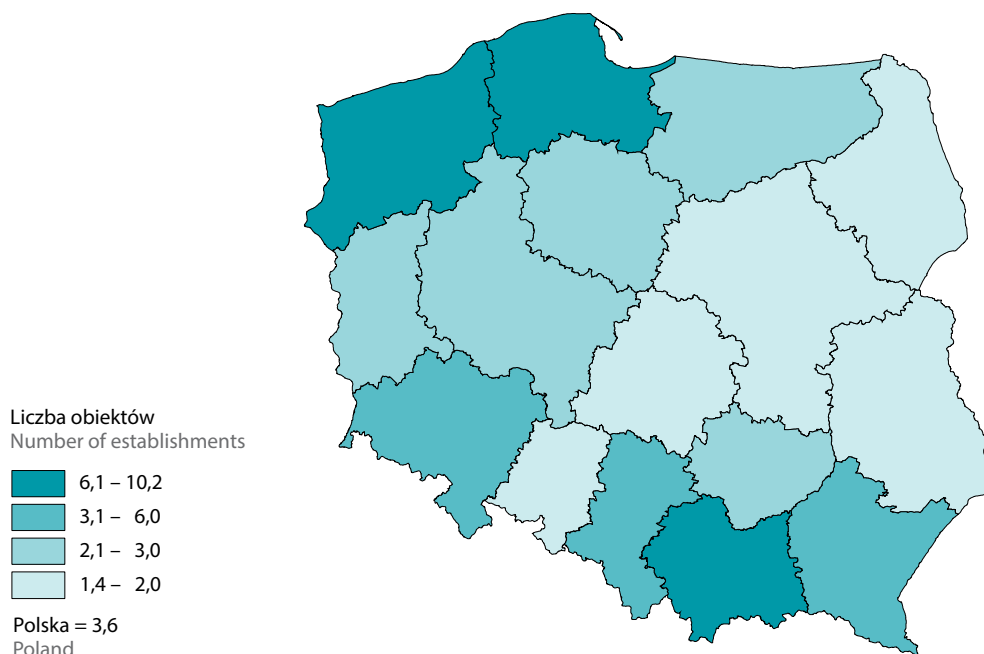
Do wskaźników charakteryzujących bazę turystyczną należą również m.in.:

- wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (iloraz liczby korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych),
- wskaźnik rozwoju bazy gastronomicznej (iloraz sumy liczby korzystających z noclegów i ludności do liczby miejsc konsumpcyjnych).

Jako miara natężenia ruchu turystycznego jest również używany wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej (iloraz liczby udzielonych noclegów do liczby miejsc noclegowych).

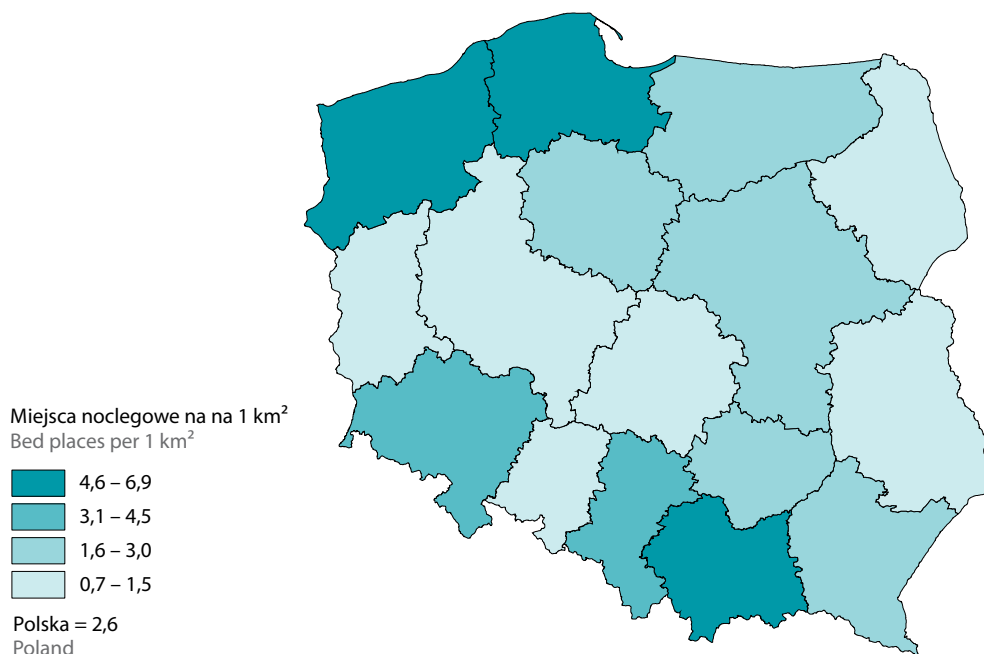
W 2019 r. średnio w Polsce na 100 km² przypadało 3,6 turystycznych obiektów noclegowych (posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych). Wskaźniki przekraczające średnią krajową odnotowano w województwach: małopolskim – 10,2 obiektu na 100 km², pomorskim – 9,0, zachodniopomorskim – 7,0, śląskim – 5,7, dolnośląskim – 5,2 oraz podkarpackim – 3,7. W pozostałych województwach liczba obiektów noclegowych przypadająca na 100 km² powierzchni nie przekraczała 3.

Mapa 7. Liczba turystycznych obiektów noclegów na 100 km² w 2019 r.
Map 7. Number of tourist accommodation establishments per 100 km² in 2019

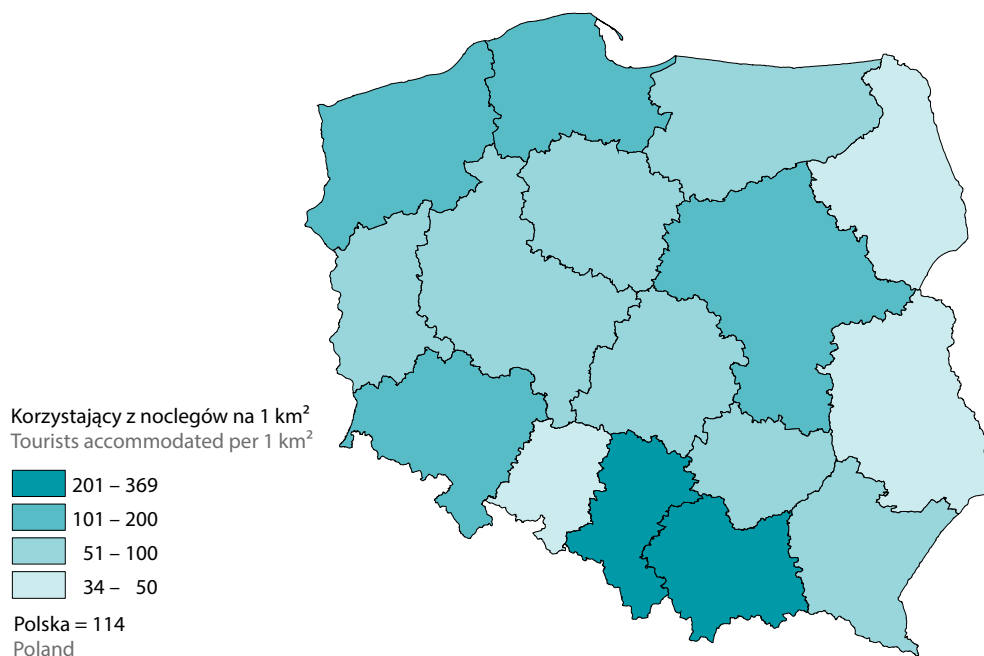
Średnia gęstość bazy noclegowej w Polsce w 2019 r. wyniosła 2,6 miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni. Wartości wyższe niż średnia krajowa odnotowano w 5 województwach, wśród których przodowały województwa: małopolskie – 6,9 miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni oraz pomorskie – 6,5 i zachodniopomorskie – 5,0. Najmniej miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni oferowały obiekty w województwie podlaskim (0,7).

Mapa 8. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2019 r.
Map 8. Accommodation establishments density rate in 2019

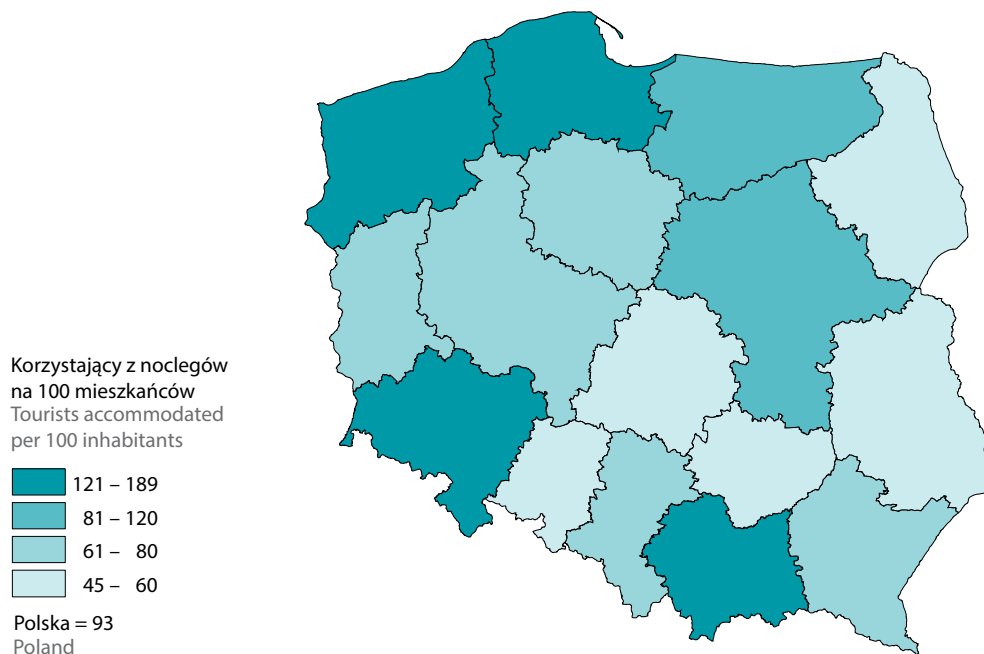
Średnia liczba turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2019 r. w odniesieniu do powierzchni (miara gęstości ruchu) wyniosła dla kraju 114 osób na 1 km². Wartości znacznie wyższe od średniej krajowej odnotowano w 6 województwach: małopolskim (369 turystów/km²), śląskim (235), dolnośląskim (197), pomorskim (177), mazowieckim (156) i zachodniopomorskim (140). W pozostałych województwach wskaźnik gęstości ruchu nie przekraczał 100 osób na 1 km² i wahał się od 34 w województwie podlaskim do 76 w kujawsko-pomorskim.

Mapa 9. Wskaźnik gęstości ruchu w 2019 r.
Map 9. Tourist traffic density rate in 2019

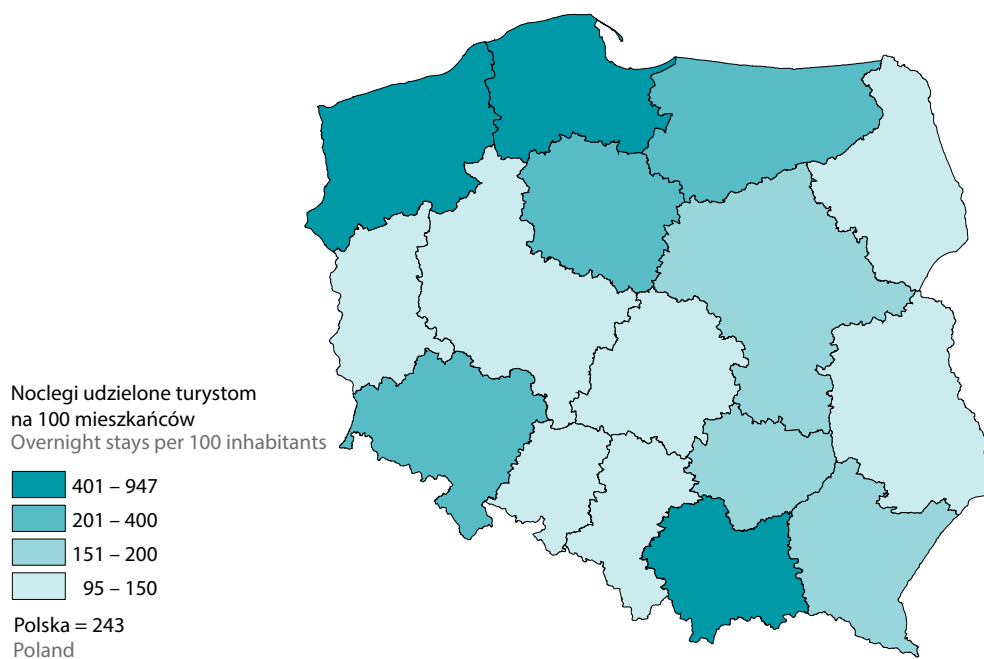

Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego odnoszą się do liczby mieszkańców. Przedstawiają one liczbę turystów oraz liczbę udzielonych noclegów w przeliczeniu na 100 osób zamieszkujących dany obszar (odpowiednio wskaźnik według Schneidera i według Charvata). W 2019 r. dla Polski wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera wyniósł 93, zaś według Charvata – 243. Wymienione wskaźniki najwyższe wartości osiągnęły w województwach: zachodniopomorskim, gdzie na każdych 100 mieszkańców przypadało 189 turystów i 947 udzielonych noclegów, małopolskim – odpowiednio 164 i 436 oraz pomorskim – 139 i 442. Najmniej turystów oraz udzielonych noclegów w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano w województwie opolskim – 45 turystów i 95 udzielonych noclegów.

Mapa 10. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera w 2019 r.
 Map 10. Tourist traffic intensity rate according to Schneider in 2019

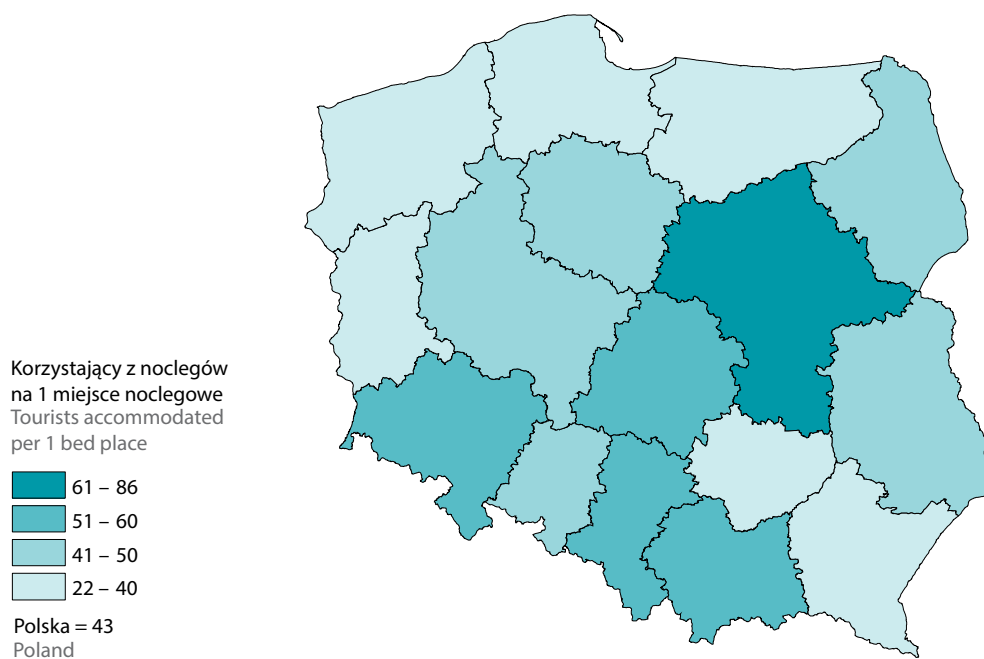

Mapa 11. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata w 2019 r.
 Map 11. Tourist traffic intensity rate according to Charvat in 2019

Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (liczba turystów korzystających z obiektów noclegowych w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe) zależy w dużym stopniu od czasu działania obiektów w ciągu roku na danym obszarze. W województwach, w których turystyka ma charakter całoroczny, z jednego miejsca noclegowego korzysta przeciętnie więcej turystów niż w województwach, w których przeważają obiekty sezonowe. W 2019 r. wskaźnik rozwoju bazy noclegowej osiągnął najwyższe wartości w województwach: mazowieckim – 86, łódzkim – 59, śląskim – 56, dolnośląskim – 55 i małopolskim – 53. W województwach posiadających dużą liczbę miejsc sezonowych: zachodniopomorskim i pomorskim, z jednego miejsca noclegowego skorzystało średnio w ciągu roku odpowiednio 22 i 27 turystów. W Polsce średnio z jednego miejsca noclegowego w turystycznych obiektach noclegowych przez okres całego roku skorzystało 43 turystów.

Mapa 12. Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej w 2019 r.
Map 12. Tourist accommodation development rate in 2019

Rozdział 3

Chapter 3

Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie

Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy

Według metodologii Eurostatu, w Polsce do obszarów nadmorskich zaliczonych zostało 55 gmin. Są one usytuowane nad Morzem Bałtyckim lub pozostają w bezpośredniej bliskości morza: 23 gminy położone są w województwie zachodniopomorskim, 26 – w pomorskim oraz 6 – w warmińsko-mazurskim. Obejmują one obszar 7,9 tys. km² (2,5% powierzchni Polski) i według stanu w końcu czerwca 2019 r. zamieszkiwało je 1,6 mln osób (tj. 4,1% ogółu ludności kraju).

Zgodnie z metodologią Eurostatu przyjętą na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki za obszar nadmorski uznaje się obszary przybrzeżne składające się z gmin (w innych krajach z odpowiednich jednostek administracyjnych) graniczących z morzem lub usytuowanych w jego pobliżu. Obszary nadmorskie w odróżnieniu od pozostałych są klasyfikowane na podstawie odległości danej gminy od morza: jeżeli gmina graniczy z morzem, jest ona z zasady nadmorska; jeżeli gmina nie graniczy z morzem, ale 50% jej powierzchni znajduje się w odległości 10 km od morza, również uznaje się ją za gminę nadmorską. W uzgodnieniu z Eurostatem dodatkowo gminy: Słupsk (gm. wiejska), Główny, Gniewino, Pruszcz Gdański (gm. wiejska), Cedry Wielkie, Koszalin (gm. miejska) i Sianów (gm. miejsko-wiejska) zostały uznane za nadmorskie po rozważeniu ich lokalizacji w odniesieniu do brzegu morza.

Na podstawie metodologii opracowanej na potrzeby badania turystycznej bazy noclegowej, do obszarów górskich zostały zaliczone 203 gminy (58 z województwa dolnośląskiego, 3 – z opolskiego, 28 – ze śląskiego, 82 – z małopolskiego, 27 – z podkarpackiego oraz 5 gmin – z województwa świętokrzyskiego). Obejmują one obszar 20,3 tys. km² (6,5% powierzchni Polski). W końcu czerwca 2019 r. liczba ludności na obszarach górskich wynosiła 2,7 mln osób (czyli 7,1% ogółu ludności w Polsce).

Metodologia wyznaczenia obszarów górskich

Gminy górskie wyodrębniono na podstawie następujących kryteriów :

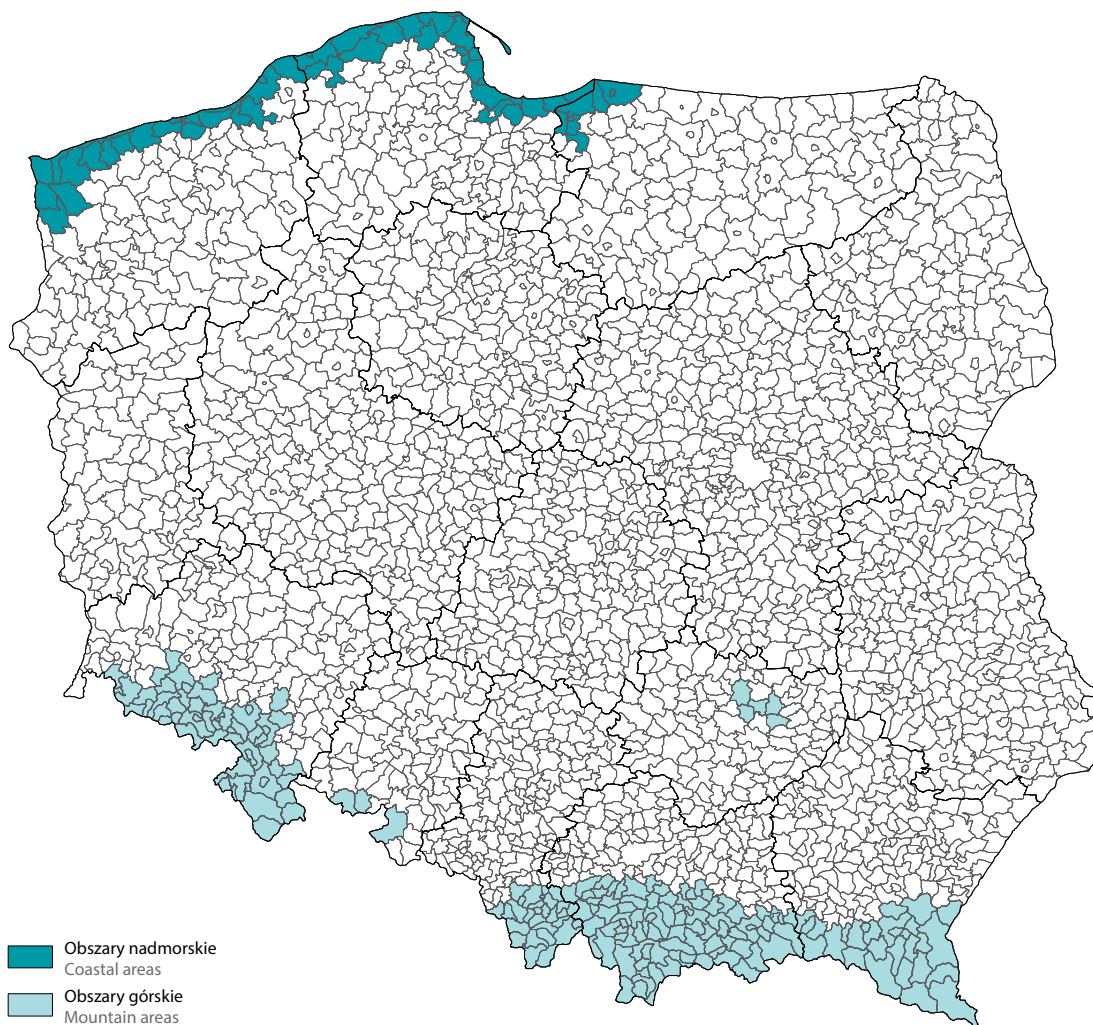
1. Gminy, które w całości leżą w obrębie następujących makroregionów: Sudety Wschodnie, Sudety Zachodnie, Sudety Środkowe, Beskidy Zachodnie, Obniżenie Orawsko-Podhalańskie, Łańcuch Tatrzański, Beskidy Środkowe, Beskidy Lesiste.
2. Gminy, które przecinają się z granicą makroregionów wymienionych w punkcie pierwszym i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
3. Gminy z mezoregionów: Masyw Ślęży i Góry Świętokrzyskie, w obrębie których znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
4. Gminy, które przecinają się z granicą makroregionów wymienionych w punkcie pierwszym, ale w ich obrębie nie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
5. Gminy, których przynajmniej część znajduje się w odległości do 10 km od granicy wybranych makroregionów i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
6. Gminy, które nie znajdują się w obrębie makroregionów wymienionych wyżej (pkt 1), ale w całości lub prawie w całości są otoczone przez gminy górskie, wyodrębnione na podstawie powyższych kryteriów, czyli gminy miejskie: Świdnica i Dzierżoniów oraz gmina wiejska Besko.

Wśród 203 gmin uznanych za górskie

- 111 wyodrębniono na podstawie kryterium 1,
- 68 – kryterium 2,
- 7 – kryterium 3,
- 6 – kryterium 4,
- 8 – kryterium 5,
- 3 – kryterium 6.

Mapa 13. Obszary nadmorskie i obszary górskie

Map 13. Coastal areas and mountain areas

3.1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich według stanu w dniu 31 lipca

3.1. Tourist accommodation establishments and bed places in coastal and mountain areas as of 31 July

Prezentowane dane dotyczą turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc.

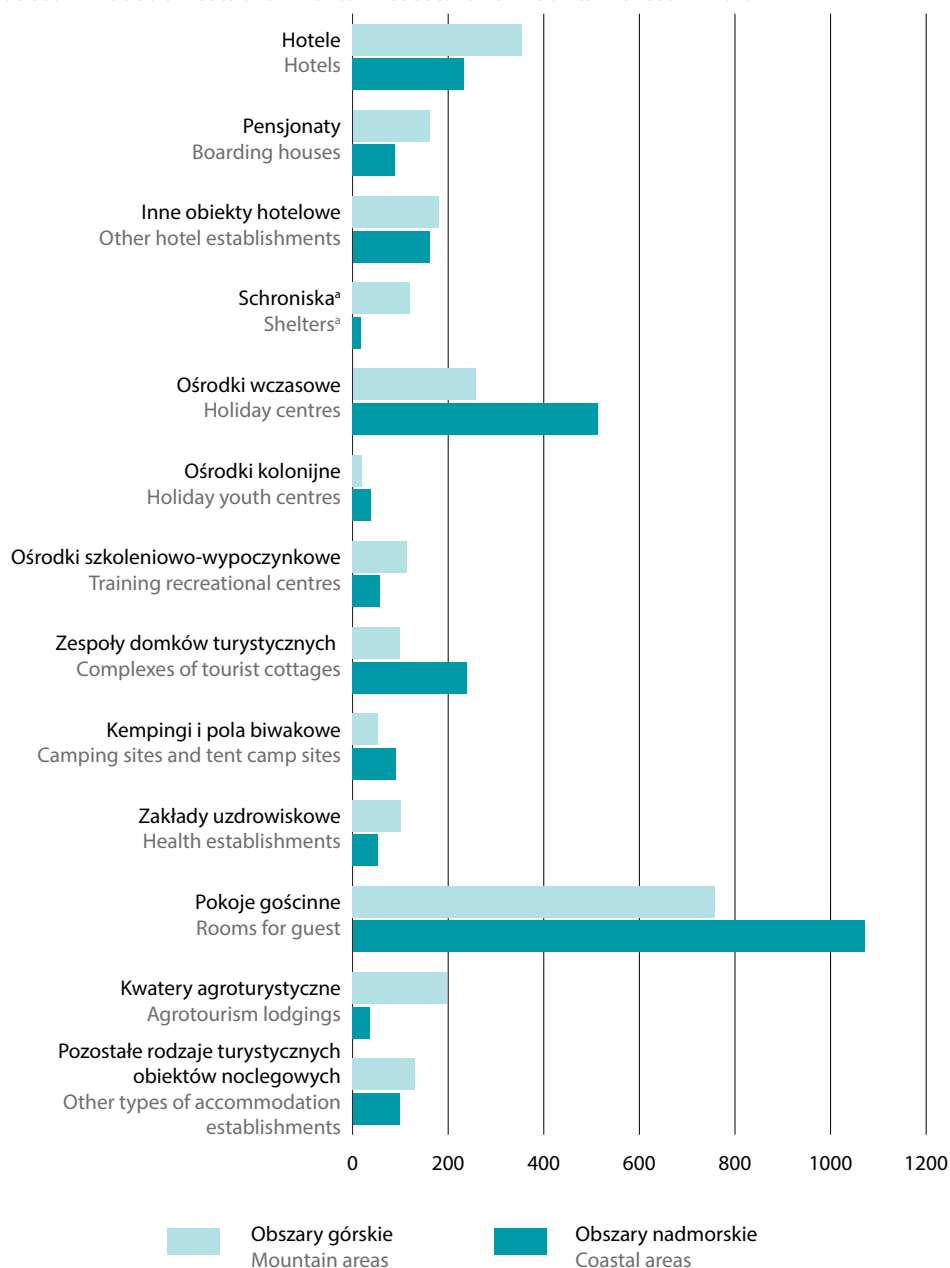
Obszary nadmorskie i górskie zajmują w Polsce niecałe 10% powierzchni, jednak na ich terenie skoncentrowana jest niemal połowa krajowej turystycznej bazy noclegowej; dotyczy to zarówno obiektów, jak i miejsc noclegowych.

W 2019 r. na obszarach nadmorskich funkcjonowało 2 700 turystycznych obiektów noclegowych, które stanowiły 24,0% ogółu obiektów w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich zwiększyła się o 76, tj. o 2,9%. Baza noclegowa na obszarach nadmorskich ma charakter typowo sezonowy, znajduje się tu ponad połowa (54%) wszystkich obiektów sezonowych działających w Polsce. Najliczniejszą grupę obiektów tworzyły pokoje gościnne – 1 071, które stanowiły 40% wszystkich obiektów działających na obszarach nadmorskich. Drugim rodzajem obiektów pod względem liczebności były ośrodki wczasowe – 513 (19%). Poza wymienionymi baza noclegowa obejmowała jeszcze m.in. 239 zespołów domków turystycznych, 233 hotele, 91 kempingów i pól biwakowych oraz 39 ośrodków kolonijnych.

Liczba turystycznych obiektów noclegowych położonych na obszarach górskich wyniosła w 2019 r. 2 549 i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 15. Stanowiły one 22,7% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych w kraju. W odróżnieniu od obszarów nadmorskich, baza noclegowa na obszarach górskich była bardziej zróżnicowana pod względem rodzajowym. Tworzyło ją m.in. 759 pokoi gościnnych (30%), 354 hotele (14%), 257 ośrodków wczasowych (10%), 198 kwater agroturystycznych (8%), 181 innych obiektów hotelowych (7%), 121 schronisk oraz 114 ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych. Ponad 80% obiektów na obszarach górskich było dostępnych dla turystów przez cały rok.

Istotna różnica pomiędzy tymi dwoma obszarami dotyczy również liczebności obiektów przypadających na każde 100 km² analizowanego obszaru: na terenach nadmorskich były to 34 obiekty, na terenach górskich przeciętnie odnotowano 13 obiektów, a średnio dla Polski – 4.

Wykres 16. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.
 Chart 16. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2019

^a Łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.
^a Including youth shelters and school youth shelters.

W końcu lipca 2019 r. turystyczne obiekty noclegowe położone w gminach nadmorskich dysponowały 225,8 tys. miejsc noclegowych, co stanowiło 27,3% wszystkich miejsc w obiektach noclegowych w Polsce, a na obszarach górskich 150,6 tys. miejsc noclegowych – 18,2% udziału.

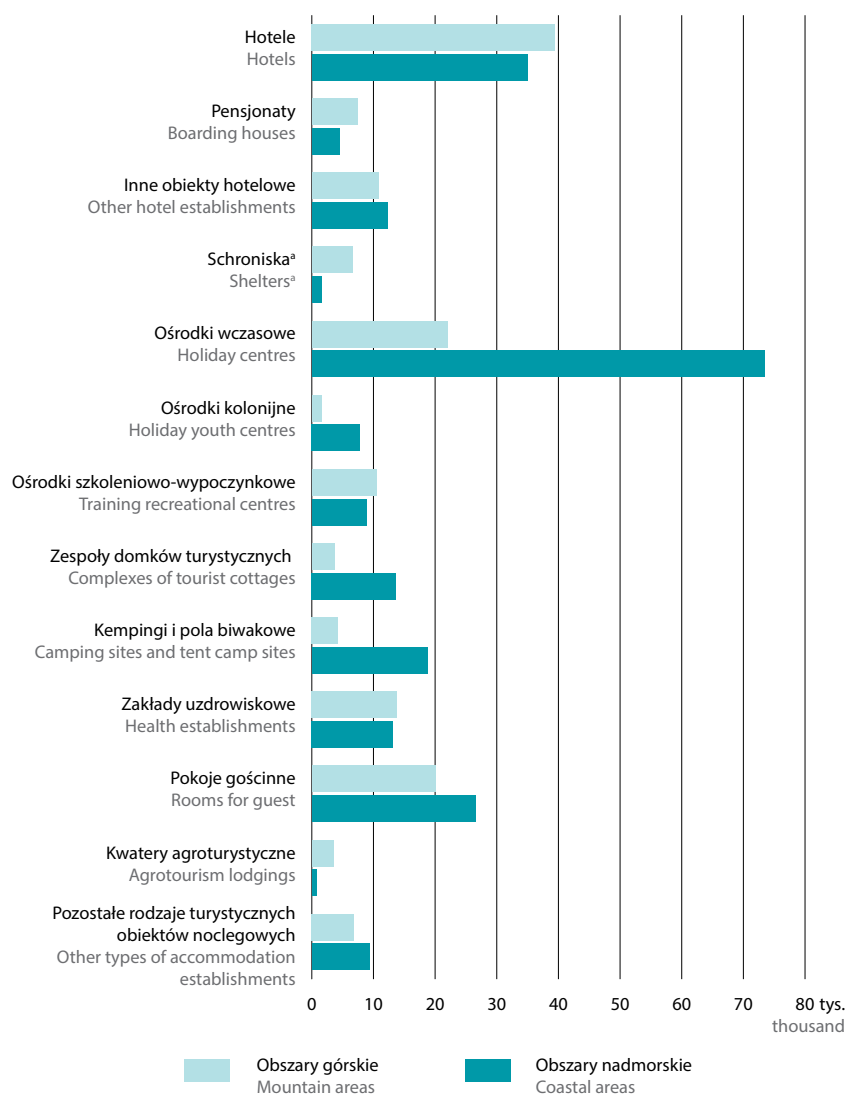
W odniesieniu do roku poprzedniego liczba miejsc noclegowych na wymienionych obszarach wzrosła odpowiednio o 5,3% (11,3 tys.) i 1,4% (2,1 tys.).

Na obszarach nadmorskich największą liczbę miejsc noclegowych oferowały ośrodki wczasowe – 73,4 tys. (tj. 32,5% ogółu miejsc na tym terenie), hotele – 35,0 tys. (15,5%) oraz pokoje gościnne – 26,6 tys. (11,8%). Wśród pozostałych rodzajów obiektów, po ok. 13–14 tys. miejsc było przygotowanych dla turystów w zespołach domków turystycznych, na kempingach, w innych obiektach hotelowych oraz zakładach uzdrowiskowych.

Na obszarach górskich najwięcej miejsc noclegowych oferowały hotele – 39,4 tys. (26,2%), a drugą grupę pod względem liczebności stanowiły ośrodki wczasowe, posiadające 22,0 tys. miejsc (14,6%). Po ponad 10 tys. miejsc znajdowało się w zakładach uzdrowiskowych (13,8 tys.), innych obiektach hotelowych (10,8 tys.) oraz ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (10,5 tys.).

Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2019 r. na obszarach nadmorskich wyniósł 29 miejsc na 1 km², zaś na obszarach górskich – 7.

Wykres 17. Miejsca w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.
Chart 17. Bed places in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2019

^a łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.
a Including youth shelters and school youth shelters.

Tablica 5. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.

Table 5. Tourist accommodation establishments and bed places in coastal and mountain areas in 2019

Rodzaj obszaru Type of area	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments		Miejsca noclegowe Bed places	
	ogółem total	w tym całoroczne of which all-year-round	ogółem total	w tym całoroczne of which all-year-round
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				
Obszary nadmorskie Coastal areas	2 700	831	225 779	94 424
Obszary górskie Mountain areas	2 549	2 145	150 608	134 880
Polska=100 Poland=100				
Obszary nadmorskie Coastal areas	24,0	10,7	27,3	16,3
Obszary górskie Mountain areas	22,7	27,5	18,2	23,3

3.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich

3.2. Occupancy of tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas

W 2019 r. spośród ogółu turystów korzystających z obiektów noclegowych pobyt na obszarach nadmorskich lub górskich wybrał co trzeci turysta krajowy i co czwarty turysta zagraniczny.

W obiektach zlokalizowanych na obszarach nadmorskich przebywało w 2019 r. 5,3 mln turystów, czyli 14,8% nocujących w obiektach turystycznych na terenie całego kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba turystów była większa o 335,7 tys., tj. o 6,8%. Na każde 1000 osób mieszkających na tych terenach przypadało średnio 3 366 turystów.

Zdecydowana większość turystów, bo 2,4 mln (46,0%) korzystała z noclegów w hotelach. Duża liczba turystów wybrała pobyt w ośrodkach wczasowych – 919,6 tys. i innych obiektach hotelowych – 484,5 tys., a po ponad 300 tys. osób przebywało w zakładach uzdrowiskowych i pokojach gościnnych.

Wśród ogółu korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych 75,9% (4,0 mln) stanowili turyści krajowi, a 24,1% (1,3 mln) – turyści zagraniczni. W odniesieniu do 2018 r. liczba turystów krajowych była większa o 6,9%, a turystów zagranicznych – o 6,3%.

Liczba udzielonych noclegów wyniosła 23,1 mln i stanowiła 24,8% wszystkich noclegów udzielonych w obiektach w Polsce. Były to pobyty obejmujące przeciętnie 4,4 noclegu (średnia dla kraju wyniosła 2,6 noclegu). Turyści krajowi skorzystali w 2019 r. z 18,1 mln noclegów, a turyści zagraniczni – z 5,0 mln.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach położonych na obszarach nadmorskich w 2019 r. wyniósł 50,4%, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla całego kraju osiągnął wartość 40,6%.

Tablica 6. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w latach 2018 i 2019

Table 6. Occupancy of tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2018 and 2019

Rodzaj obszaru Type of area	Turyści korzystający z noclegów Tourists accommodated		Udzielone noclegi Overnight stays		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w % Occupancy rate of bed places in %
	ogółem total	w tym zagraniczni of which foreign	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which by foreign tourists	
	w tysiącach in thousand				
2018					
Obszary nadmorskie Coastal areas	4 959,1	1 199,8	21 891,5	4 782,6	50,6
Obszary górskie Mountain areas	5 269,3	385,1	18 068,5	1 104,8	37,7
2019					
Obszary nadmorskie Coastal areas	5 294,8	1 275,2	23 146,1	5 026,1	50,4
Obszary górskie Mountain areas	5 605,6	465,2	18 951,6	1 277,8	38,4

Z obiektów znajdujących się na obszarach górskich w 2019 r. skorzystało 5,6 mln turystów, którzy stanowili 15,7% nocujących w tym okresie w obiektach turystycznych na terenie całego kraju. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba turystów korzystających z obiektów na obszarach górskich była większa o 336,3 tys., tj. o 6,4%. Na każde 1000 osób mieszkających na tych terenach do obiektów noclegowych przyjechało średnio 2 069 turystów (w 2018 r. – 1 942).

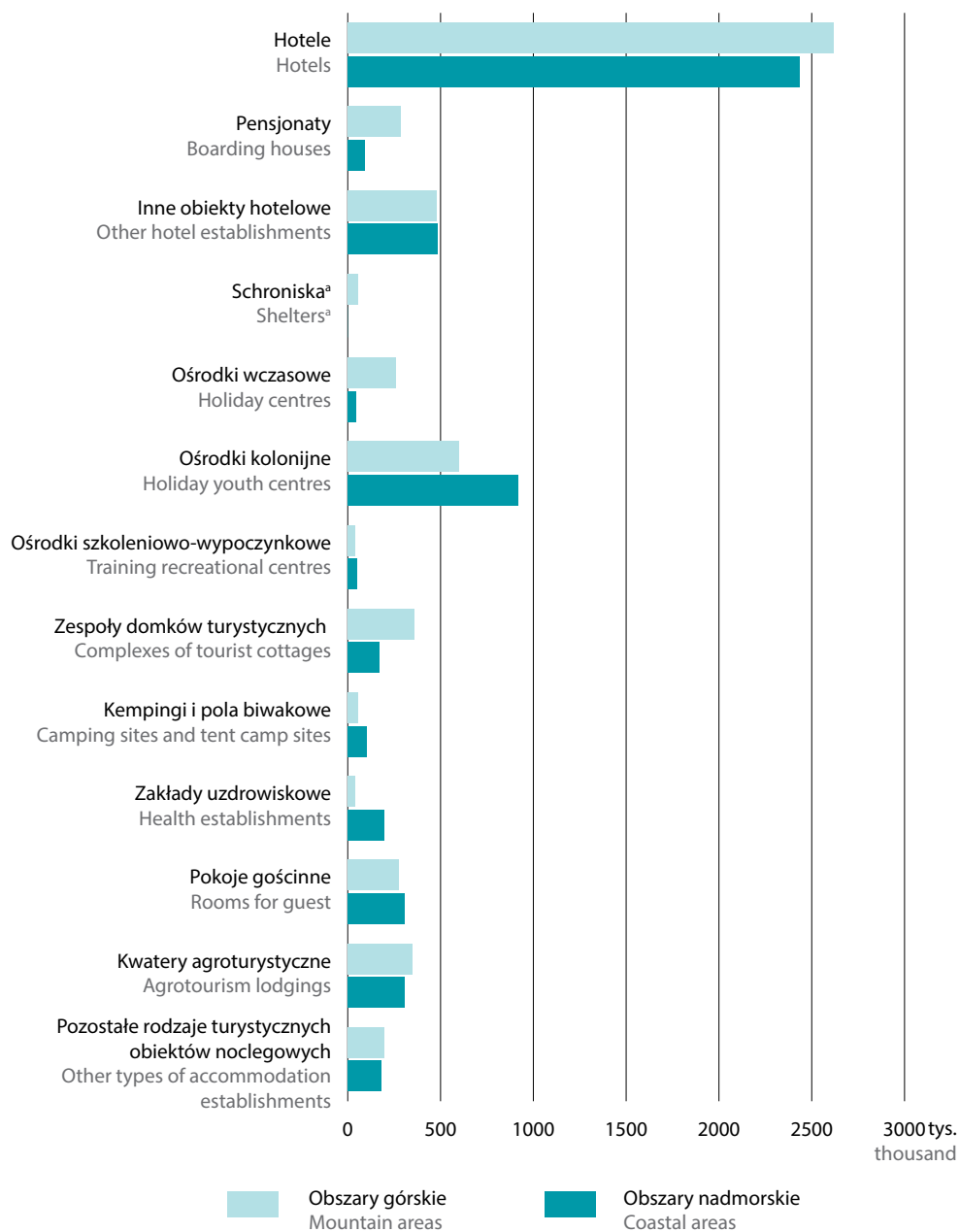
Podobnie jak w przypadku obszarów nadmorskich, turyści na miejsce zakwaterowania najczęściej wybierali hotele. W 2019 r. z noclegów w tym rodzaju obiektu skorzystało 2,6 mln osób (46,7%). Wśród pozostałych rodzajów turystycznych obiektów noclegowych zainteresowaniem cieszyły się ośrodki wczasowe, w których nocowało 597,5 tys. turystów, inne obiekty hotelowe – 480,0 tys., ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe – 360,1 tys. oraz pokoje gościnne – 347,2 tys. osób. Po niecałe 300 tys. turystów przebywało w zakładach uzdrowiskowych i pensjonatach, a noclegi w schroniskach wybrało 256,8 tys. osób.

W ogólnej liczbie turystów korzystających z bazy noclegowej na terenach górskich było 465,2 tys. turystów zagranicznych, co stanowiło 8,3%. W porównaniu z 2018 r. było ich o 80,1 tys. więcej, a ich udział w ogólnej liczbie turystów odwiedzających obszary górskie wzrósł o 1 p.proc.

W 2019 r. na obszarach górskich udzielono 19,0 mln noclegów (w 2018 r. – 18,1 mln) i było to, podobnie jak rok wcześniej, 20,3% wszystkich noclegów udzielonych w Polsce. Były to pobyty obejmujące przeciętnie 3,4 noclegu, czyli o jedną noc krótsze niż w przypadku obszarów nadmorskich.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych dla obszarów górskich wyniósł w 2019 r. 38,4% i był o 0,7 p.proc. wyższy niż w roku poprzednim.

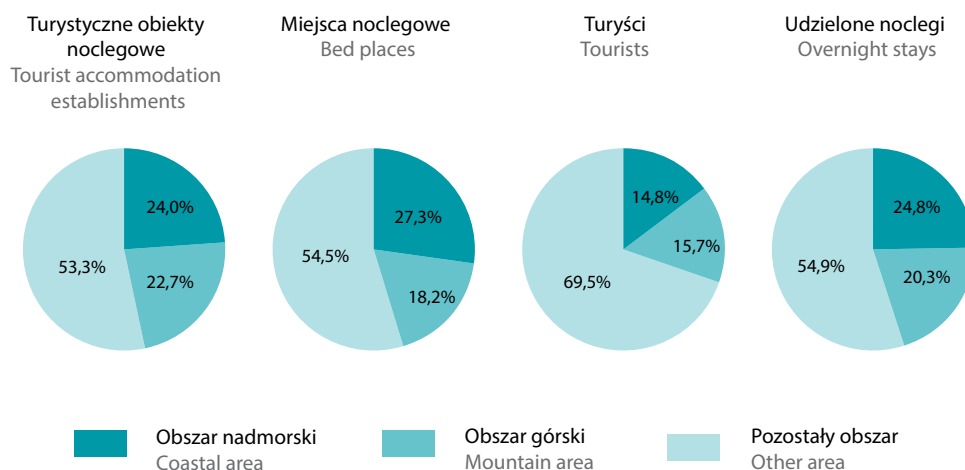
Wykres 18. Turyści korzystający z noclegów na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.
 Chart 18. Tourists accommodated in coastal and mountain areas in 2019

^a Łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.
^a Including youth shelters and school youth shelters.

Wykres 19. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie w 2019 r.

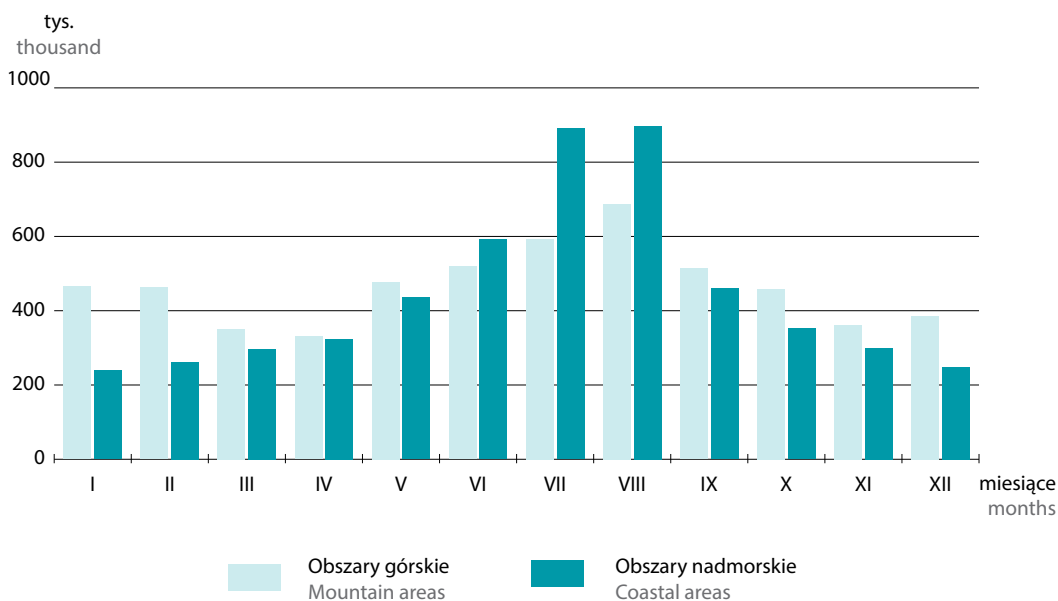
Chart 19. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2019

Na obszarach nadmorskich wyraźne nasilenie ruchu turystycznego występuje w miesiącach letnich. W 2019 r. w lipcu i sierpniu w turystycznych obiektach noclegowych położonych na obszarach nadmorskich przebywało łącznie 1,8 mln turystów (892,2 tys. w lipcu oraz 897,4 tys. w sierpniu), tj. ponad 1/3 turystów przebywających w ciągu roku na tym obszarze. Liczba korzystających z obiektów noclegowych w wymienionych miesiącach była niemal czterokrotnie wyższa niż w tzw. najmniej obłożonych, tj. styczniu i grudniu, kiedy to z pobytu w turystycznych obiektach noclegowych skorzystało odpowiednio 234,5 tys. i 248,8 tys. osób. Wyraźny wzrost liczby turystów wystąpił w maju (435,0 tys.) i trwał do września (460,0 tys.).

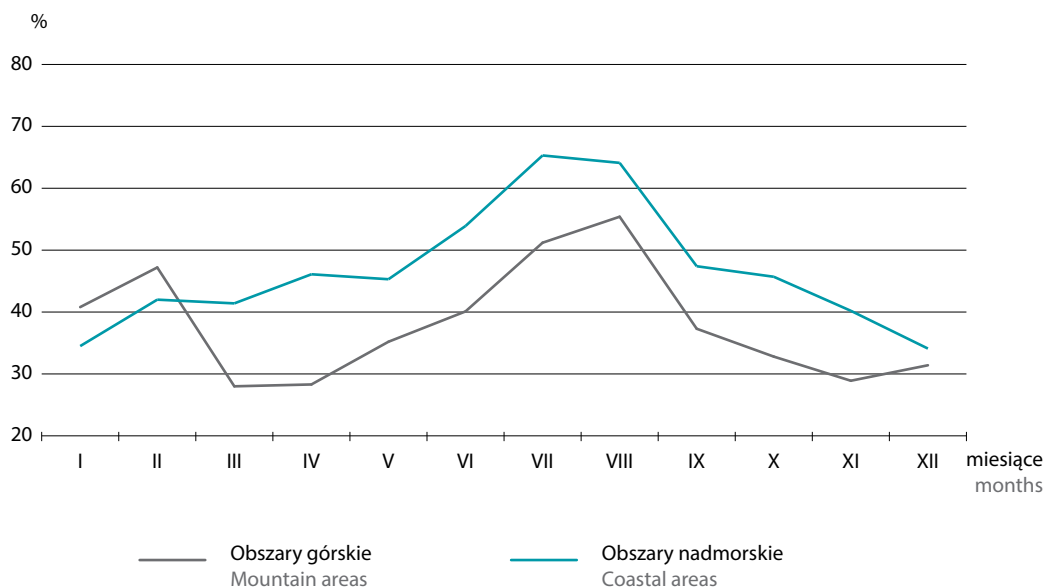
Wykres 20. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.

Chart 20. Tourist accommodated in coastal and mountain areas in 2019

Na obszarach górskich największą liczbę turystów korzystających z obiektów noclegowych odnotowano również w miesiącach wakacyjnych – łącznie w lipcu i sierpniu było to 1,3 mln, czyli 22,9% ogółu turystów w bazie noclegowej na tym obszarze w ciągu roku. Liczba turystów przebywających w obiektach noclegowych w poszczególnych miesiącach była jednak bardziej równomiernie rozłożona niż w obiektach położonych na obszarach nadmorskich. W 2019 r. najmniej turystów na obszarach górskich odnotowano w kwietniu – 330,4 tys., a najwięcej w sierpniu – 687,3 tys.

Wykres 21. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2019 r.
Chart 21. Occupancy rate of bed places in coastal and mountain areas in 2019

Rozdział 4

Chapter 4

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach

Participation of Polish residents in trips

W badaniu „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” w 2019 r. uczestniczyło 136,6 tys. osób z ponad 52 tys. gospodarstw domowych. Wśród zbadanej zbiorowości 54,7% stanowili mieszkańcy miast.

Tablica 7. Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu w 2019 r.
Table 7. Characteristics of household members participating in the survey in 2019

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Miasto Urban area	Wieś Rural area
	w tys. in thousand		
Ogółem liczba osób uczestniczących w badaniu The total number of persons participating in the survey	136,6	74,7	61,8
w tym – w wieku 15 lat lub więcej of which - aged 15 or over	115,8	63,8	51,9
wiek age			
15–19	6,9	3,4	3,5
20–24	6,8	3,5	3,2
25–44	36,8	20,5	16,3
45–64	37,2	19,4	17,8
65 lat lub więcej 65 or over	28,1	16,9	11,2
pleć sex			
mężczyźni men	55,0	29,5	25,5
kobiety women	60,8	34,3	26,5
wykształcenie education			
wyższe higher	25,5	18,0	7,5
średnie i policealne secondary and post-secondary	41,4	24,7	16,7
zasadnicze zawodowe basic vocational	29,7	13,4	16,3
gimnazjalne lower secondary	4,9	2,4	2,5
podstawowe i bez wykształcenia primary and no education	14,3	5,4	8,9
status na rynku pracy labour market status			
pracujący employed	60,1	33,2	26,9
bezrobotny unemployed	4,7	2,1	2,5
student lub uczeń student or pupil	9,2	4,9	4,3
pozostali nie stanowiący siły roboczej other not in the labour force	41,8	23,6	18,2

Uogólnione wyniki badania wykazały, że liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej, uczestniczących w 2019 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym, z co najmniej jednym noclegiem, wyniosła 20,8 mln (o 3,6% więcej niż w 2018 r.), co stanowiło 64,1% mieszkańców Polski w tej grupie wiekowej. Najliczniejszą grupą wśród wyjeżdżających były osoby w wieku 25–44 lata – z tej grupy wiekowej wyjechało 8,6 mln mieszkańców Polski.

Najwięcej osób uczestniczących w wyjazdach, stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym (38,1% ogółu uczestniczących w wyjazdach), osoby z wykształceniem wyższym i zasadniczym zawodowym stanowiły odpowiednio 29,0% i 20,2%. Najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i bez wykształcenia (12,8%). Biorąc pod uwagę status na rynku pracy najwięcej, bo aż 60,7% wyjeżdżających, stanowiły osoby pracujące.

4.1. Podróże mieszkańców Polski

4.1. Tourist of Polish residents

W 2019 r. liczba wyjazdów turystycznych (z co najmniej jednym noclegiem) zrealizowanych przez gospodarstwa domowe naszego kraju wyniosła 41,4 mln (o 3,2% więcej niż w 2018 r.). Jedno gospodarstwo domowe w Polsce uczestniczyło średnio w 3 wyjazdach. Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły 2 osoby. Spośród wszystkich wyjazdów zdecydowaną większość (96,1%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

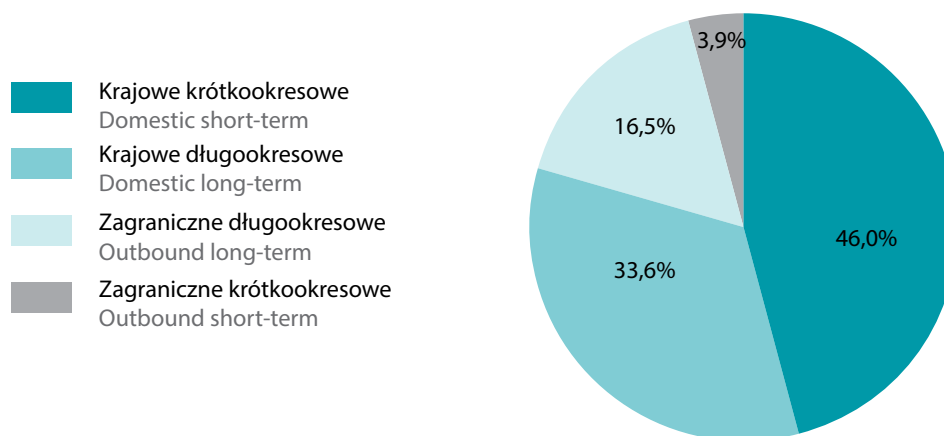
Tablica 8. Podróże^a turystyczne w 2019 r.
Table 8. Tourist trips^a in 2019

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Krajowe Domestic		Zagraniczne Foreign	
		krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)
w tys. in thousand					
Ogółem Total	75 124,4	34 549,4	25 275,2	2 920,0	12 379,8
w tym: of which:					
osób w wieku 15 lat lub więcej persons aged 15 or over	63 562,8	29 987,4	20 030,9	2 679,4	10 865,2
w tym: of which:					
w celach prywatnych for private purposes	60 624,7	28 717,7	19 569,0	2 133,9	10 204,1

a Podróże turystyczne to wyjazdy członków gospodarstwa domowego (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).
a Tourist trips are departures of household members (e.g. one departure of a family of four means four trips).

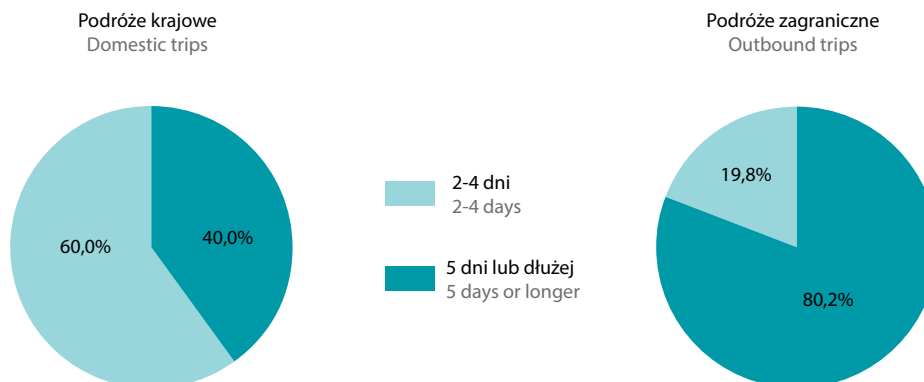
W 2019 r. mieszkańcy Polski odbyli łącznie 75,1 mln podróży z co najmniej jednym noclegiem (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 4,2% więcej niż w 2018 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 59,8 mln (o 3,7% więcej niż w 2018 r.), z tego 34,5 mln (o 2,8% więcej niż w 2018 r.) podróży krótkookresowych (2–4 dni) i 25,3 mln (o 5,1% więcej niż w 2018 r.) podróży długookresowych, tj. trwających 5 dni lub dłużej. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Polski wyniosła 15,3 mln (o 6,2% więcej niż w 2018 r.) i przeważnie były to podróże na 5 dni lub dłużej – 12,4 mln (o 5,5% więcej niż w 2018 r.). Podróży zagranicznych trwających od 2 do 4 dni było 2,9 mln (o 9,5% więcej niż w 2018 r.).

Wykres 22. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2019 r.
Chart 22. Tourist trips of Polish residents in 2019

Z kolei w grupie wiekowej 15 lat lub więcej, mieszkańcy Polski odbyli 63,6 mln podróży – o 5,1% więcej niż w 2018 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 50,0 mln, a podróży zagranicznych 13,5 mln. Wśród krajowych podróży dominowały krótkookresowe (60,0%), natomiast wśród zagranicznych przeważały podróże długookresowe (80,2%).

Wykres 23. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.
Chart 23. Tourist trips of Polish residents aged 15 or over in 2019

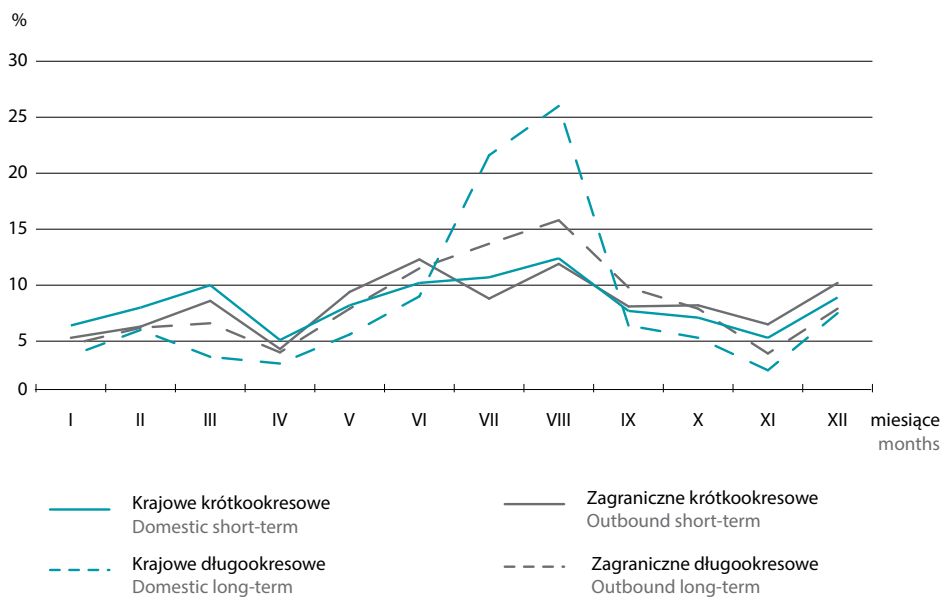
Tablica 9. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.
Table 9. Tourist trips of Polish residents aged 15 or over in 2019

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign		
	razem total	krótkookreso- we (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookreso- we (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)	razem total	krótkookreso- we (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookreso- we (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)
w tys. in thousand						
Ogółem Total	50 018,2	29 987,4	20 030,9	13 544,6	2 679,4	10 865,2
Styczeń January	2 655,9	1 923,4	732,5	655,9	142,2	513,7
Luty February	3 618,1	2 409,3	1 208,8	839,9	168,3	671,6
Marzec March	3 700,7	2 983,9	716,8	950,7	230,6	720,1
Kwiecień April	2 126,0	1 531,4	594,6	553,6	115,3	438,3
Maj May	3 587,3	2 457,3	1 129,9	1 111,8	253,0	858,9
Czerwiec June	4 869,2	3 072,4	1 796,9	1 574,5	329,4	1 245,1
Lipiec July	7 531,2	3 213,6	4 317,5	1 723,1	235,2	1 487,9
Sierpień August	8 922,3	3 708,5	5 213,7	2 036,6	319,3	1 717,3
Wrzesień September	3 587,9	2 301,7	1 286,1	1 282,2	218,1	1 064,1
Październik October	3 186,8	2 132,2	1 054,6	1 081,6	219,8	861,8
Listopad November	2 055,7	1 574,9	480,8	599,1	173,8	425,3
Grudzień December	4 177,3	2 678,8	1 498,5	1 135,6	274,4	861,3
w odsetkach in percentage						
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Styczeń January	5,3	6,4	3,7	4,8	5,3	4,7
Luty February	7,2	8,0	6,0	6,2	6,3	6,2
Marzec March	7,4	10,0	3,6	7,0	8,6	6,6
Kwiecień April	4,3	5,1	3,0	4,1	4,3	4,0
Maj May	7,2	8,2	5,6	8,2	9,4	7,9
Czerwiec June	9,7	10,2	9,0	11,6	12,3	11,5
Lipiec July	15,1	10,7	21,6	12,7	8,8	13,7
Sierpień August	17,8	12,4	26,0	15,0	11,9	15,8
Wrzesień September	7,2	7,7	6,4	9,5	8,1	9,8
Październik October	6,4	7,1	5,3	8,0	8,2	7,9
Listopad November	4,1	5,3	2,4	4,4	6,5	3,9
Grudzień December	8,4	8,9	7,5	8,4	10,2	7,9

W 2019 r. na miesiące typowo wakacyjne (lipiec-sierpień) przypadło łącznie 32,9% wszystkich podróży, które mieszkańcy Polski (w wieku 15 lat lub więcej) odbyli na terenie kraju oraz 27,8% z ogólnej liczby podróży zagranicznych. W przypadku podróży krajowych, stosunkowo duża ich liczba przypadła także na czerwiec (9,7%) oraz grudzień (8,4%). Z kolei popularnymi miesiącami na podróże zagraniczne wśród mieszkańców Polski były – oprócz lipca i sierpnia – także czerwiec (11,6%) i wrzesień (9,5%).

Największą sezonowością charakteryzowały się podróże długookresowe. W przypadku długookresowych podróży krajowych na czerwiec, lipiec i sierpień przypadało 56,6% ogółu tego typu podróży, w tym na sierpień 26,0%. Zagraniczne podróże na 5 dni lub dłużej podejmowano przede wszystkim w lipcu i sierpniu. W tych dwóch miesiącach zrealizowano 29,5% długookresowych podróży zagranicznych. W przypadku podróży krótkookresowych zagranicznych nie występowała tak wyraźna sezonowość. Około 1/3 podróży krótkookresowych odbyła się w czerwcu, sierpniu i grudniu (odpowiednio: 12,3%, 11,9%, 10,2%).

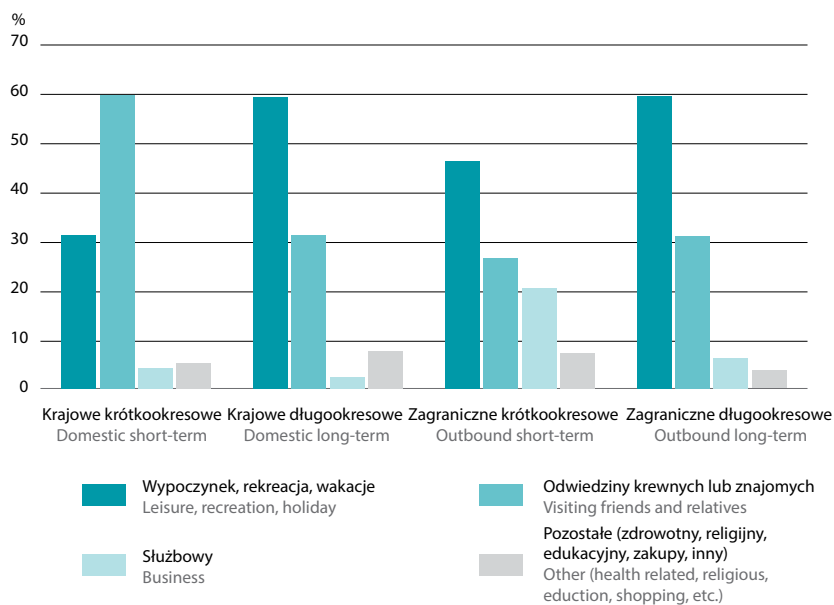
Wykres 24. Sezonowość podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.
Chart 24. Seasonality of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2019

Celem podróży krajowych było głównie odwiedzenie krewnych lub znajomych – 24,1 mln (48,1% ogółu podróży krajowych). W przypadku podróży krótkookresowych przeważały podróże w celu odwiedzenia krewnych lub znajomych - 17,8 mln (59,5% – krajowych podróży krótkookresowych). Z kolei wśród podróży krajowych długookresowych przeważały podróże w celu wypoczynku, rekreacji i wakacji – 11,8 mln, co stanowiło 59,0% krajowych podróży długookresowych. Natomiast za granicę mieszkańcy Polski wyjeżdżali głównie w celu wypoczynku i rekreacji – 7,7 mln podróży (56,7% ogółu podróży zagranicznych) oraz odwiedzin – 4,1 mln podróży (30,1% ogółu podróży zagranicznych). Zarówno podczas zagranicznych podróży krótkookresowych, jak i długookresowych Polacy wyjeżdżali głównie w celu wypoczynku, rekreacji i wakacji (odpowiednio 46,0% zagranicznych podróży krótkookresowych i 59,3% zagranicznych podróży długookresowych).

Wykres 25. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2019 r.

Chart 25. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by main purpose in 2019

Tablica 10. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2019 r.

Table 10. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or over by the main purpose in 2019

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign		
	razem total	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)	razem total	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)
	w odsetkach in percentage					
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wypoczynek, rekreacja, wakacje Leisure, recreation, holiday	42,3	31,1	59,0	56,7	46,0	59,3
Odwiedziny u krewnych lub znajomych Visiting family or friends	48,1	59,5	31,1	30,1	26,4	31,0
Zdrowotny Health-related	3,0	1,0	5,8	0,6	1,5	0,3
Religijny, pielgrzymka Religious, pilgrimage	1,2	1,6	0,4	1,2	1,1	1,2
Edukacyjny Education	0,7	0,8	0,6	0,8	0,7	0,8
Zakupy Shopping	0,1	0,1	0,0	0,3	1,3	0,1
Służbowy Professional/business	3,5	4,2	2,3	8,9	20,4	6,1
Inny Other	1,2	1,6	0,7	1,4	2,5	1,2

W 2019 r. podczas 54,1% podróży krajowych mieszkańcy Polski w wieku 15 lat lub więcej korzystali z niewynajmowanych miejsc zakwaterowania, przede wszystkim z mieszkania u krewnych lub znajomych (50,0%). Ten rodzaj zakwaterowania wybrano w przypadku ponad 2/3 podróży krótkookresowych. Zupełnie inaczej przedstawiała się sytuacja w przypadku podróży zagranicznych, gdzie niezależnie od czasu trwania podróży, korzystano przede wszystkim z wynajmowanych miejsc zakwaterowania (w przypadku 66,7% podróży), w tym głównie z obiektów hotelowych (51,7%).

Tablica 11. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu w 2019 r.

Table 11. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 or over by means of transport used in 2019

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Foreign
	razem total	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookresowe (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)	
	w odsetkach in percentage			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Lotniczy Air transport	0,2	0,3	0,1	55,9
Autobusowy, autokarowy (regularny, turystyczny) Bus, coach transport (regular, tourist)	12,1	13,2	10,3	12,1
Pojazdy silnikowe (prywatne i wynajęte) Motor vehicle (private or rented)	77,3	77,1	77,5	29,4
Inny ^a Other ^a	10,4	9,3	12,0	2,6

a Rowerowy, kolejowy, wodny.
a Bicycle, railway, water transport.

W 2019 r., podczas podróży krajowych, mieszkańcy Polski korzystali najczęściej (77,3%) z transportu samochodowego, zarówno podczas podróży krótkookresowych jak i długookresowych. Z kolei podczas podróży zagranicznych turyści korzystali najczęściej z transportu lotniczego (55,9%).

Tablica 12. Średnia liczba noclegów podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.

Table 12. Average number of overnight stays during trips of Polish residents aged 15 or over in 2019

Wyszczególnienie Specification	Według kwartałów By quarters			
	I	II	III	IV
Podróże krajowe Domestic trips				
Ogółem Total	3,6	4,0	5,9	4,0
Długookresowe Long-term	8,3	7,9	9,1	8,0
Krótkookresowe Short-term	1,9	2,0	2,1	2,0
Podróże zagraniczne Foreign trips				
Ogółem Total	9,6	9,2	10,1	10,3
Długookresowe Long-term	11,6	11,0	11,5	12,8
Krótkookresowe Short-term	2,3	2,4	2,4	2,2

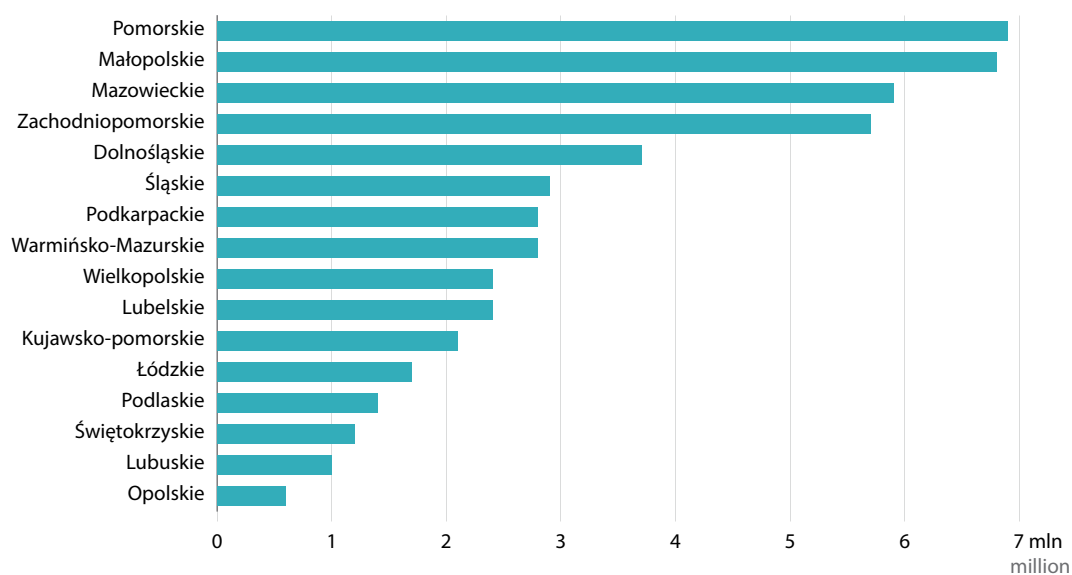
W 2019 r. podczas podróży krajowych z co najmniej jednym noclegiem, najwięcej turystów w wieku 15 lat lub więcej odwiedziło województwo pomorskie i małopolskie – odpowiednio 6,9 mln i 6,8 mln osób, następnie mazowieckie i zachodniopomorskie – 5,9 mln i 5,7 mln osób. Liczba turystów przyjęta przez wymienione cztery województwa stanowiła 50,3% ogółu krajowego ruchu turystycznego.

Do województwa dolnośląskiego przybyło 3,7 mln osób, do śląskiego – 2,9 mln osób, do podkarpackiego i warmińsko-mazurskiego – po 2,8 mln, a do wielkopolskiego i lubelskiego – po 2,4 mln osób oraz do kujawsko-pomorskiego – 2,1 mln osób. Powyższe 7 województw przyjęło łącznie 38,1% ogółu turystów.

W czasie podróży krótkookresowych mieszkańcy Polski najczęściej odwiedzali województwo mazowieckie i małopolskie, zaś podczas podróży trwających 5 dni lub dłużej – województwa nadmorskie, tj. pomorskie i zachodniopomorskie.

Wykres 26. Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt^a – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2019 r.

Chart 26. Domestic tourist traffic volume by voivodships and number of trips^a – concerns persons aged 15 or over in 2019

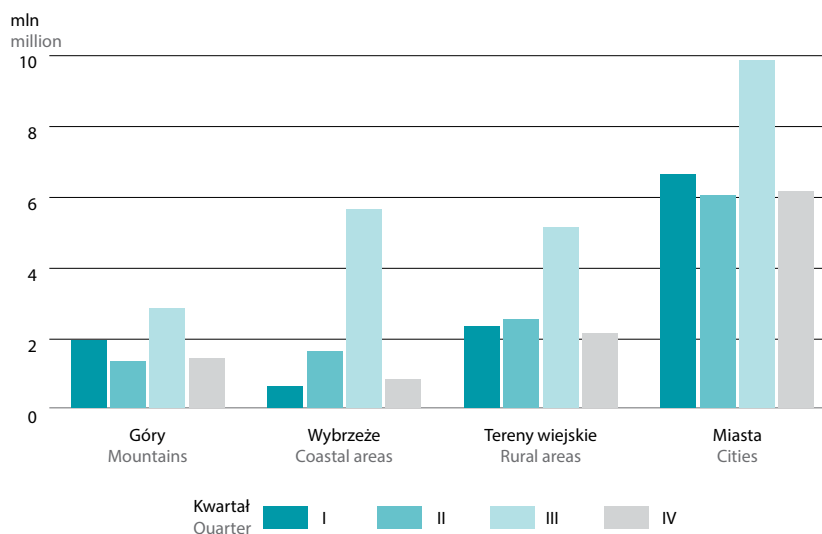
a Łączna liczba wizyt w poszczególnych województwach jest większa niż liczba podróży, ponieważ część osób podczas jednej podróży odwiedziła więcej niż jedno województwo.

a The total number of visits in individual voivodships is larger than the number of trips, because some people visited more than one voivodship during a single trip.

Głównymi kierunkami wyjazdów polskich turystów, podczas krajowych podróży krótkookresowych, były miasta (62,8%), tereny wiejskie (24,8%) i rejony górskie (11,0%). W przypadku wyjazdów długookresowych również miasta były najpopularniejszym kierunkiem podróży (48,2%), kolejnymi miejscami odwiedzanymi przez mieszkańców Polski były: morze (30,5%) i tereny wiejskie (22,3%).

Wykres 27. Wybrane kierunki krajowych podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu prywatnym w 2019 r.

Chart 27. Selected destinations of domestic trips of Polish residents aged 15 or over for private purpose in 2019

U w a g a: Respondent podczas jednej podróży może odwiedzić więcej niż jedno miejsce.
N o t e. During one trip, the respondent can visit more than one place.

Mieszkańcy Polski za granicę podróżowali głównie do krajów europejskich (92,2% podróży). Najwięcej podróży odbyli do Niemiec (2523 tys.), następnie do Włoch (1114 tys.), Wielkiej Brytanii (1100 tys.), Grecji (857 tys.), Czech (790 tys.), Hiszpanii (769 tys.) i Chorwacji (737 tys.). 449 tys. podróży mieszkańcy Polski odbyli do Austrii oraz 413 tys. na Słowację. Do popularnych krajów podróży mieszkańców Polski zaliczamy także: Francję – 368 tys., Turcję – 326 tys., Szwecję – 301 tys., Norwegię – 298 tys., Węgry – 297 tys., Bułgarię – 271 tys., Holandię – 252 tys. oraz Irlandię – 220 tys. Krajami spoza Europy, do których podróżowali mieszkańcy Polski były Egipt – 176 tys. oraz Stany Zjednoczone – 164 tys. podróży.

W 2019 r. mieszkańcy Polski odbyli 37,0 mln zagranicznych podróży jednodniowych (bez noclegu) – o 3,2% więcej niż w 2018 r. Celem tych wyjazdów był przede wszystkim wypoczynek i rekreacja (42,1%) oraz dokonanie zakupów (33,4%), w dalszej kolejności odwiedziny u krewnych lub znajomych (6,8%) oraz w celach służbowym i zdrowotnym, odpowiednio 2,9% i 2,0%. Podróże w pozostałych celach stanowiły 12,9%.

Wyjeżdżający za granicę na 1 dzień przekraczali granicę przeważnie samochodem osobowym – 78,7% (wobec 77,1% w 2018 r.), autobusem – 7,9% (10,2% w 2018 r.) oraz pieszo lub rowerem – 7,8% (7,4% w 2018 r.).

W 2019 r. głównymi krajami docelowymi podczas podróży zagranicznych jednodniowych były kraje sąsiadujące z Polską. Dominowały podróże do Niemiec, które stanowiły 40,8%, następnie do Czech – 34,2% oraz na Słowację – 16,4%. Podróże na Litwę stanowiły 3,1%, na Ukrainę i do Rosji – odpowiednio 2,0% i 1,5% ogólnej liczby zagranicznych podróży jednodniowych, a na Białoruś – 1,1%.

4.2. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami

4.2. Expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to travel

Wydatki mieszkańców Polski związane z podróżami w 2019 r. wyniosły 79,5 mld zł (wzrost o 9,7% w porównaniu z poprzednim rokiem), z tego na krajowe wyjazdy z noclegami przypadało 30,9 mld zł (wzrost o 11,5%), na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 34,3 mld zł (wzrost o 9,2%), a na zagraniczne podróże jednodniowe – 14,4 mld zł (wzrost o 7,0%). Wydatki na krajowe wyjazdy z noclegami stanowiły 38,8% w wydatkach ogółem (więcej o 0,6 p.proc.), a na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 43,2% (mniej o 0,2 p.proc.). Wydatki na zagraniczne podróże jednodniowe stanowiły 18,1% (mniej o 0,4 p.proc.).

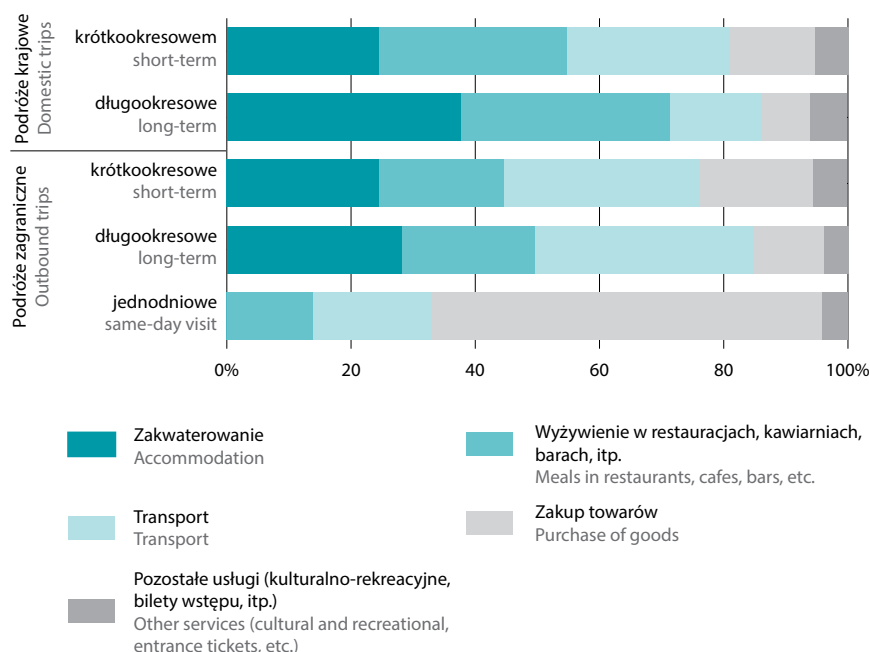
W 2019 r. przeciętne wydatki jednej osoby na krajową podróż trwającą od 2 do 4 dni wyniosły 352 zł (wzrost o 7,6%), na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 1012 zł (wzrost o 4,6%), a na zagraniczną odpowiednio 1708 zł (spadek o 2,3%) i 2737 zł (wzrost o 3,5%). Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 388 zł (wzrost o 3,7%).

Struktura poniesionych wydatków w 2019 r. była zróżnicowana w zależności od rodzaju podróży i długości jej trwania. W przypadku krótkookresowych wyjazdów krajowych, obok relatywnie dużego udziału wydatków na wyżywienie (30,3%) i na transport (26,3%), znaczny udział miały wydatki na zakwaterowanie (24,4%) oraz na zakup towarów (13,7%). W porównaniu z 2018 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas krajowych podróży krótkookresowych zaobserwowano wzrost udziału wydatków na transport (o 1,0 p.proc.) i zakwaterowanie (o 0,7 p.proc.) oraz spadek udziału wydatków na zakupy (o 1,2 p.proc.). Podczas krajowych podróży, trwających 5 dni lub dłużej, mieszkańcy Polski największe wydatki ponieśli na zakwaterowanie (37,6% z ogólnej kwoty wydatków), a następnie na wyżywienie (33,7%) i na transport (14,9%). W porównaniu do 2018 r., w strukturze wydatków największy wzrost zaobserwowano na zakwaterowanie (o 1,1 p.proc.). W przypadku pozostałych kategorii zmiany były niewielkie.

W czasie podróży zagranicznych relatywnie największe kwoty wydano na transport, zarówno podczas podróży krótkookresowych (31,5%), jak i długookresowych (35,1%). Udział wydatków na zakwaterowanie wyniósł odpowiednio 24,5% i 28,1%. Wydatki na wyżywienie stanowiły 20,1% w ogólnej wartości wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych oraz 21,5% w przypadku zagranicznych podróży długookresowych. Kwoty przeznaczone na zakup towarów stanowiły odpowiednio 18,2% i 11,3%. W porównaniu z 2018 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych zaobserwowano wzrost udziału wydatków na zakup towarów (o 2,6 p.proc.) oraz znaczny spadek udziału wydatków na zakwaterowanie (o 2,5 p.proc.). W przypadku zagranicznych podróży długookresowych zauważono wzrost udziału wydatków na transport (o 1,4 p.proc.), a spadek udziału wydatków na zakup towarów (o 1,3 p.proc.).

W przypadku jednodniowych wyjazdów zagranicznych mieszkańcy Polski w 2019 r. relatywnie największe wydatki ponieśli na zakup towarów (63,0% wartości wydatków) oraz na transport i na wyżywienie w restauracjach, kawiarniach i barach (odpowiednio 18,9% i 13,9%). W przypadku zagranicznych podróży jednodniowych nie zauważono znaczących zmian. Nie przekroczyły one 0,5 p.proc.

Wykres 28. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2019 r.
 Chart 28. Expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to travel in 2019

Tablica 13. Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podróżami w 2019 r.

Table 13. Structure of expenditures related to trips of Polish residents aged 15 or over in 2019

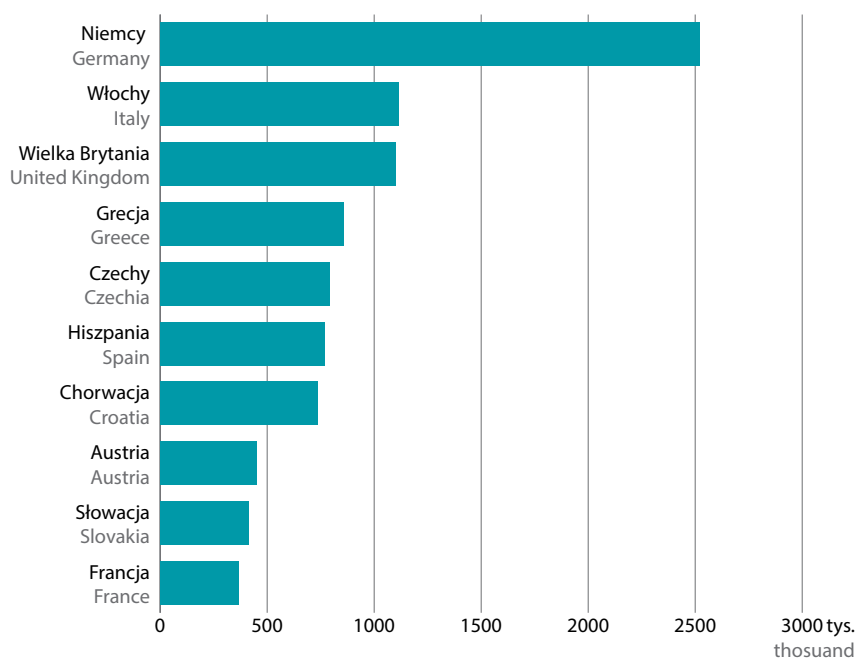
Wyszczególnienie Specification	Podróże krajowe Domestic trips		Podróże zagraniczne Foreign trips		
	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookreso- we (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)	krótkookresowe (2–4 dni) short-term (2–4 days)	długookreso- we (5 dni lub dłużej) long-term (5 days or longer)	jednodniowe same-day
	w odsetkach in percentage				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zakwaterowanie Accommodation	24,4	37,6	24,5	28,1	–
Wyżywienie w restauracjach, kawiarniach, barach, itp. Meals in restaurants, cafes, bars, etc.	30,3	33,7	20,1	21,5	13,9
Transport Transport	26,3	14,9	31,5	35,1	18,9
Zakup towarów Purchase of goods	13,7	7,6	18,2	11,3	63,0
Pozostałe usługi ^a Other services ^a	5,4	6,1	5,6	4,1	4,2

a Usługi kulturalno-rekreacyjne, bilety wstępu, itp.
 a Cultural and recreational services, entrance tickets, etc.

Finansowanie podróży odbywało się głównie ze środków własnych osób podróżujących. W przypadku podróży krajowych krótkookresowych i długookresowych stanowiło ono odpowiednio 78,3% i 82,5%, natomiast w przypadku podróży zagranicznych wielodniowych oraz jednodniowych stanowiło odpowiednio 76,9% i 79,1%.

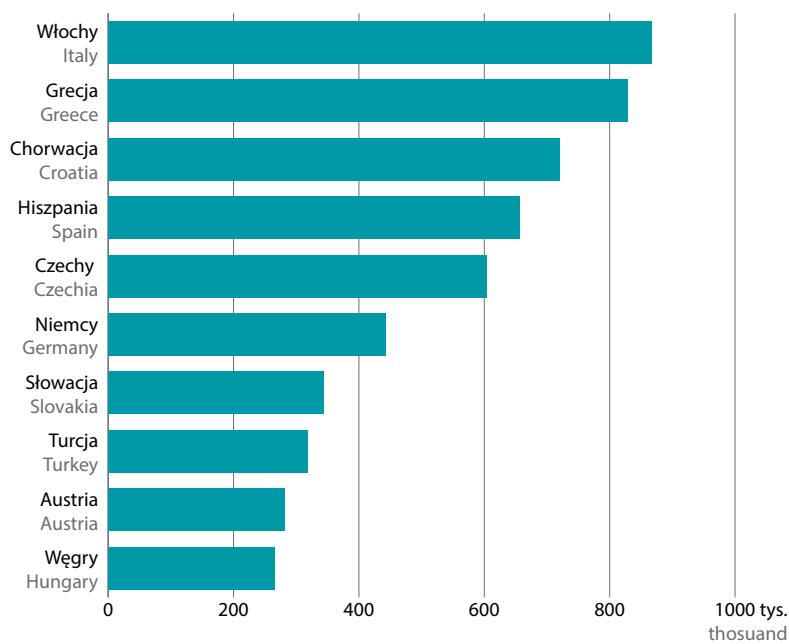
Wykres 29. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2019 r.

Chart 29. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by selected destination countries in 2019

Wykres 30. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2019 r.

Chart 30. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over for leisure, recreation or holiday purpose by selected destination countries in 2019

Rozdział 5

Chapter 5

Podróże niezydentów do Polski

Trips of non-residents to Poland

W 2019 r. do Polski przyjechało 88,5 mln niezydentów⁹ i było to o 3,0% więcej niż w roku poprzednim, z tego 21,2 mln turystów (o 7,8% więcej niż w 2018 r.) i 67,4 mln odwiedzających jednodniowych (o 1,6% więcej niż w 2018 r.).

Tablica 14. Podróże niezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu w 2019 r.
Table 14. Trips of non-residents to Poland by the main purpose in 2019

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Turyści Tourists	Odwiedzający jednodniowi Same-day visitors
	w tys. in thousand		
Ogółem Total	88 514,6	21 158,2	67 356,4
w tym: of which:			
wypoczynek, rekreacja, wakacje leisure, recreation, holiday	10 054,1	6 106,9	3 947,2
odwiedziny u krewnych lub znajomych visiting relatives and friends	8 847,5	7 349,0	1 498,5
zdrowotny health-related	663,3	290,8	372,5
zakupy shopping	55 769,4	1 352,6	54 416,8
służbowy professional/business	7 124,6	4 777,7	2 346,9

W przypadku turystów zagranicznych, głównym celem przyjazdu były odwiedziny u krewnych lub znajomych (prawie 35%), następnie wypoczynek, rekreacja, wakacje (prawie 29%) oraz sprawy służbowe (około 23%). Odwiedzający jednodniowi przyjeżdżali do Polski głównie w celu dokonania zakupów (prawie 81%), następnie na wypoczynek, rekreację, wakacje (prawie 6%) oraz w celu służbowym (ponad 3%).

W 2019 r. wśród przyjeżdżających cudzoziemców blisko połowa turystów i odwiedzających jednodniowych była w wieku od 35 do 54 lat, a po około 1/6 stanowiły osoby w wieku 25–34 lat oraz 55–64 lat. Najmniejszy odsetek wśród podróżujących do Polski stanowiły osoby w wieku 65 lat i więcej oraz w wieku 15–24 lat.

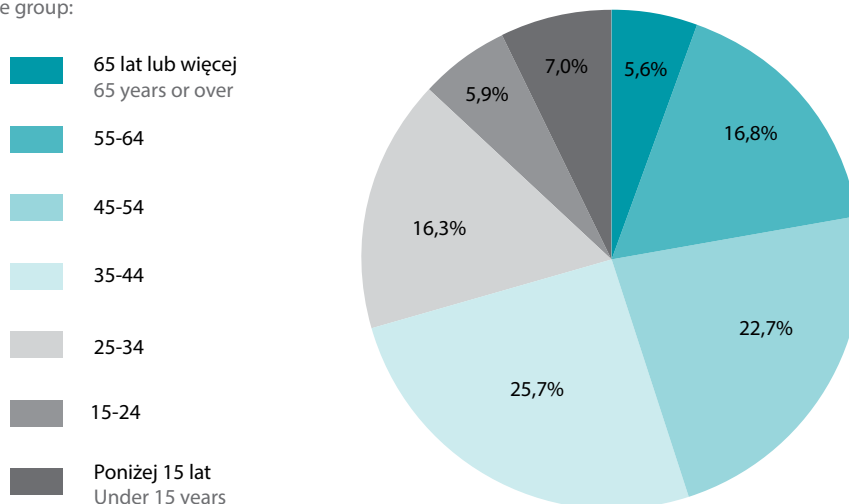
⁹Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „niezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Wykres 31. Podróże niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku w 2019 r.

Chart 31. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group in 2019

Grupy wieku:

Age group:

W 2019 r. częściej do Polski podróżowali mężczyźni niż kobiety (51,8% ogółu podróży niezydentów do Polski). Jedynie wśród osób poniżej 15 roku życia i w wieku 15–24 lata przeważały przyjazdy kobiet.

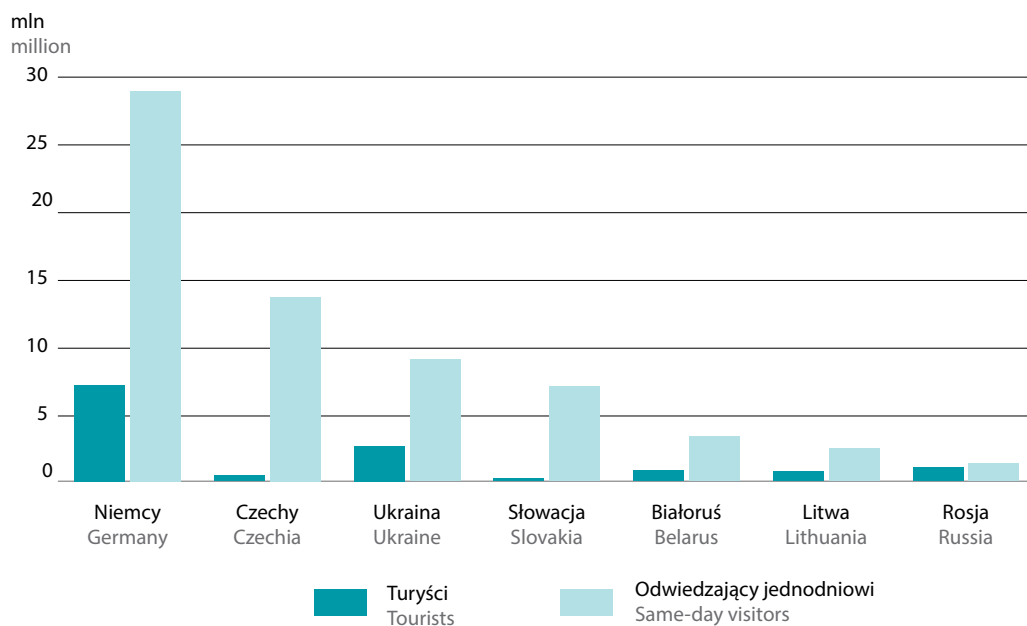
Tablica 15. Struktura niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) przyjeżdżających do Polski według płci w 2019 r.

Table 15. Structure of non-residents (tourists and same-day visitors) arriving to Poland by sex in 2019

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
	w odsetkach in percentage		
Ogółem Total	100,0	51,8	48,2
Według grup wieku: By age groups:			
poniżej 15 lat under 15	100,0	41,7	58,3
15–24	100,0	44,6	55,4
25–34	100,0	50,8	49,2
35–44	100,0	53,8	46,2
45–54	100,0	54,7	45,3
55–64	100,0	52,1	47,9
65 lat lub więcej 65 or over	100,0	53,7	46,3

Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiednich, którzy w 2019 r. wśród turystów stanowili 60,0%, natomiast wśród odwiedzających jednodniowych 97,1%. Wśród cudzoziemców odwiedzających nasz kraj przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek wśród ogółu zarówno turystów jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 33,4% i 42,7%.

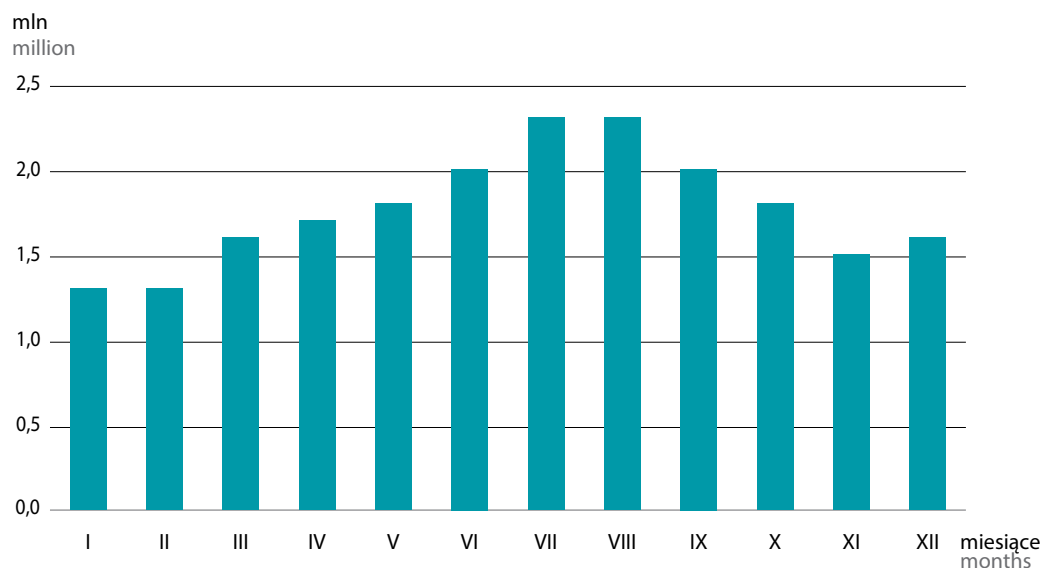
Wykres 32. Nierezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2019 r.
Chart 32. Non-residents from neighbouring countries visiting Poland in 2019

Wśród turystów z krajów nie graniczących bezpośrednio z Polską, największy odsetek stanowili nierezydenci z Wielkiej Brytanii (4,7% wszystkich turystów), następnie z Włoch i Francji (po 2,7%), Stanów Zjednoczonych (2,6%), Holandii (2,4%) i Norwegii (2,3%). W przypadku odwiedzających jednodniowych, przybywających z krajów nie sąsiadujących z Polską, najwyższy udział w strukturze stanowili nierezydenci z Łotwy (0,5%) i Wielkiej Brytanii (0,3%).

Najwięcej przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2019 r. odnotowano w lipcu i sierpniu (odpowiednio 10,9% i 10,8% ogólnej liczby przyjazdów turystów zagranicznych). Natomiast najmniej odnotowano w lutym i w styczniu (odpowiednio 6,1% i 6,4%).

Wykres 33. Podróże turystów zagranicznych do Polski w 2019 r.
Chart 33. Trips of foreign tourists to Poland in 2019

W 2019 r. ponad połowa turystów spędzała w Polsce 5 lub więcej dni – takie przyjazdy stanowiły 54,2% ogółu ich przyjazdów. Wśród mieszkańców krajów sąsiadujących z Polską dominowały jednak wizyty 2–4 dniowe (wyjątek stanowiły przyjazdy mieszkańców Niemiec).

Tablica 16. Struktura podróży turystów zagranicznych do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania w 2019 r.

Table 16. Structure of trips of foreign tourists to Poland by length of stay and country of residence in 2019

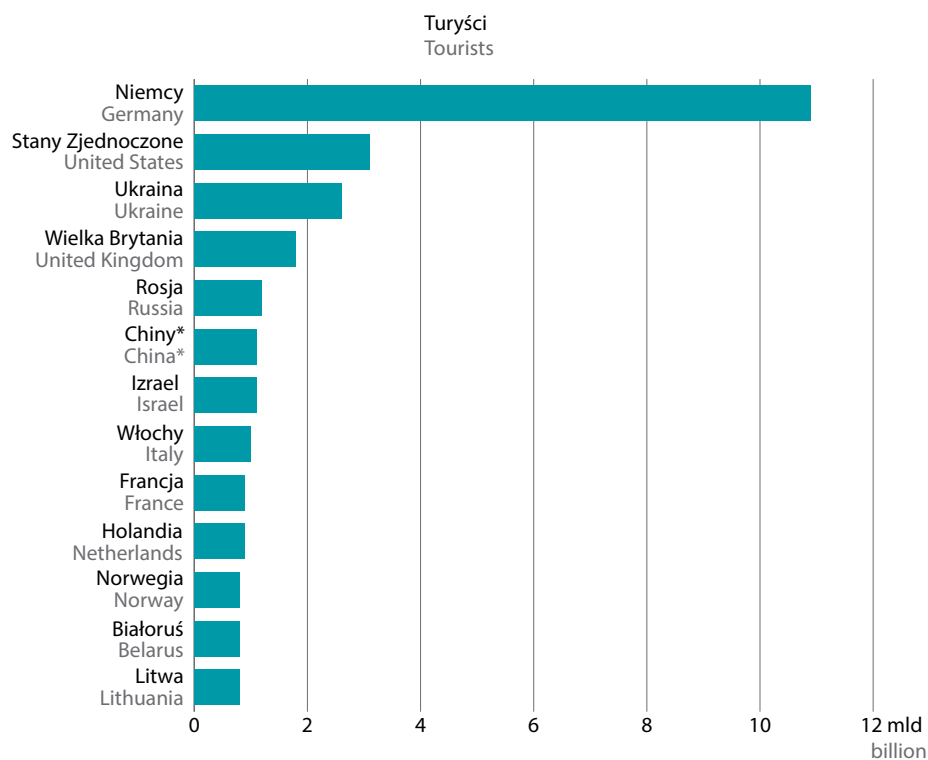
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub więcej 5 days or more
	w odsetkach in percentage		
Ogółem Total	100,0	45,8	54,2
w tym z krajów sąsiednich: of which from neighboring countries:			
Białoruś Belarus	100,0	90,7	9,3
Czechy Czechia	100,0	75,5	24,5
Litwa Lithuania	100,0	89,8	10,2
Niemcy Germany	100,0	30,4	69,6
Rosja Russia	100,0	86,3	13,7
Słowacja Slovakia	100,0	73,0	27,0
Ukraina Ukraine	100,0	86,9	13,1

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2019 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i na terenie Polski) wydatki w wysokości 61,0 mld zł i było to o 4,5% więcej niż w roku 2018, z tego turyści – 37,1 mld zł (o 7,3% więcej niż w roku 2018), a odwiedzający jednodniowi – 23,9 mld zł (o 0,4% więcej niż w roku 2018).

Łączne wydatki turystów i odwiedzających jednodniowych z krajów sąsiadujących z Polską wyniosły w 2019 r. 39,8 mld zł, co stanowiło 65,3% ogółu wydatków nierezydentów. W roku poprzednim było to 38,4 mld zł (65,9%). W 2019 r. największe wydatki – biorąc pod uwagę kraje sąsiadujące z Polską – ponieśli turyści i odwiedzający jednodniowi z Niemiec – łącznie 19,9 mld zł (50,0% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich), następnie Ukrainy – 7,0 mld zł (17,6%), Czech – 3,8 mld zł (9,6%), Białorusi – 3,0 mld zł (7,5%), Słowacji – 2,5 mld zł (6,3%), Rosji – 1,8 mld zł (4,5%) i Litwy – 1,7 mld zł (4,4% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich). Należy przy tym dodać, że w przypadku ww. państw, z wyjątkiem Niemiec i Rosji, przeważający udział w wydatkach cudzoziemców miały wydatki odwiedzających jednodniowych. Dla całej grupy 7 krajów stanowiły one 58,0% (w 2018 r. – 59,9%). Przyjeżdżający z większości krajów sąsiednich ponieśli w 2019 r. wydatki wyższe niż przed rokiem. Najwyższy wzrost wydatków w stosunku do roku poprzedniego zaobserwowano u przyjeżdżających z Czech (o 5,0%) i ze Słowacji (o 4,7%). Spadek wydatków w stosunku do roku poprzedniego odnotowano u nierezydentów z Białorusi (o 3,2%) i Litwy (o 0,3%).

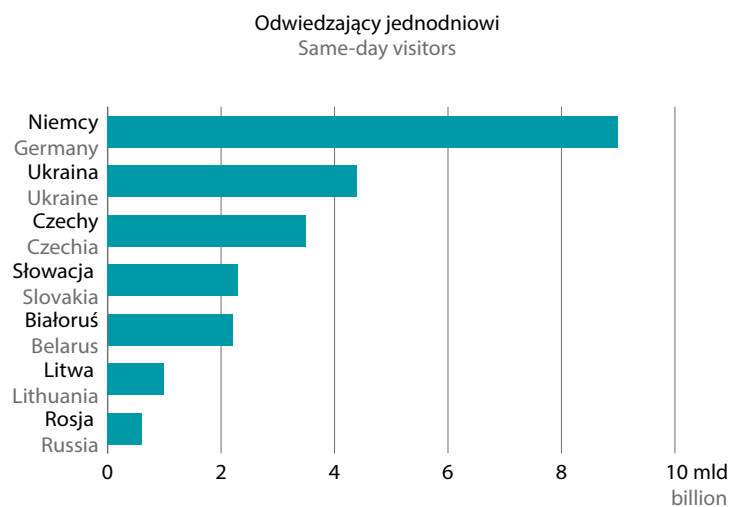
Wykres 34. Wydatki niereszydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) w związku z podróżami do Polski w 2019 r.

Chart 34. Expenditures related to non-residents (tourists and same-day visitors) visiting Poland in 2019

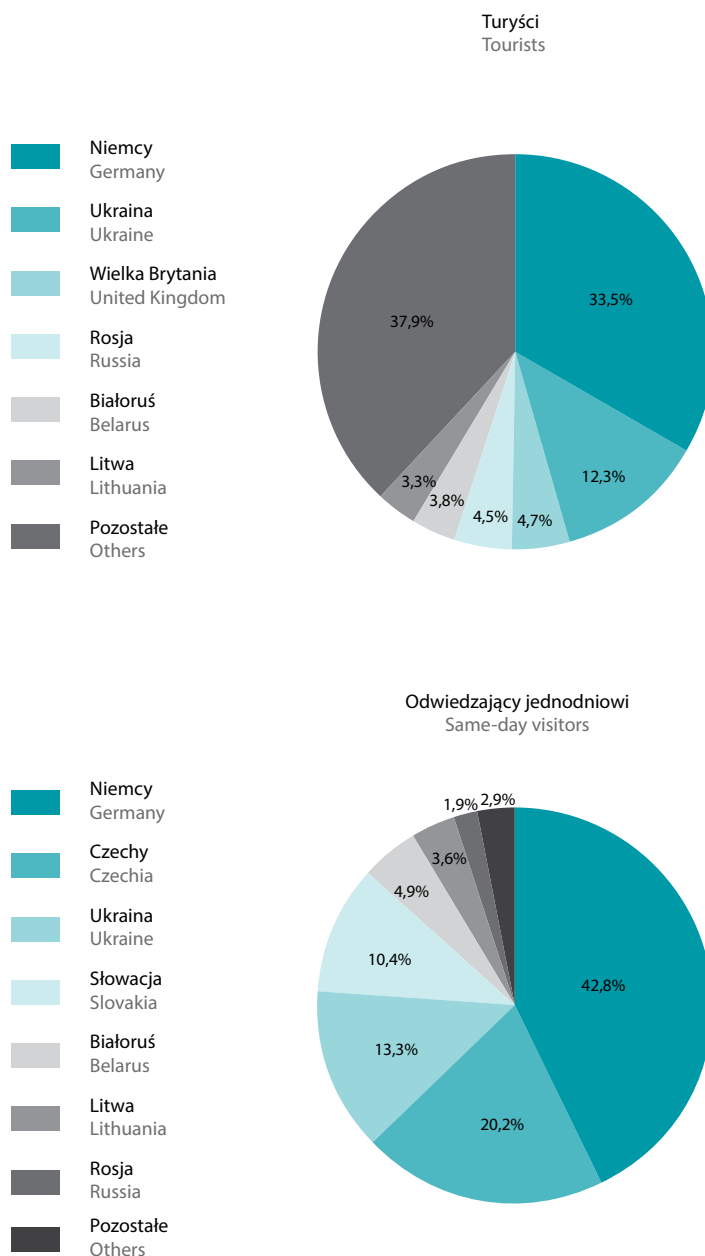
* Łącznie ze Specjalnym Regionem Administracyjnym Hongkong, Specjalnym Regionem Administracyjnym Makau, Tajwanem

* Including Hong Kong Special Administrative Region, Macao Special Administrative Region and Taiwan

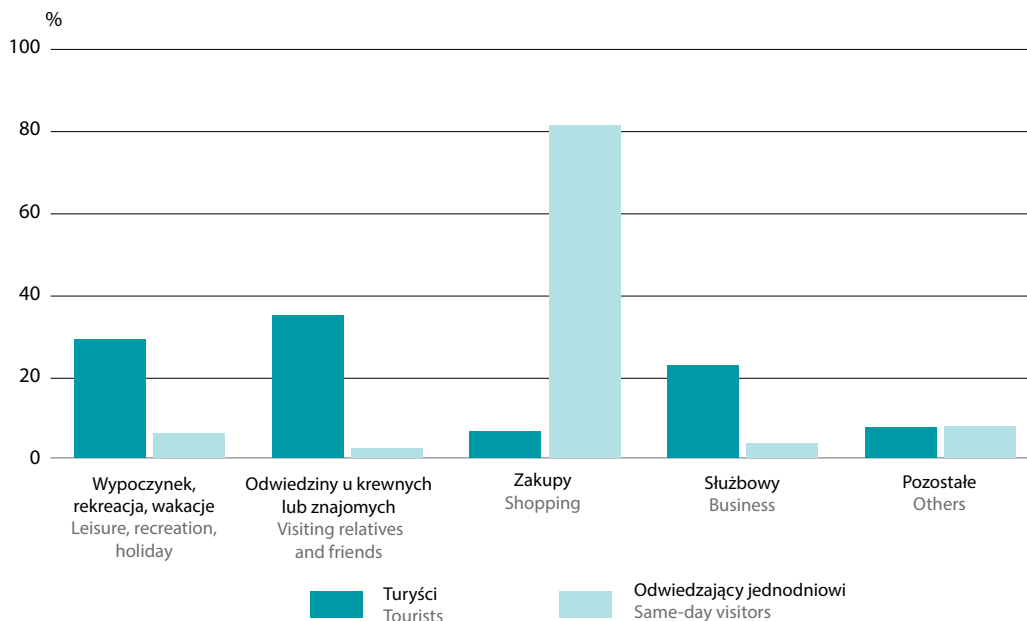

W grupie turystów najwyższe wydatki w związku z podróżą do Polski ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 10,9 mld zł (29,4% ogółu wydatków turystów w 2019 r.), następnie ze Stanów Zjednoczonych – 3,1 mld zł (8,3%), Ukrainy – 2,6 mld zł (7,0%), Wielkiej Brytanii – 1,8 mld zł (4,9%). Wśród odwiedzających jednodniowych najwyższe wydatki w związku z podróżą do Polski również ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 9,0 mld zł (37,7% ogółu wydatków odwiedzających jednodniowych w 2019 r.), następnie z Ukrainy – 4,4 mld zł (18,5%), Czech – 3,5 mld zł (14,7%), Słowacji – 2,3 mld zł (9,7%), Białorusi – 2,2 mld zł (9,2%).

Wykres 35. Podróże nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2019 r.
Chart 35. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland in 2019

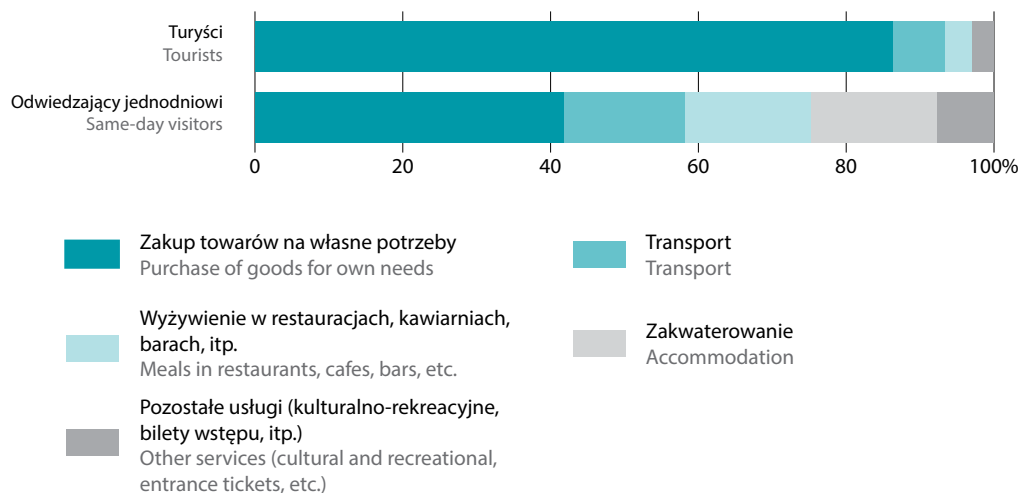
Wykres 36. Podróże niezydentów do Polski według głównego celu w 2019 r.
Chart 36. Trips of non-residents to Poland by main purpose in 2019

Średnie wydatki poniesione przez turystę, w związku z podróżą do Polski, wyniosły 1 751 zł (przed rokiem 1 759 zł), a odwiedzającego jednodniowego wyniosły 355 zł (w 2018 r. 359 zł).

Wśród krajów sąsiadujących z Polską najwyższe przeciętne wydatki na osobę ponieśli turyści z Niemiec – 1 543 zł, natomiast najniższe turyści z Czech – 859 zł na osobę. W przypadku odwiedzających jednodniowych najwyższe przeciętne wydatki na osobę wystąpiły dla Białorusi – 672 zł, natomiast najniższe, podobnie jak w przypadku turystów, dla Czech – 258 zł na osobę.

Wykres 37. Wydatki niezydentów związane z podróżami poniesione w czasie pobytu w Polsce w 2019 r.
Chart 37. Expenditures related to non-residents traveling incurred during their stay in Poland in 2019

Rozdział 6

Chapter 6

Ruch turystyczny w województwach – syntetyczne ujęcie z wykorzystaniem metod grupowania hierarchicznego

Tourist traffic in voivodships – synthetic approach using hierarchical clustering methods

W celu scharakteryzowania ruchu turystycznego na terenie województw wykorzystano algorytm AGNES (Agglomerative Nesting) służący hierarchicznemu grupowaniu obiektów podobnych (Kaufman i Rousseeuw, 1990¹⁰). Algorytm opiera się na wyborze metryki odległości między obiektami oraz na wyborze metody obliczania odległości między klastrami. Początkowo każdy obiekt stanowi osobny klaster. Następnie obiekty leżące najbliżej siebie są łączone w nowy klaster. Proces ten jest kontynuowany aż do scalenia dwóch ostatnich klastrów. W niniejszym opracowaniu wykorzystano metrykę Euklidesową oraz metodę Warda do obliczania odległości między klastrami.

Do charakterystyki ruchu turystycznego wybrano pięć wskaźników dotyczących 2019 roku:

- turyści korzystający z obiektów noclegowych na 1000 ludności¹¹,
- średnia długość pobytu turysty w obiekcie noclegowym¹¹,
- stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych¹¹,
- liczba wizyt¹² wielodniowych mieszkańców Polski uwzględniających tylko nieodpłatne formy zakwaterowania na 1000 ludności,
- liczba wizyt jednodniowych mieszkańców Polski na 1000 ludności.

Ze względu na różne zakresy zmienności cech, w celu zapewnienia porównywalności pomiędzy wskaźnikami, dokonano ich standaryzacji. Wyniki grupowania hierarchicznego przedstawia dendrogram (wykres 38).

Województwa zostały podzielone na cztery klastry. Do pierwszego klastra zostało zaliczone województwo zachodniopomorskie, które plasowało się na pierwszym miejscu w kraju pod względem liczby wizyt wielodniowych, uwzględniających tylko nieodpłatne formy zakwaterowania (1662,8 wizyt w przeliczeniu na 1000 ludności), turystów korzystających z obiektów noclegowych (1890,9 turystów w przeliczeniu na 1000 ludności), średniej długości pobytu w obiektach noclegowych (5,0 noclegów) jak i stopnia ich wykorzystania (51,5%). Województwo to zajmowało piąte miejsce pod względem wizyt jednodniowych w przeliczeniu na 1000 ludności.

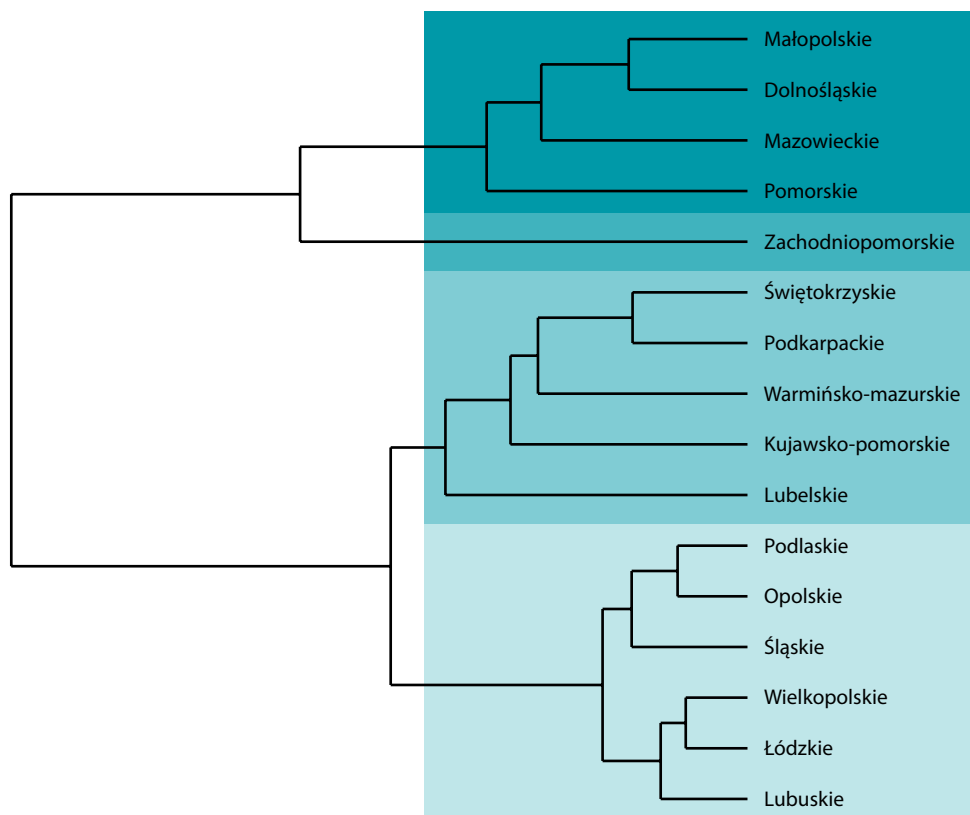
Drugi klaster tworzą województwa: małopolskie, mazowieckie, dolnośląskie oraz pomorskie. Głównym wyróżnikiem tej grupy jest największa, wśród wyodrębnionych klastrów, średnia liczba wizyt jednodniowych – 841,7 wizyt na 1000 mieszkańców. Pod względem wizyt wielodniowych w nieodpłatnych miejscach zakwaterowania, turystów korzystających z obiektów noclegowych oraz stopnia wykorzystania bazy noclegowej klaster ten zajął drugie miejsce. Liczba wizyt wielodniowych na 1000 ludności mieściła się w przedziale od 684 do 1570 ze średnią 1052,1. Wskaźnik dotyczący liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych na 1000 ludności mieścił się w przedziale od 1023 do 1644 ze średnią 1352,1. Średnie wykorzystanie obiektów noclegowych w tej grupie wyniosło 42,4%. Natomiast pod względem długości pobytu turysty w obiekcie noclegowym klaster ten zajął trzecie miejsce ze średnią 2,5 noclegu. Województwo mazowieckie charakteryzowało się najniższą w Polsce w 2019 r. średnią długością pobytu wynoszącą 1,8 nocy.

¹⁰Kaufman, L., Rousseeuw, P. J., (1990). Agglomerative nesting (program AGNES). Finding groups in data.

¹¹Dane dotyczą turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

¹²Pojęcie „wizyta” oznacza, że podczas jednej podróży odwiedziono więcej niż jedno województwo.

Wykres 38. Klasyfikacja ruchu turystycznego w 2019 r.
 Chart 38. Clusters of tourist traffic in 2019

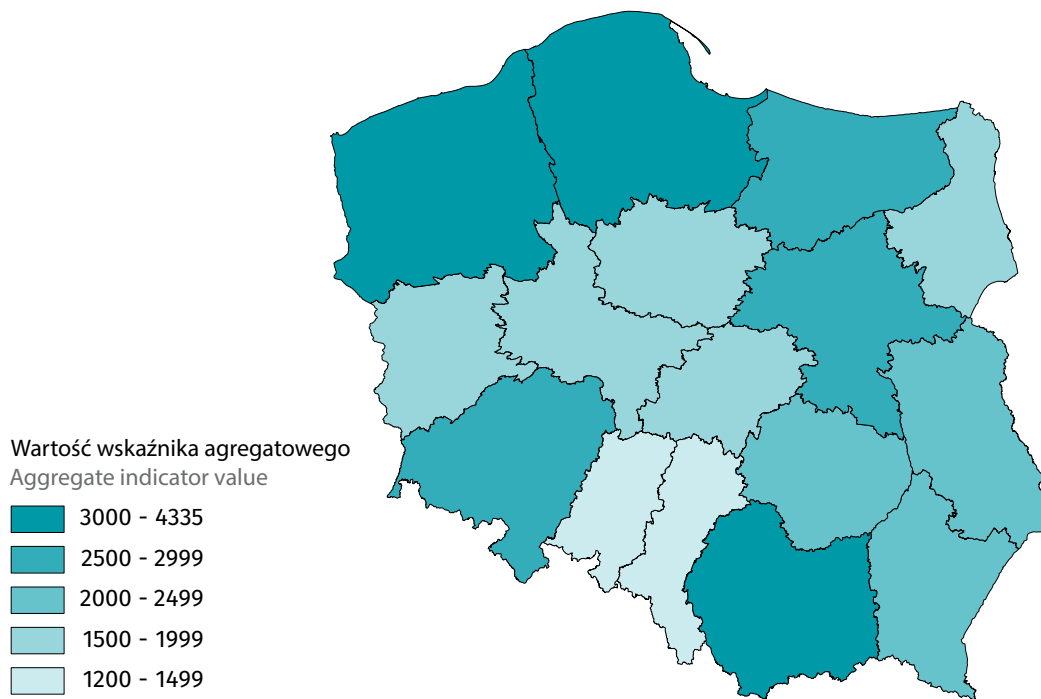

Do trzeciego klastra zaliczono następujące województwa: świętokrzyskie, podkarpackie, warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie oraz lubelskie. W województwach tych średnia liczba turystów korzystających z obiektów noclegowych, wizyt jednodniowych i wielodniowych w nieodpłatnych miejscach zakwaterowania wynosiła odpowiednio 660,7 i 764,7 oraz 751,8 na 1000 mieszkańców, co uplasowało ten klaster na trzecim miejscu w każdym z tych wskaźników. Silne zróżnicowanie odnotowano w przypadku wizyt jednodniowych, których liczba wahała się od 595 do 912 w przeliczeniu na 1000 ludności oraz wielodniowych – od 568 do 1086 na 1000 ludności. Pod względem średniej długości pobytu turysty w obiekcie noclegowym oraz stopienia wykorzystania miejsc noclegowych klaster ten zajął drugie miejsce. W tej grupie województw stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł średnio 35,6%, a pobyt trwał przeciętnie 2,7 nocy.

W skład ostatniego, najbardziej licznego klastra, wchodzi sześć województw: lubuskie, łódzkie, opolskie, podlaskie, śląskie i wielkopolskie. Klaster ten charakteryzował się najniższą średnią wartością wszystkich badanych wskaźników. Liczba wizyt wielodniowych w nieodpłatnych miejscach zakwaterowania w przeliczeniu na 1000 ludności wahała się od około 374 do 611 ze średnią 453,2 a jednodniowych mieściła się w przedziale od 366 do 618 ze średnią 485,4. Ta grupa województw charakteryzowała się najniższym wskaźnikiem dotyczącym liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych w przeliczeniu na 1000 ludności (w przedziale od 454,1 do 711,5). Średnia długość pobytu turystów w obiektach noclegowych wahała się od 1,8 do 2,2 ze średnią 2,0. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł średnio 32,8%.

W celu syntetycznego ujęcia natężenia ruchu turystycznego zbudowano wskaźnik agregatowy będący sumą liczby wizyt jednodniowych i wizyt wielodniowych w nieodpłatnych miejscach zakwaterowania oraz liczby turystów korzystających z bazy noclegowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wyniki zostały zwizualizowane w postaci kartogramu anamorficznego, w którym powierzchnia jednostek terytorialnych zależy od nadanej im wagi. Im większa waga, tym większa powierzchniowo staje się jednostka terytorialna. Algorytm zachowuje układ jednostek terytorialnych, jak i ich przybliżony kształt. Kartogram wykonano stosując algorytm opisany w pracy Dougenik, Chrisman, Niemeyer (1985)¹³ zaimplementowany w pakiecie „cartogram” w języku R.

Mapa 14. Natężenie ruchu turystycznego w 2019 r.
Map 14. Tourist traffic volume in 2019

Największe natężenie ruchu turystycznego odnotowano w województwach: zachodniopomorskim, pomorskim i małopolskim. Najmniejszym natężeniem ruchu turystycznego charakteryzowały się województwa: opolskie, śląskie, łódzkie, podlaskie i wielkopolskie.

¹³Dougenik, J. A., Chrisman, N. R., & Niemeyer, D. R., (1985). An Algorithm To Construct Continuous Area Cartograms. *The Professional Geographer*, 37(1), pp. 75–81.

Rozdział 7

Chapter 7

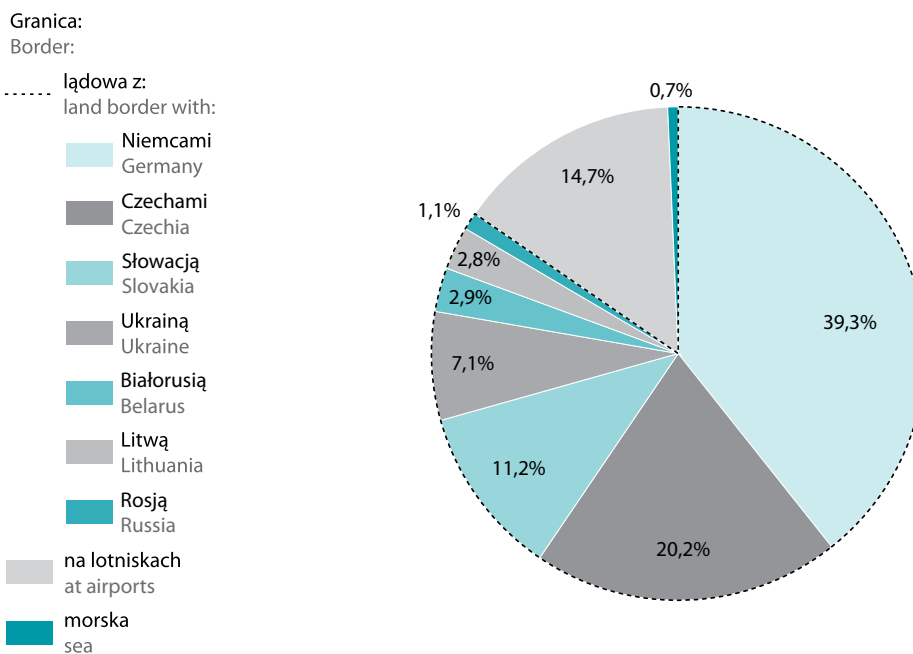
Ruch graniczny

Border traffic

Dane dotyczące ruchu granicznego zostały oszacowane na podstawie wyników badań statystyki publicznej: „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Do opracowania wyników zostały także wykorzystane dane portów morskich i lotniczych oraz Urzędu Lotnictwa Cywilnego dotyczące międzynarodowego ruchu pasażerskiego, jak również dane Komendy Głównej Straży Granicznej w zakresie ruchu na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen na terenie Polski. W przypadku granicy lądowej wewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski stanowią odcinki granic Polski z: Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą, natomiast zewnętrzną – granica z Rosją, Białorusią i Ukrainą.

W 2019 roku szacunkowa liczba przekroczeń granicy Polski wyniosła 305,8 mln i wzrosła w porównaniu do 2018 roku o 3,2%. Liczba przekroczeń cudzoziemców („do” i „z” Polski) wyniosła 180,2 mln (wzrost o 2,7%), co stanowiło 58,9% ogółu liczby przekroczeń, natomiast liczba przekroczeń mieszkańców Polski wyniosła 125,7 mln (wzrost o 3,8 %).

Wykres 39. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granicy w 2019 r.
Chart 39. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) by borders in 2019

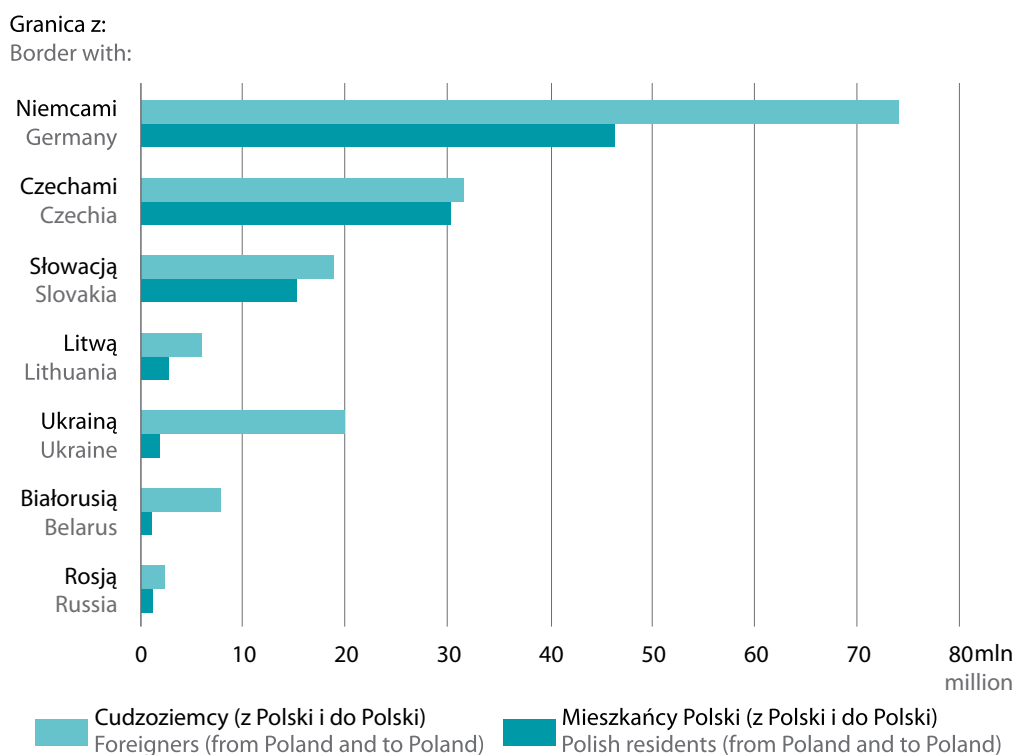
Ruch graniczny na granicy lądowej (łącznie cudzoziemców i Polaków) wyniósł 258,7 mln i stanowił 84,6% ogółu przekroczeń granicy, z tego na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej – 73,5% (224,7 mln), a na zewnętrznej – 11,1% (34,0 mln). Na lotniskach odnotowano 45,1 mln przekroczeń (14,7% ruchu ogółem), natomiast na granicy morskiej – 2,1 mln (mniej niż 1% ogółu przekroczeń).

Tablica 17. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) w 2019 r.
Table 17. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) in 2019

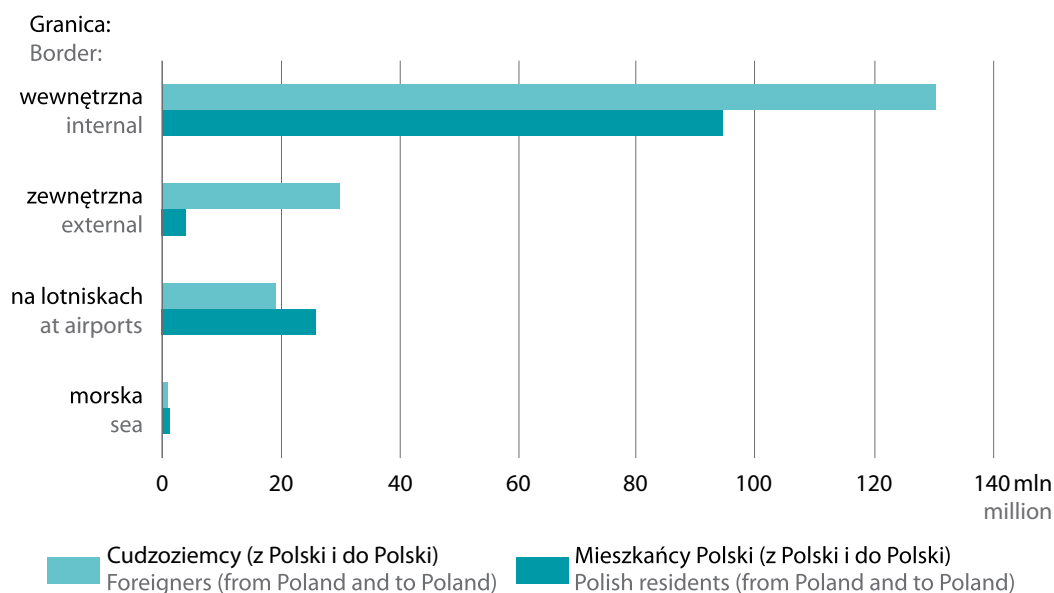
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Granica Border		
		lądowa land	na lotniskach at airports	morska sea
w tys. in thousand				
Ogółem Total	305 849,7	258 713,3	45 054,5	2 081,9
Poza strefą Schengen non-Schengen	54 391,9	34 019,2	20 204,0	168,7
Schengen Schengen	251 457,8	224 694,1	24 850,5	1 913,2
w odsetkach in percentage				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Poza strefą Schengen non-Schengen	17,8	13,1	44,8	8,1
Schengen Schengen	82,2	86,9	55,2	91,9

Na wszystkich odcinkach granicy lądowej dominowały przekroczenia cudzoziemców – na zewnętrznej granicy UE na terenie Polski udział ten wyniósł 88,1%, a na wewnętrznej – 58,0%. W przypadku granic na lotniskach oraz w portach morskich większy był udział przekroczeń mieszkańców Polski (odpowiednio 57,7% i 57,3%).

Wykres 40. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski na granicy lądowej w 2019 r.
Chart 40. Border traffic of foreigners and Polish residents on the land border in 2019

Wykres 41. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski według odcinków granic w 2019 r.
 Chart 41. Border traffic of foreigners and Polish residents by border sections in 2019

W porównaniu do roku 2018 największy wzrost ruchu granicznego wystąpił na lotniskach – o 9,8% (łącznie cudzoziemców i Polaków), następnie na lądowej wewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski (o 2,5%) oraz w portach morskich (o 1,1%). Z kolei na lądowej zewnętrznej granicy UE na terenie Polski liczba przekroczeń była nieznacznie mniejsza niż przed rokiem (o 0,2%).

Największe natężenie ruchu odnotowano, podobnie jak przed rokiem, w III kwartale – 88,7 mln (łącznie cudzoziemców i Polaków), co stanowiło 29,0% ruchu w 2019 r., najmniejsze zaś w I kwartale – 65,5 mln (21,4% ruchu ogółem).

7.1. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej

7.1. Border traffic of persons on the Polish border with the European Union countries, at airports and the sea border

W 2019 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 224,7 mln osób i było to o 2,5% więcej niż w roku 2018. W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 112,6 mln osób (o 2,6% więcej niż przed rokiem), natomiast w kierunku „z Polski” – 112,1 mln osób (o 2,3% więcej niż przed rokiem). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym wyniósł 42,0% („do” i „z” Polski), natomiast cudzoziemców – 58,0% („do” i „z” Polski). Najwięcej przekroczeń odnotowano w III kwartale – 64,0 mln (28,5% ruchu granicznego na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), a najmniej – w I kwartale – 49,1 mln (21,9%). Podobna sytuacja miała miejsce w 2018 r.

Tablica 18. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2019 r.

Table 18. Border traffic of Polish residents and foreigners on the Polish land border with neighbouring countries of the European Union in 2019

Kwartały Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousand			
I	49 106,0	10 200,1	10 320,6	14 225,8	14 359,6
II	58 970,9	11 974,8	11 622,0	17 926,7	17 447,4
III	63 980,0	13 984,7	13 784,3	18 357,2	17 853,8
IV	52 637,3	11 303,6	11 256,0	15 084,9	14 992,7
I-IV	224 694,1	47 463,2	46 982,9	65 594,6	64 653,4

W 2019 r. najwięcej osób przekraczało granicę lądową Polski z Niemcami (53,5% ogółu przekroczeń lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), następnie granicę z Czechami (27,4%), Słowacją (15,2%), a najmniej z Litwą (3,9%). Struktura przekroczeń według poszczególnych odcinków granic w 2019 r. była podobna do poprzedniego roku.

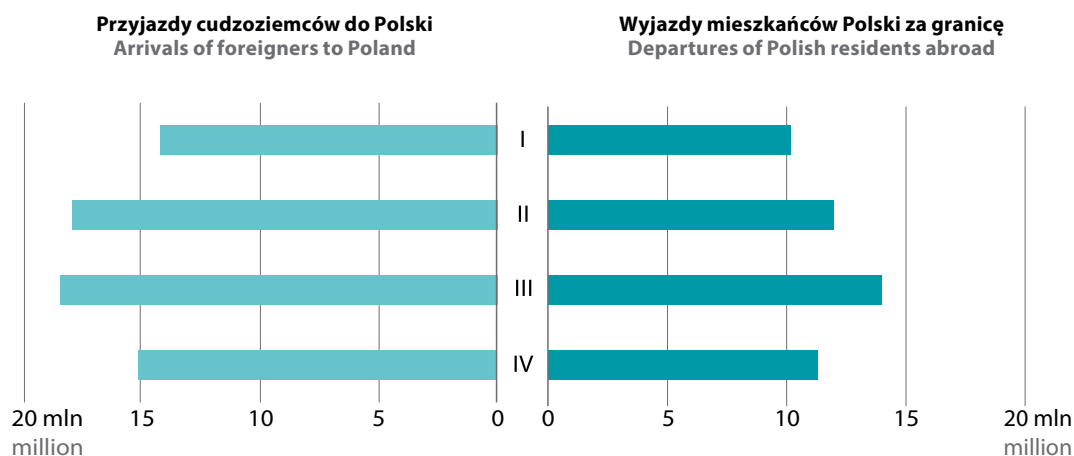
Tablica 19. Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców według kwartałów w 2019 r.

Table 19. Crossings of the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by Polish residents and foreigners by quarters in 2019

Granica z: Border with:	Kwartały Quarters				
	I	II	III	IV	I-IV
	w tys. in thousand				
Krajami Unii Europejskiej European Union countries	49 106,0	58 970,9	63 980,0	52 637,3	224 694,1
Niemcami Germany	26 146,6	32 086,3	33 935,9	28 087,8	120 256,5
Czechami Czechia	14 331,7	16 613,3	17 229,9	13 489,4	61 664,3
Słowacją Slovakia	6 845,8	8 034,3	10 449,8	8 771,1	34 101,1
Litwą Lithuania	1 781,9	2 237,0	2 364,4	2 288,9	8 672,2

Wykres 42. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2019 r.

Chart 42. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by quarters in 2019

Przez granicę lądową Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej do Polski przyjechało w 2019 r. 65,6 mln cudzoziemców i było to o 2,3% więcej niż w 2018 r. Liczba ta obejmuje osoby, które spędziły w Polsce kilka godzin (odwiedzający jedno-dniowi), jak i osoby, które pozostały w naszym kraju przynajmniej przez jedną noc (turyści). Najwięcej cudzoziemców w 2019 r. przyjechało do Polski w III kwartale – 18,4 mln osób, co stanowiło 28,0% ogółu przyjazdów w ciągu roku (w 2018 r. 17,6 mln – 27,4%). Najmniej cudzoziemców przyjechało w I kwartale – 14,2 mln osób, co stanowiło 21,7% ogółu przyjazdów (w 2018 r. 13,9 mln – również 21,7%).

Tablica 20. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2019 r.

Table 20. Arrivals of foreigners to Poland across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2019

Granica z: Border with:	Kwartały Quarters				
	I	II	III	IV	I-IV
	w tys. in thousand				
Krajami Unii Europejskiej European Union countries	14 225,8	17 926,7	18 357,2	15 084,9	65 594,6
Niemcami Germany	7 810,7	10 642,7	10 478,9	8 229,4	37 161,7
Czechami Czechia	3 895,8	4 401,7	4 139,9	3 557,1	15 994,5
Słowacją Slovakia	1 930,6	2 109,4	2 878,7	2 520,0	9 438,7
Litwą Lithuania	588,7	772,8	859,8	778,5	2 999,8

W 2019 r. przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej wyjechało 47,5 mln mieszkańców Polski i było to o 2,1% więcej niż w 2018 r. Najwięcej wyjazdów odnotowano w III kwartale – 14,0 mln, co stanowiło 29,5% wyjazdów mieszkańców Polski w ciągu 2019 r., a najmniej w I kwartale – 10,2 mln (21,5%). Podobna sezonowość wyjazdów mieszkańców Polski występowała w 2018 r.

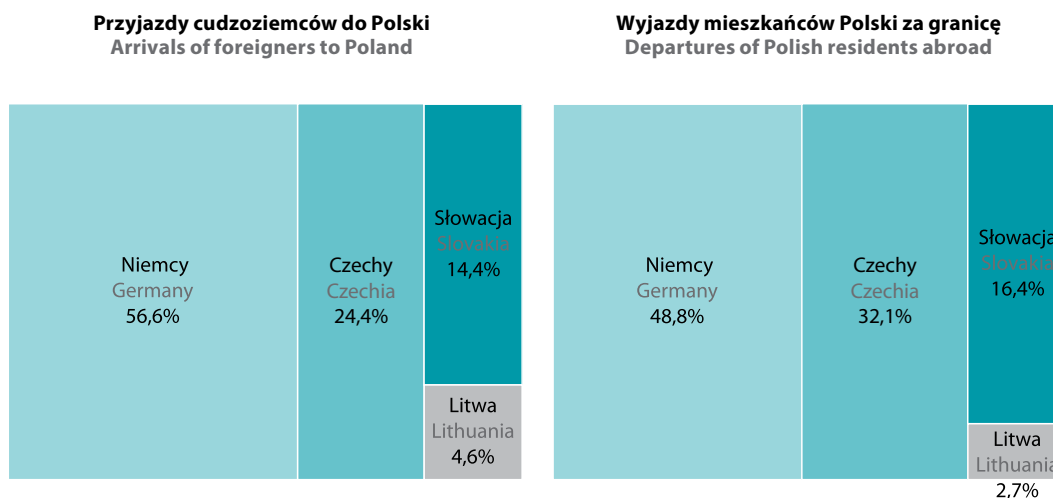
Tablica 21. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2019 r.

Table 21. Departures of Polish residents across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2019

Granica z: Border with:	Kwartały Quarters				
	I	II	III	IV	I-IV
	w tys. in thousand				
Krajami Unii Europejskiej European Union countries	10 200,1	11 974,8	13 984,7	11 303,6	47 463,2
Niemcami Germany	5 116,2	5 526,8	6 669,7	5 846,2	23 158,9
Czechami Czechia	3 253,0	4 072,0	4 624,0	3 266,1	15 215,0
Słowacją Slovakia	1 532,1	2 035,6	2 390,1	1 839,8	7 797,6
Litwą Lithuania	298,8	340,4	300,9	351,5	1 291,6

Wykres 43. Przyjazdy cudzoziemców do Polski oraz wyjazdy mieszkańców Polski za granicę według odcinków granicy z krajami Unii Europejskiej w 2019 r.

Chart 43. Arrivals of foreigners to Poland and departures of Polish residents abroad by border sections with the European Union countries in 2019

Ruch graniczny na lotniskach ukształtował się w 2019 r. na poziomie 45,1 mln przekroczeń i było to o 9,8% więcej niż w roku poprzednim (w kierunku „z” i „do” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 26,0 mln, co stanowiło 57,7% ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy (o 10,6% więcej niż w 2018 r.). W 2019 r. granicę na lotniskach przekroczyło również 19,1 mln cudzoziemców (o 8,7% więcej niż w poprzednim roku). Najwięcej mieszkańców Polski (8,6 mln), jak również cudzoziemców (5,8 mln) przekroczyło granicę na lotniskach w III kwartale, co stanowiło odpowiednio 33,0% przekroczeń granicy przez rezydentów i 30,2% przekroczeń granicy przez cudzoziemców w 2019 r. Najmniej przekroczeń granicy na lotniskach wystąpiło w I kwartale – 4,6 mln mieszkańców Polski i 4,0 mln cudzoziemców (odpowiednio 17,8% i 20,9%).

Tablica 22. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2019 r.^a
 Table 22. Border traffic of Polish residents and foreigners at airports in 2019^a

Kwartaly Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
w tys. in thousand					
I	8 611,9	2 429,6	2 192,8	2 058,2	1 931,3
II	11 832,4	3 514,9	3 123,2	2 717,6	2 476,7
III	14 328,2	4 531,7	4 032,0	3 040,7	2 723,8
IV	10 282,0	3 272,9	2 883,9	2 191,5	1 933,7
I-IV	45 054,5	13 749,1	12 231,9	10 008,0	9 065,4

a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną
 a Including crossings registered by the Border Guard.

W 2019 r. na granicy morskiej (w kierunku „z” i „do” Polski) odnotowano 2,1 mln przekroczeń i było to o 1,1% więcej niż w 2018 r. Liczba przekroczeń tego odcinka granicy przez mieszkańców Polski wyniosła 1,2 mln (o 0,6% więcej niż w 2018 r.), co stanowiło 57,3% ogółu przekroczeń na granicy morskiej. Granicę morską w 2019 r. przekroczyło również 0,9 mln cudzoziemców, o 1,9% więcej niż w poprzednim roku. Wśród mieszkańców Polski jak i cudzoziemców, podobnie jak na lotniskach, największy ruch zaobserwowano w III kwartale. Wyniósł on odpowiednio 0,4 mln (33,6% przekroczeń rezydentów) i 0,3 mln (38,4% przekroczeń cudzoziemców).

Tablica 23. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2019 r.^a
 Table 23. Border traffic of Polish residents and foreigners at the sea border in 2019^a

Kwartaly Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
w tys. in thousand					
I	379,3	124,9	108,2	67,4	78,8
II	551,7	145,9	163,1	122,0	120,7
III	741,8	195,8	204,6	163,3	178,1
IV	409,0	115,9	134,0	93,0	66,2
I-IV	2 081,9	582,5	609,9	445,7	443,7

a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną
 a Including crossings registered by the Border Guard.

7.2. Ruch graniczny osób na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen

7.2. Border traffic of persons on the Polish border with countries not belonging to the Schengen area

W związku z przystąpieniem Polski w dniu 21 grudnia 2007 roku do strefy Schengen – obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych oraz zniesieniem z dniem 30 marca 2008 roku kontroli na lotniczych przejściach granicznych, Straż Graniczna obecnie rejestruje ruch osób i środków transportu tylko na tych granicach Polski, które są jednocześnie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej, a na granicach pomiędzy państwami członkowskimi tylko w okresie czasowego przywrócenia kontroli granicznej. Dane za 2019 rok prezentowane na wykresach obejmują ruch graniczny na zewnętrznej granicy UE oraz strefy Schengen, tj. na odcinkach granicy z Rosją, Białorusią, Ukrainą oraz częściowo na przejściach lotniczych i morskich. Dane o ruchu na granicy morskiej i lotniczej zgodnie z ustaleniami układu z Schengen, nie obejmują tzw. „lotów wewnętrznych¹⁴” i „regularnych połączeń promowych¹⁵”.

Liczba dokonanych odpraw (przekroczeń granicy) cudzoziemców jak i Polaków oznacza, że każda osoba jest liczona tyle razy ile razy przekracza granicę.

Według danych Straży Granicznej¹⁶, w 2019 roku na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy wschodniej z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach (loty poza strefę Schengen) i w portach morskich (rejsy poza strefę Schengen) dokonano 54,4 mln odpraw osób wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 37,3 mln odpraw cudzoziemców, które stanowiły 68,6% ogółu przekroczeń. Ruch na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen odbywał się na 83 przejściach granicznych, spośród których najwięcej było przejść drogowych – 33 (w tym 9 przejść z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku), następnie lotniczych – 22 (w tym 8 przejść z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku), morskich – 16 (w tym 4 przejścia z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku) oraz kolejowych – 10 i rzecznych – 2. W stosunku do 2018 r. wzrosła o 4 liczba przejść drogowych, natomiast nie zmieniła się liczba przejść kolejowych, rzecznych, na lotniskach i w portach morskich. Największą liczbę odpraw (32,8 mln) zanotowano na przejściach drogowych, które stanowiły 60,3% ogółu odpraw na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen. Następne w kolejności były przejścia na lotniskach – 37,1% (20,2 mln) oraz graniczne przejścia kolejowe – 2,2% (1,2 mln). Pozostały odsetek stanowiły przejścia w portach morskich i rzeczne.

¹⁴„Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium Państwa Członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego. Rozporządzenie (WE) NR 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

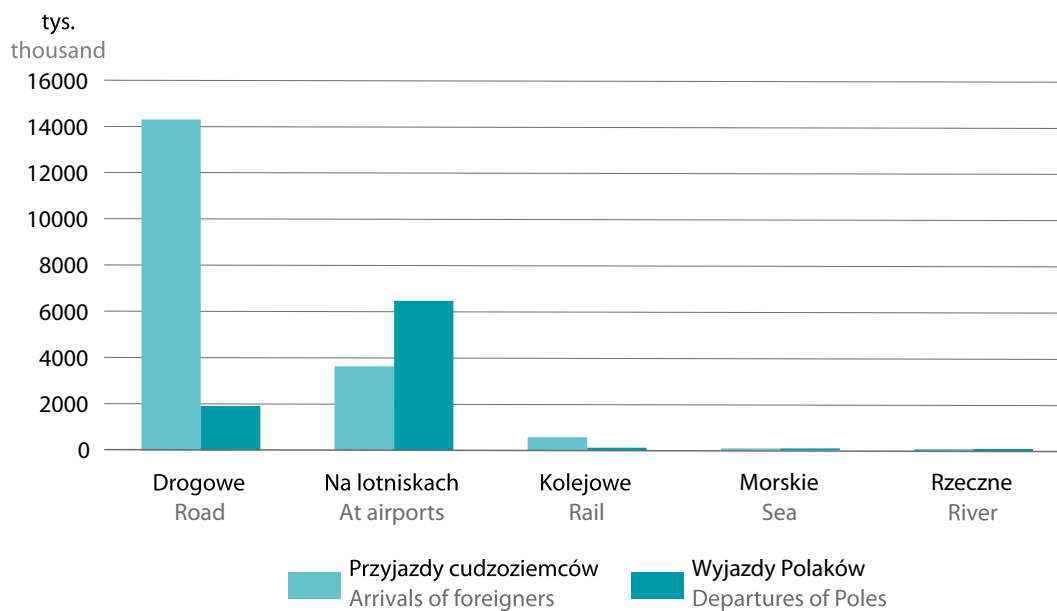
¹⁵„Regularne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe pomiędzy tymi samymi dwoma lub więcej portami znajdującymi się na terytorium Państw Członkowskich, bez wchodzenia do portów poza terytorium Państw Członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów. Rozporządzenie (WE) NR 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

¹⁶Od 2011 roku dane odnoszące się do liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów jak również załóg środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów.

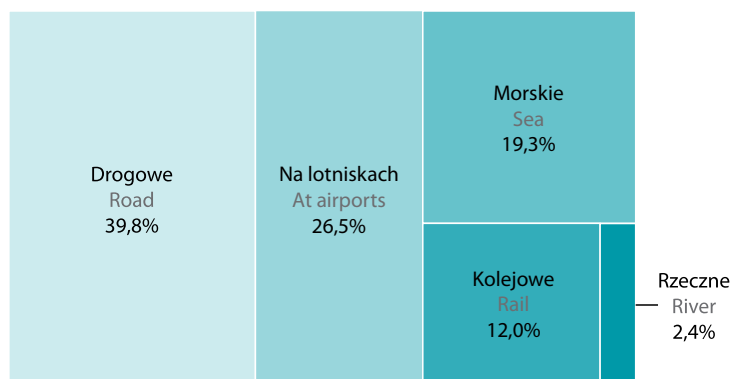
Tablica 24. Ruch graniczny według rodzaju przejść w 2019 r.
Table 24. Border traffic by type of crossing in 2019

Przejścia graniczne z krajami spoza strefy Schengen Border crossing points with countries outside the Schengen area	Przekroczenia granicy Crossings of the border					
	ogółem w tys. total in thousand	2018 = 100	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
			z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
			w tys. in thousand			
Ogółem Total	54 391,9	104,0	8 547,7	8 531,8	18 619,4	18 693,0
Drogowe Road	32 818,1	99,7	1 940,6	1 922,2	14 339,4	14 615,8
Kolejowe Rail	1 200,0	102,6	92,5	94,2	584,3	429,0
Rzeczne River	1,0	84,2	0,5	0,3	0,1	0,1
Morskie Sea	168,7	80,5	26,7	23,9	48,8	69,3
Na lotniskach At airports	20 204,0	112,2	6 487,5	6 491,0	3 646,8	3 578,7

Wykres 44. Przekroczenia granicy poza strefę Schengen według rodzajów przejść granicznych w 2019 r.
Chart 44. Crossings of the border outside the Schengen area by type of border crossing point in 2019

Wykres 45. Przejścia graniczne według rodzajów w 2019 r.
Chart 45. Border crossings by type in 2019

Największy odsetek przejść granicznych na granicy zewnętrznej UE oraz strefy Schengen stanowiły przejścia drogowe – 39,8% i na nich zarejestrowano największy odsetek przekroczeń granicy – 60,3% ogółu przekroczeń rejestrowanych przez Straż Graniczną.

Na wschodniej granicy Polski (bez Litwy), będącej równocześnie zewnętrzną lądową granicą Unii Europejskiej, w 2019 roku odnotowano 34,0 mln odpraw – spadek o 0,2% w porównaniu do poprzedniego roku.

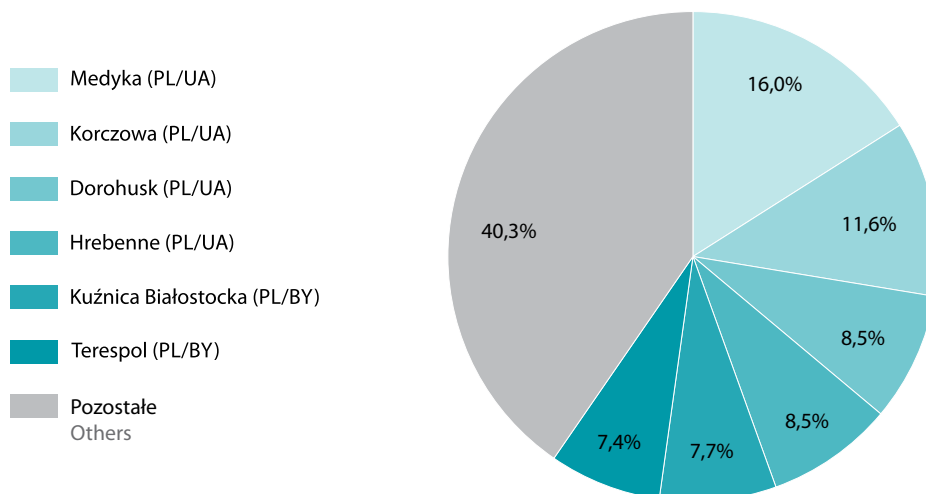
W 2019 roku ruch na granicy wschodniej, tj. przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne (z wyłączeniem granicy z Litwą) stanowił 62,5% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen (pozostałe odprawy notowano na lotniskach i w portach morskich). Zanotowano wzrost liczby odpraw na granicy z Ukrainą (o 0,7%) oraz spadek na granicy z Białorusią (o 1,6%) i z Rosją (o 1,9%). Najwięcej odpraw na granicy wschodniej dokonano na przejściach granicznych z Ukrainą – 63,9% ogółu odpraw.

Tablica 25. Ruch graniczny na granicy wschodniej
Table 25. Border traffic on the eastern border

Granica z: Border with:	Liczba odpraw w tys. Number of checks in thousand	
	2018	2019
Rosją Russia	3 534,9	3 466,8
Białorusią Belarus	8 955,4	8 814,8
Ukrainą Ukraine	21 586,8	21 737,6

Wykres 46. Struktura odpraw granicznych na przejściach granicznych granicy wschodniej poza strefę Schengen (przejścia drogowe, kolejowe i rzeczne) w 2019 r.

Chart 46. The structure of border checks at the eastern border crossing points outside the Schengen area (road, rail and river border crossings) in 2019

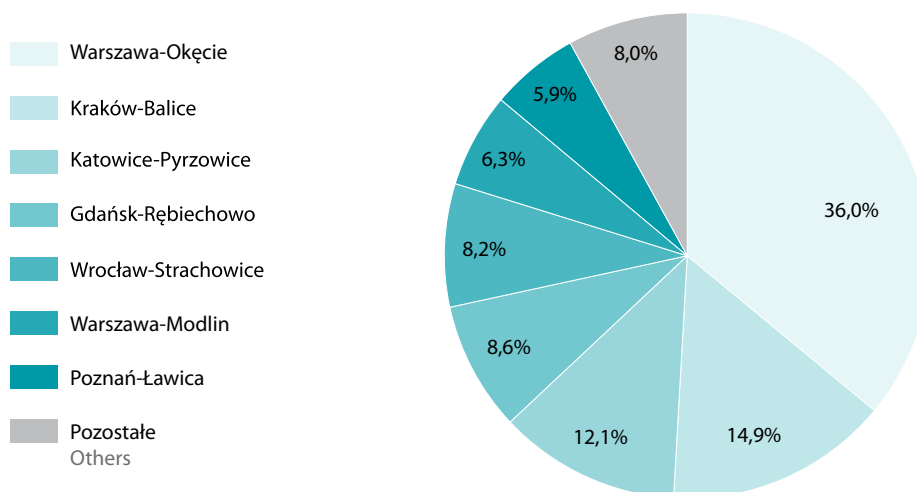

Pośród przejść lotniczych najwięcej przekroczeń granicy zewnętrznej, odnotowano w następujących portach:

- Warszawa-Okęcie – 7,3 mln (wzrost o 9,4% w porównaniu do 2018 r.),
- Kraków-Balice – 3,0 mln (wzrost o 40,4%),
- Katowice-Pyrzowice – 2,4 mln (wzrost o 8,6%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 1,7 mln (wzrost o 17,1%),
- Wrocław-Strachowice – 1,7 mln (wzrost o 11,5%),
- Warszawa-Modlin – 1,3 mln (wzrost o 8,6%),
- Poznań-Ławica – 1,2 mln (wzrost o 6,4%).

Wykres 47. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na lotniskach w 2019 r.

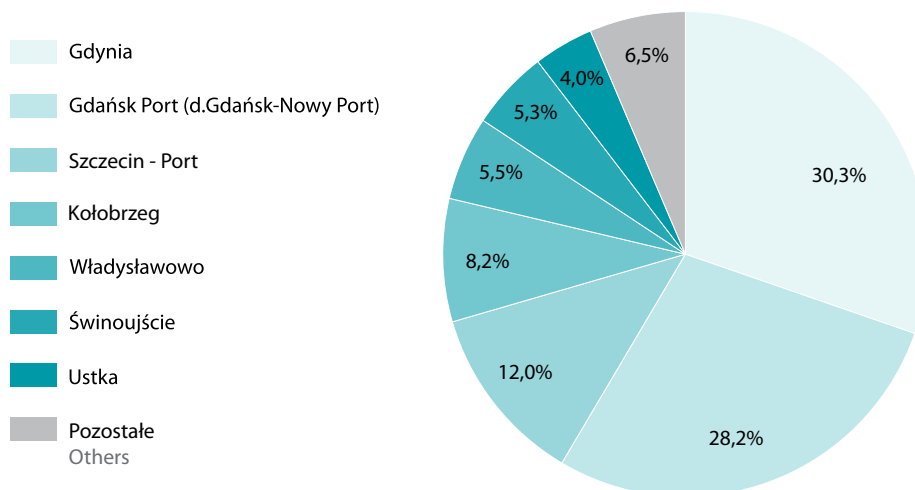
Chart 47. The structure of border checks outside the Schengen area at airports in 2019

Największą liczbę przekroczeń granicy w podróżach poza strefę Schengen odnotowano kolejno dla następujących portów morskich:

- Gdynia – 51,1 tys. (spadek o 33,0% w porównaniu do 2018 r.),
- Gdańsk (Nowy) Port – 47,7 tys. (spadek o 3,6%),
- Szczecin Port – 20,2 tys. (wzrost o 8,4%),
- Kołobrzeg – 13,8 tys. (spadek o 24,8%),
- Władysławowo – 9,4 tys. (spadek o 26,6%),
- Świnoujście – 8,9 tys. (spadek o 14,0%),
- Ustka – 6,7 tys. (spadek o 26,3%).

Wykres 48. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen w portach morskich w 2019 r.
Chart 48. The structure of border checks outside the Schengen area in seaports in 2019

Przyjazdy cudzoziemców do Polski spoza strefy Schengen

Arrivals of foreigners to Poland from outside the Schengen area

Według danych pochodzących z rejestracji prowadzonej przez Straż Graniczną na przejściach granicznych zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen, w 2019 roku do Polski wjechało 18,6 mln cudzoziemców – wzrost o 3,2% w porównaniu do 2018 r.

Liczba ta obejmuje zarówno osoby, które spędziły w Polsce zaledwie kilka godzin i zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki¹⁷ są określane mianem odwiedzających jednodniowych, jak również turystów, którzy pozostali w naszym kraju przynajmniej na jedną noc.

¹⁷Terminologia turystyczna. Zalecenia, ONZ – WTO, Warszawa 1995.

Tablica 26. Przyjazdy cudzoziemców do Polski według granic spoza strefy Schengen w 2019 r.
 Table 26. Arrivals of foreigners to Poland, by borders from outside the Schengen area in 2019

Wyszczególnienie Specification	Przyjazdy cudzoziemców do Polski Arrivals of foreigners to Poland		
	w tys. in thousand	w odsetkach in percentage	
Przyjazdy ogółem Total arrivals	18 619,4	100,0	x
Granica wschodnia ^a Eastern border ^a	14 923,8	80,2	100,0
Rosja Russia	1 149,7	x	7,7
Białoruś Belarus	3 790,5	x	25,4
Ukraina Ukraine	9 983,5	x	66,9
Granica morska Sea border	48,8	0,3	x
Lotniska Airports	3 646,8	19,6	x

a Dotyczy przejść drogowych, kolejowych i rzecznych.
 a It applies to road, rail and river crossings.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających, na granicy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen (lądowej, morskiej i na lotniskach) najliczniejszą grupę stanowili kolejno obywatele:

- Ukrainy – 10,4 mln (55,9% ogółu przyjazdów cudzoziemców, wzrost o 4,5% w stosunku do 2018 roku),
- Białorusi – 3,4 mln (18,1% ogółu, spadek o 3,4%),
- Rosji – 1,5 mln (7,9% ogółu, wzrost o 2,4%),
- Wielkiej Brytanii – 1,0 mln (5,5% ogółu, wzrost o 13,6%),
- Niemiec – 0,2 mln (1,3% ogółu, spadek o 3,8%),
- Izraela – 0,2 mln (1,3% ogółu, spadek o 7,6%).

Największą liczbę przyjazdów cudzoziemców zanotowano na granicy z Ukrainą – 10,0 mln, co stanowiło 53,6% w stosunku do ogółu przyjazdów cudzoziemców, następnie na granicy z Białorusią – 3,8 mln przyjazdów (20,4% ogółu), w dalszej kolejności na granicy z Rosją – 1,1 mln przyjazdów cudzoziemców (6,2% ogółu). Na lotniskach zarejestrowano 3,6 mln (19,6% ogółu), a na granicy morskiej 48,8 tys. (0,3% ogółu) przyjazdów cudzoziemców przez granicę zewnętrzną Unii Europejskiej oraz strefy Schengen.

Przekraczający granicę z Ukrainą, cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejść w:

- Medyce – 2,5 mln przyjazdów, co stanowi 24,9% udziału na ukraińskim odcinku granicy,
- Korczowej – 1,8 mln (18,2%),
- Dorohusku – 1,3 mln (12,8%),
- Hrebennem – 1,2 mln (12,4%).

Na granicy z Białorusią najchętniej wybierano przejścia drogowe w:

- Kuźnicy Białostockiej – 1,1 mln (30,1% udziału na odcinku białoruskim),
- Terespolu – 1,1 mln (28,0%),
- Bobrownikach – 0,7 mln (18,1%).

Na granicy z Rosją cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejść granicznych:

- Grzechotki-Mamonowo II – 0,5 mln osób (44,2 % udział tego przejścia w tym odcinku granicy),
- Gronowo-Mamonowo – 0,3 mln (26,8%),
- Bezledy-Bagratiowski – 0,2 mln (16,8%),
- Gołdap-Gusiew – 0,1 mln (11,8%).

Cudzoziemcy przybywający do Polski samolotem najczęściej przekraczali granicę na lotnisku:

- Warszawa-Okęcie – 1,7 mln (45,8% odpraw cudzoziemców dokonanych na lotniskach),
- Kraków-Balice – 0,9 mln (24,4%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 229,4 tys. (6,3%),
- Wrocław-Strachowice – 226,7 tys. (6,2%),
- Katowice-Pyrzowice – 212,7 tys. (5,8%),
- Warszawa-Modlin – 158,2 tys. (4,3%).

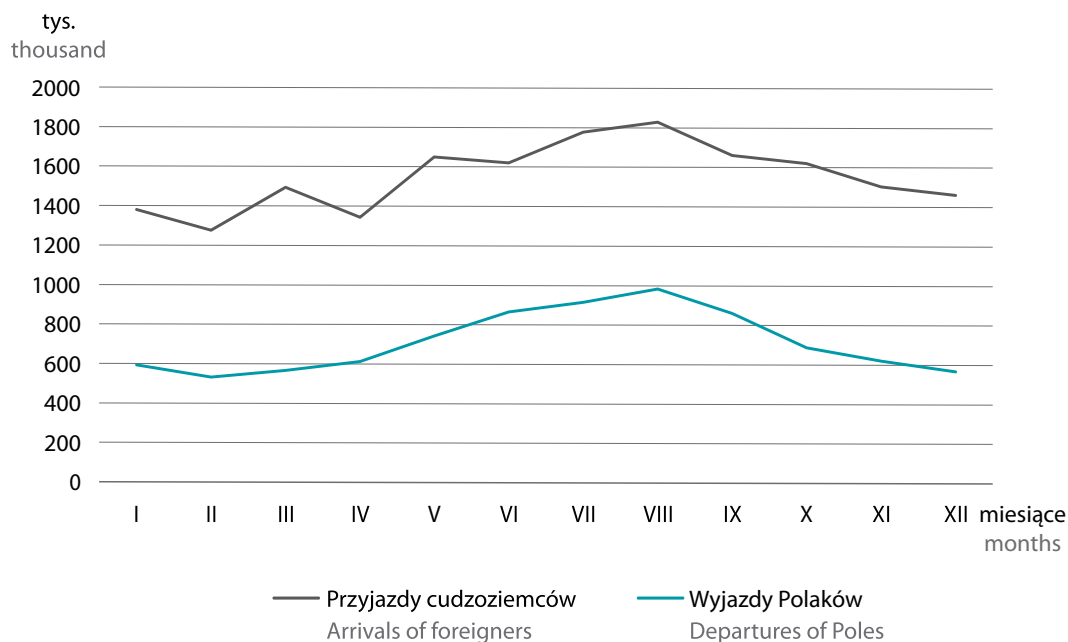
Z przejść morskich najpopularniejsze wśród cudzoziemców były przejścia graniczne w:

- Gdańsku Porcie – 20,3 tys. (41,6% udziału odpraw cudzoziemców przybywających do Polski drogą morską),
- Gdyni – 16,3 tys. (33,4%),
- Szczecinie Porcie – 7,2 tys. (14,7%).

Odwiedziny cudzoziemców najczęściej miały miejsce w sierpniu i lipcu – odpowiednio 9,8% i 9,5% ruchu w ciągu roku (po 1,8 mln) oraz we wrześniu i maju – po 8,9% ruchu w ciągu roku (po 1,7 mln).

Wykres 49. Ruch graniczny poza strefę Schengen w 2019 r.

Chart 49. Border traffic outside the Schengen area in 2019

Wyjazdy Polaków poza strefę Schengen

Departures of Poles outside the Schengen area

W 2019 roku przez granicę zewnętrzną wyjechało 8,5 mln Polaków – wzrost o 5,1% w porównaniu do 2018 r.

Porównując udział poszczególnych przejść granicznych w wyjazdach Polaków w latach 2018/2019, można zauważyć spadek udziału przejść drogowych o 2,5 p.proc. (2018 – 25,2%, 2019 – 22,7%), oraz przejść morskich o 0,1 p.proc. (2018 – 0,4%, 2019 – 0,3%). Wzrósł natomiast udział przejść lotniczych o 2,6 p.proc. (2018 – 73,3%, 2019 – 75,9%). Udział przejść kolejowych i rzecznych pozostał bez zmian.

Tablica 27. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski poza strefę Schengen według granic w 2019 r.
Table 27. Foreign trips of Polish residents outside the Schengen area by borders in 2019

Wyszczególnienie Specification	Wyjazdy Polaków za granicę Trips of Polish residents abroad		
	w tys. in thousand	w odsetkach in percentage	
Wyjazdy ogółem Total trips	8 547,7	100,0	x
Granica wschodnia ^a Eastern border ^a	2 033,6	23,8	100,0
Rosja Russia	591,7	x	29,1
Białoruś Belarus	528,4	x	26,0
Ukraina Ukraine	913,5	x	44,9
Granica morska Sea border	26,7	0,3	x
Lotniska Airports	6 487,5	75,9	x

a Dotyczy przejść drogowych, kolejowych i rzecznych.
a It applies to road, rail and river crossings.

Rejestrowane wyjazdy Polaków poza granicę zewnętrzną najczęściej były realizowane przez lotnicze przejścia graniczne, z których skorzystało 6,5 mln osób (w 2018 r. – 6,0 mln) – 75,9% wszystkich wyjazdów Polaków. Najczęściej korzystali oni z lotnisk:

- Warszawa-Okęcie – 2,0 mln wylotów (30,7% odpraw rodaków podróżujących za granicę samolotem),
- Katowice-Pyrzowice – 1,0 mln (15,6%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 635,3 tys. (9,8%),
- Kraków-Balice – 622,6 tys. (9,6%),
- Wrocław-Strachowice – 601,6 tys. (9,3%),
- Warszawa-Modlin – 483,2 tys. (7,4%),
- Poznań-Ławica – 481,2 tys. (7,4%).

Na wschodnim odcinku granicy, a więc na przejściach drogowych, kolejowych i rzecznych zarejestrowano 2,0 mln wyjazdów obywateli polskich z kraju (23,8% ogółu wyjazdów Polaków). Pozostały odsetek wyjazdów obywateli naszego kraju stanowiły wyjazdy przez porty morskie 26,7 tys. (0,3% ogółu wszystkich wyjazdów).

Analizując bardziej szczegółowo wschodni odcinek granicy polskiej, należy stwierdzić, iż najczęściej Polacy wyjeżdżali przez przejścia graniczne zlokalizowane na granicy z Ukrainą – 0,9 mln wyjazdów,

tj. 10,7% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach. Przejścia, które zanotowały największą liczbę wyjazdów to:

- Medyka – 249,0 tys. (27,3% udziału w wyjazdach przez granicę lądową z Ukrainą),
- Krościenko – 170,5 tys. (18,7%),
- Hrebenne – 129,5 tys. (14,2%),
- Korczowa – 105,6 tys. (11,6%).

Następnym w kolejności był odcinek granicy z Rosją, gdzie zarejestrowano 0,6 mln wyjazdów, co stanowiło 6,9% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach obywateli naszego kraju, a największy ruch wyjazdowy zarejestrowano na przejściu granicznym:

- Bezledy-Bagratiowski – 239,5 tys. wyjazdów (40,5% udziału na rosyjskim odcinku granicy),
- Gołdap-Gusiew – 141,0 tys. (23,8%),
- Grzechotki-Mamonowo – 111,6 tys. (18,9%),
- Gronowo-Mamonowo – 97,6 tys. (16,5 %).

Przejścia graniczne z Białorusią przekroczyło 528,4 tys. wyjeżdżających Polaków, co stanowiło 6,2% udziału odcinka białoruskiego w całości wyjazdów Polaków. Największy strumień wyjazdów odnotowano na przejściach drogowych w:

- Kuźnicy Białostockiej – 148,1 tys. (28,0% udziału tego przejścia na białoruskim odcinku granicy),
- Terespolu – 142,7 tys. (27,0%),
- Połowcach – 87,3 tys. (16,5%).

Najmniej naszych rodaków udających się do krajów spoza strefy Schengen wybrało drogę morską – 26,7 tys. (0,3% udziału tego odcinka granicy w całości wyjazdów Polaków). Z przejść morskich najpopularniejsze wśród Polaków były porty w:

- Kołobrzegu – 7,4 tys. (27,8% odpraw Polaków podróżujących za granicę drogą morską),
- Władysławowie – 4,6 tys. (17,3%),
- Ustce – 3,4 tys. (12,9%).

Szczyt zagranicznych wyjazdów Polaków przypadał na miesiące letnie. Największa liczba Polaków wyjechała w ciągu czterech miesięcy, tj. w sierpniu – 11,5% (1,0 mln), w lipcu 10,7% (0,9 mln), w czerwcu oraz we wrześniu – po 10,1% (odpowiednio 865,4 tys. i 859,3 tys.). W pozostałych miesiącach, liczba wyjazdów utrzymywała się na poziomie od 535,4 tys. (6,3%) w lutym do 744,8 tys. (8,7%) w maju.

Ruch graniczny środków transportu poza strefę Schengen

Border traffic of means of transport outside the Schengen area

Odprawy pojazdów kołowych dotyczą zewnętrznego odcinka granicy lądowej UE (granicy Polski z Rosją, Białorusią i Ukrainą), który nadal objęty jest kontrolą i rejestracją prowadzoną przez Straż Graniczną.

W 2019 roku dokonano 10,9 mln odpraw pojazdów kołowych wyjeżdżających lub wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen, z czego 8,7 mln tj. 79,3% dotyczyło samochodów osobowych, 2,0 mln – 18,2% samochodów ciężarowych, a 0,3 mln – 2,5% stanowiły odprawy autokarów i autobusów.

Na wschodnim odcinku granicy (bez Litwy) w roku 2019 liczba odpraw pojazdów w porównaniu do 2018 roku spadła o 10,1%. Na odcinku granicy z Ukrainą spadek wyniósł 15,7%, z Rosją – 5,7%, a na granicy z Białorusią – 4,2%.

Najwięcej przekroczeń pojazdów kołowych zanotowano na odcinku granicy z Ukrainą 5,0 mln – 45,7%, następnie z Białorusią 4,0 mln – 37,0% i Rosją 1,9 mln – 17,3%.

Tablica 28. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) według granic spoza strefy Schengen w 2019 r.

Table 28. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) by borders outside the Schengen area in 2019

Granica Border	Przekroczenia granicy Crossings of the border				
	ogółem total	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousand			
Granica wschodnia Eastern border	10 942,5	1 459,1	1 374,3	3 885,2	4 223,9
Rosja Russia	1 893,8	486,1	483,4	469,5	454,8
Białoruś Belarus	4 044,3	518,4	477,7	1 444,7	1 603,4
Ukraina Ukraine	5 004,5	454,5	413,2	1 971,1	2 165,7

Na poszczególnych odcinkach zewnętrznej lądowej granicy UE udziały odpraw pojazdów kołowych obywateli Polski i cudzoziemców wynosiły odpowiednio:

- na granicy z Rosją: 51,2% i 48,8%,
- na granicy z Białorusią: 24,6% i 75,4%,
- na granicy z Ukrainą: 17,3% i 82,7%.

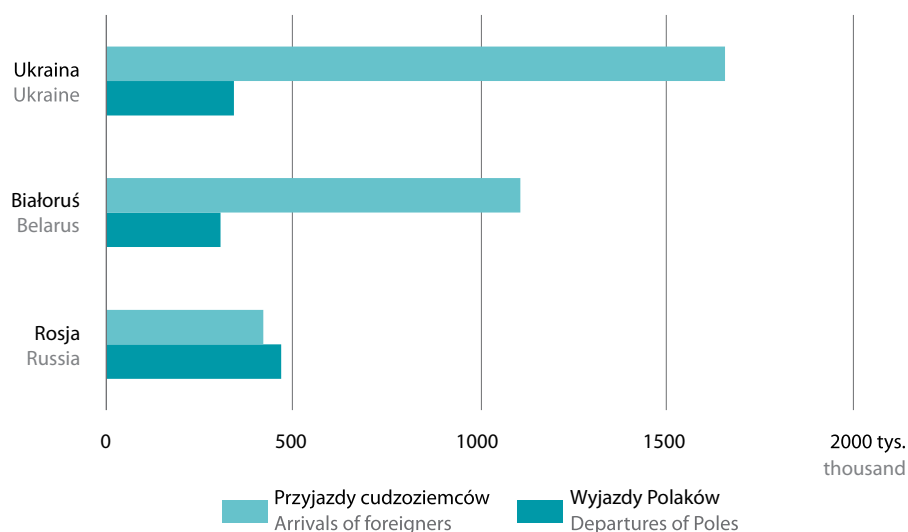
W roku 2019 liczba odpraw pojazdów osobowych wyniosła 8,7 mln i w porównaniu do 2018 roku spadła o 13,0%; na odcinku granicy z Ukrainą spadek wyniósł 18,9%, z Białorusią – 7,7%, a na granicy z Rosją – 5,7%.

Tablica 29. Odprawy pojazdów osobowych obywateli polskich i cudzoziemców na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2019 r.

Table 29. Checks of passenger vehicles of Polish residents and foreigners on controlled sections of the eastern border in 2019

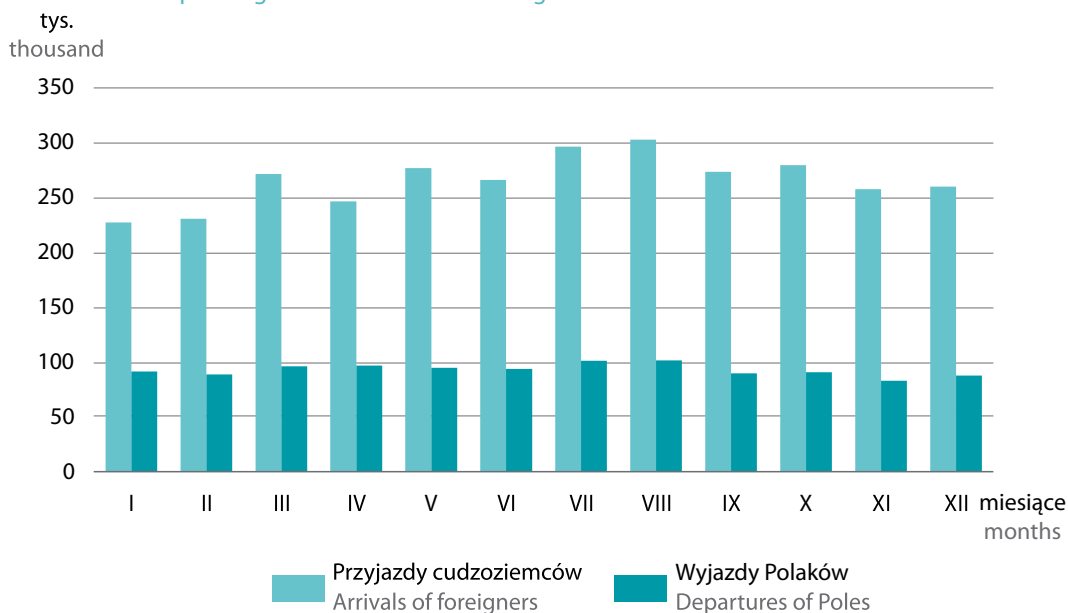
Granica Border	Odprawy pojazdów osobowych Checks of passenger vehicles		
	ogółem w tys total in thousand	obywatele polscy Poles	cudzoziemcy foreigners
		w odsetkach in percentage	
Granica wschodnia Eastern border	8 678,3	25,2	74,8
Rosja Russia	1 757,9	53,0	47,0
Białoruś Belarus	2 832,6	21,5	78,5
Ukraina Ukraine	4 087,9	15,9	84,1

Wykres 50. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2019 r.
 Chart 50. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area by border sections in 2019

Pojazdy osobowe najczęściej odprawiano na granicy z Ukrainą – 4,1 mln odpraw, co stanowiło 47,1% całości ruchu samochodów osobowych na granicy wschodniej. Przejścia graniczne w miejscowości Korczowa i Medyka zanotowały największy strumień pojazdów na ukraińskim odcinku granicy – odpowiednio 751,0 tys. i 723,9 tys. przekroczeń, tj. 18,4% i 17,7% odpraw na ukraińskim odcinku granicy. Na granicy z Białorusią odprawiono 2,8 mln samochodów osobowych (32,6% odpraw na granicy wschodniej), a dominowały tu przejścia graniczne w Terespolu – 904,1 tys. przejazdów (31,9% odpraw na białoruskiej granicy) i Kuźnicy Białostockiej – 871,4 tys. (30,8%). Na granicy z Rosją odprawiono 1,8 mln samochodów osobowych (20,3% całości ruchu samochodów osobowych na granicy wschodniej). Największy ruch pojazdów osobowych zanotowano na przejściu Grzechotki–Mamonowo II – 508,3 tys., co stanowiło 28,9% udziału tego przejścia z całości ruchu na granicy polsko-rosyjskiej i Bezledy-Bagratiowski – 506,8 tys. (28,8%).

Wykres 51. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen w 2019 r.
 Chart 51. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area in 2019

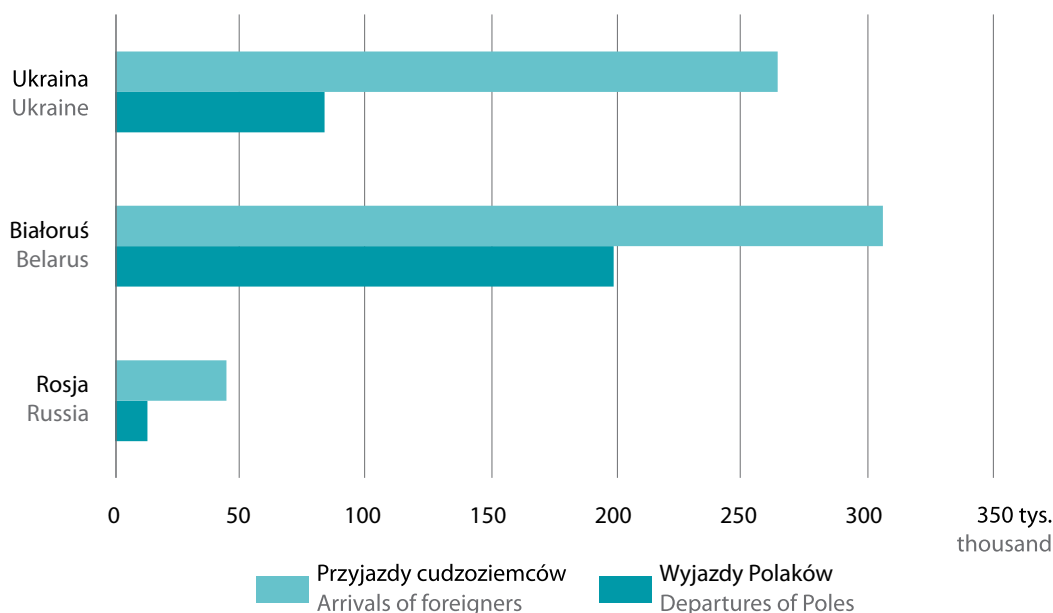
W roku 2019 liczba odpraw pojazdów ciężarowych wyniosła 2,0 mln i w porównaniu do 2018 roku wzrosła o 2,6% (na odcinku granicy z Białorusią wzrosła o 4,7%, z Ukrainą wzrosła o 1,1%, a na granicy z Rosją spadła o 6,9%).

Tablica 30. Odprawy pojazdów ciężarowych na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2019 r.
Table 30. Checks of vehicles lorries on controlled sections of the eastern border in 2019

Granica Border	Odprawy pojazdów ciężarowych Checks of vehicles lorries	
	w tys. in thousand	w odsetkach in percentage
Granica wschodnia Eastern border	1 987,7	100,0
Rosja Russia	114,2	5,7
Białoruś Belarus	1 120,5	56,4
Ukraina Ukraine	753,0	37,9

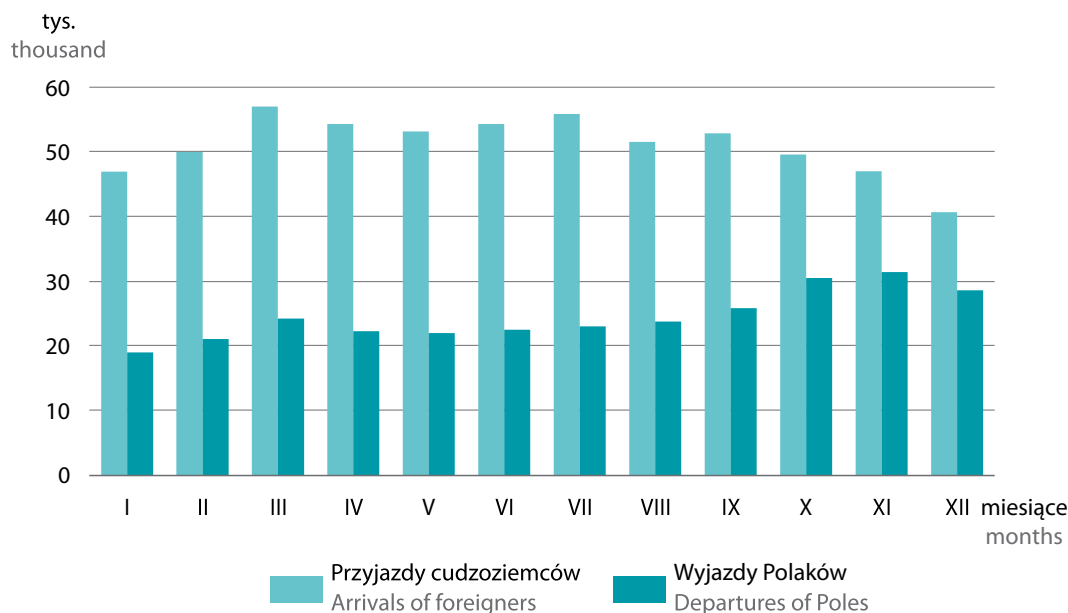
Wykres 52. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2019 r.

Chart 52. Border traffic of vehicles lorries outside the Schengen area by border sections in 2019

Pojazdy ciężarowe najczęściej przekraczały granicę przez polsko-białoruskie przejścia graniczne – 1,1 mln przejazdów (56,4% ogółu przekroczeń ciężarówek na wschodnim odcinku granicy) oraz polsko-ukraińskie – 753,0 tys. przejazdów (37,9%). Następujące przejścia obsługiwały największy ruch pojazdów ciężarowych: Kukuryki na granicy białoruskiej – 549,9 tys. przejazdów (49,1% udziału tego przejścia na białoruskim odcinku granicy), następnie Dorohusk na granicy z Ukrainą – 321,3 tys. (42,7% udziału tego przejścia na ukraińskim odcinku granicy) i Grzechotki-Mamonowo II na granicy z Rosją – 54,1 tys. przekroczeń pojazdów ciężarowych (47,3% udziału na granicy z Rosją).

Wykres 53. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen w 2019 r.
Chart 53. Border traffic of lorries outside the Schengen area in 2019

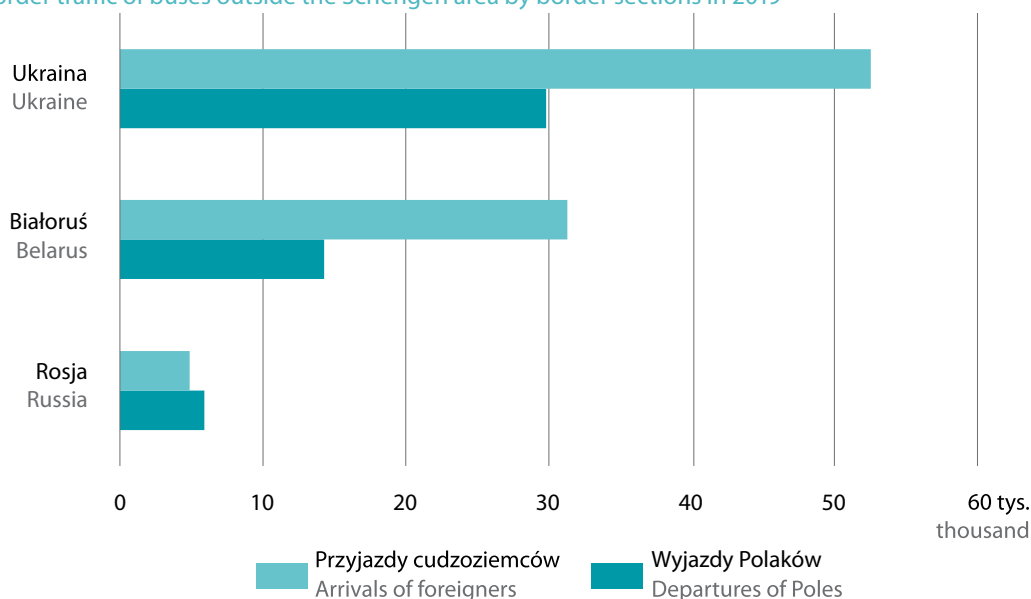

Najmniejszy ruch pojazdów kołowych zarejestrowano w kategorii autobusów i autokarów (276,5 tys.). W porównaniu do 2018 r. odnotowano wzrost ruchu autobusów i autokarów o 5,7% (największy na granicy polsko-białoruskiej o 8,3%).

Tablica 31. Odprawy autobusów na kontrolowanych odcinkach granicy wschodniej w 2019 r.
Table 31. Checks in of buses on controlled sections of the eastern border in 2019

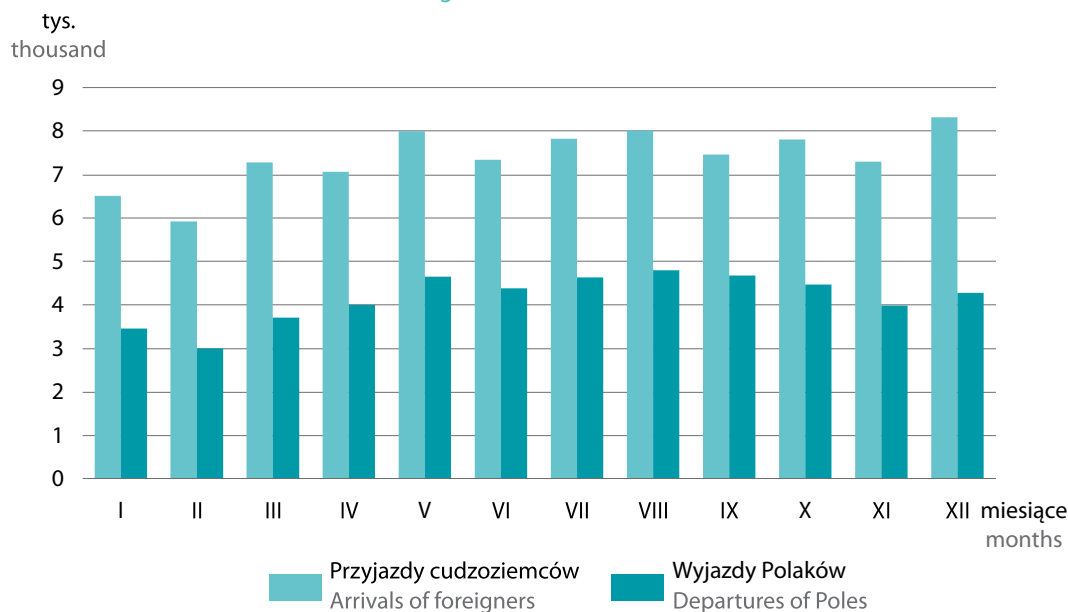
Granica Border	Odprawy autobusów Checks of buses	
	w tys. in thousand	w odsetkach in percentage
Granica wschodnia Eastern border	276,5	100,0
Rosja Russia	21,7	7,8
Białoruś Belarus	91,2	33,0
Ukraina Ukraine	163,6	59,2

Wykres 54. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2019 r.
Chart 54. Border traffic of buses outside the Schengen area by border sections in 2019

Największy ruch autobusów i autokarów odnotowano na granicy z Ukrainą – 163,6 tys., tj. 59,2% udziału tego odcinka na zewnętrznej granicy lądowej UE. Spośród wszystkich przejść granicznych najczęściej autobusów i autokarów odprawiono w Terespolu na granicy polsko-białoruskiej – 49,6 tys., co stanowiło 54,4% udziału tego przejścia na tym odcinku granicy i 17,9% całości odpraw tej kategorii pojazdów na granicy wschodniej. Znaczny ruch autobusów i autokarów występował też na przejściu granicznym w Korczowej – 40,1 tys. odpraw, Kuźnicy Białostockiej – 35,4 tys. i Medyce – 34,4 tys.

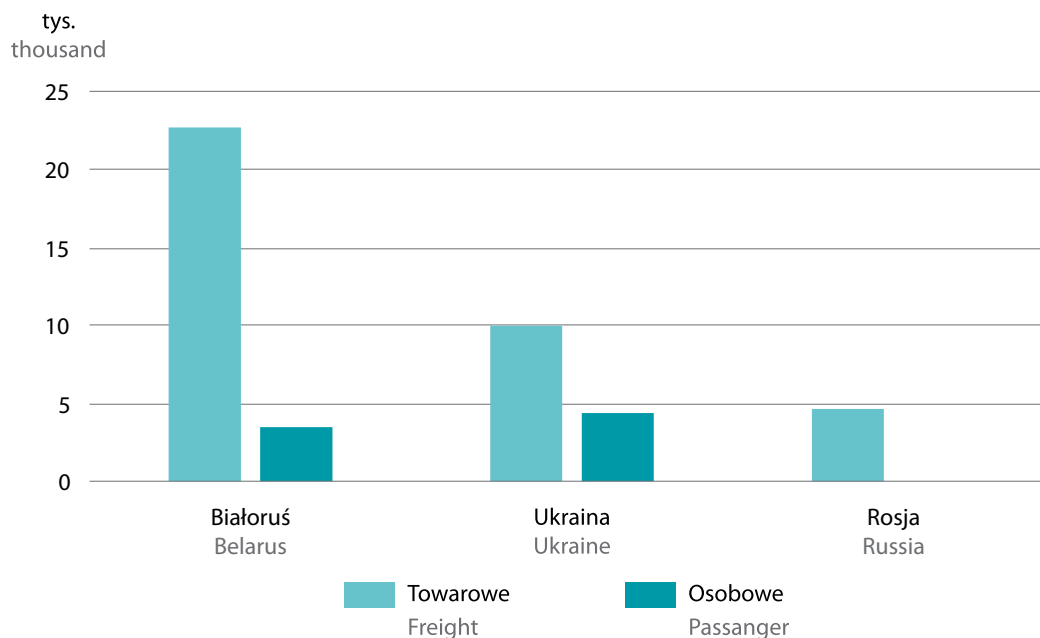
Wykres 55. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen w 2019 r.
Chart 55. Border traffic of buses outside the Schengen area in 2019

W ciągu całego 2019 roku odprawiono na przejściach kolejowych zlokalizowanych na zewnętrznej granicy UE 45,2 tys. pociągów, z czego 37,4 tys. (82,6% ogółu odprawionych pociągów) stanowiły składy towarowe, a 7,9 tys. (17,4%) składy osobowe.

Wykres 56. Ruch graniczny pociągów na poszczególnych odcinkach granicy z krajami spoza strefy Schengen w 2019 r.

Chart 56. Border traffic of trains on individual sections of the border with countries outside the Schengen area in 2019

W 2019 r. liczba odpraw pociągów w porównaniu do 2018 r. zmalała o 3,4%. Na odcinku granicy z Ukrainą spadek wyniósł 14,2%, a z Rosją – 1,3%. Na granicy z Białorusią odnotowano wzrost odpraw pociągów w stosunku do ub. roku o 3,4%.

Najwięcej odpraw zanotowano na granicy z Białorusią (stanowiły one 58,0% wszystkich odpraw), następnie z Ukrainą – 31,7% oraz z Rosją – 10,3%. Operatorzy krajowi obsługiwali 31,9% wszystkich pociągów przekraczających zewnętrzną granicę UE na terenie Polski.

Tablica 32. Ruch graniczny pociągów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2019 r.
 Table 32. Border traffic of trains outside the Schengen area by border in 2019

Granica Border	Pociągi Trains				
	ogółem total	operatorów krajowych domestic operators		operatorów zagranicznych foreign operators	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousand			
Ogółem Total	45,2	7,2	7,2	15,4	15,4
Rosja Russia	4,7	0,7	0,7	1,7	1,7
Białoruś Belarus	26,2	6,0	6,0	7,1	7,2
Ukraina Ukraine	14,4	0,6	0,5	6,7	6,6

Osobowy ruch graniczny w latach 2007–2019 na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej oraz na lotniskach i w portach morskich

Passenger border traffic in 2007–2019 on the external European Union land border and at airports and seaports

Bezpośrednio po wejściu Polski do strefy Schengen 21 grudnia 2007 na zewnętrznej lądowej granicy z Ukrainą, Białorusią i Rosją odnotowano wyraźny spadek liczby przyjazdów cudzoziemców z 9,7 mln w 2007 r. do 5,1 mln w 2008 r. Jednakże w kolejnych latach zaobserwowano systematyczny wzrost liczby przyjazdów cudzoziemców do Polski notowany na granicy wschodniej. W 2019 r. do Polski tą drogą przyjechało 14,9 mln cudzoziemców.

Po dołączeniu Polski do strefy Schengen, spadła również liczba wyjazdów naszych rodaków przez zewnętrzną granicę UE. Prawdopodobnie wpływ na to miało otwarcie granic wewnętrznych strefy Schengen i związane z tym ułatwienia. Wyraźny spadek liczby wyjazdów Polaków przez granicę z Rosją, Białorusią i Ukrainą miał miejsce w 2009 r., kiedy to wyjechało 3,3 mln mieszkańców Polski, podczas gdy w 2008 r. Straż Graniczna odprawiła 6,5 mln Polaków w kierunku „z Polski”. W kolejnych latach występowały wahania liczby wyjeżdżających Polaków ze spadkiem do minimalnej wartości 2,0 mln w 2019 r.

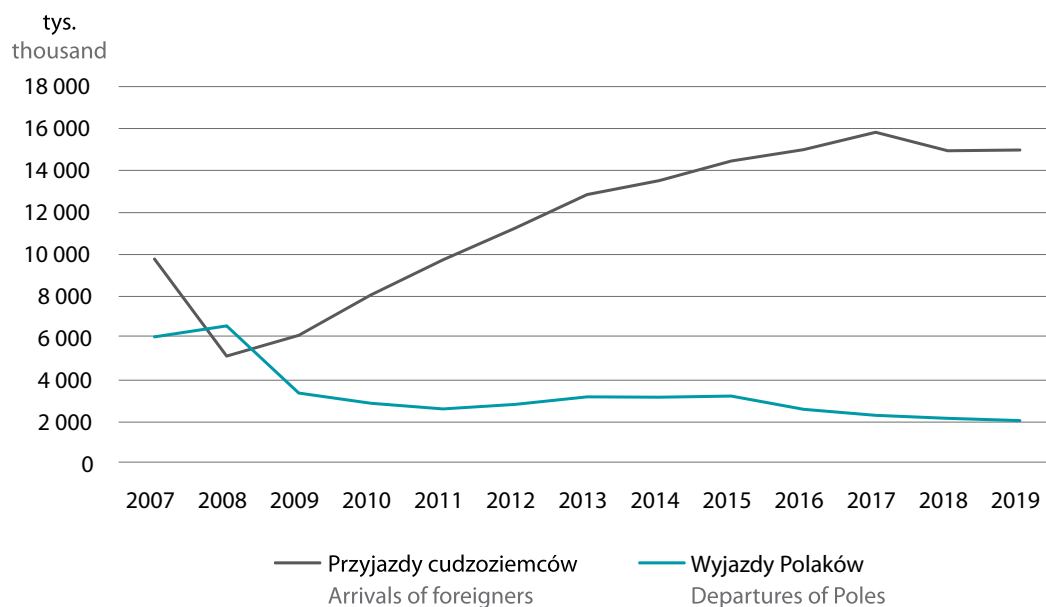
Tablica 33. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Rosja – przejścia graniczne drogowe, kolejowe i rzeczne

Table 33. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russia – road, rail and river border crossings

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total crossings of the border	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
	w tys. in thousand		
2007	31 372,2	6 016,0	9 720,7
2008	23 360,3	6 547,6	5 107,5
2009	18 802,7	3 347,4	6 090,2
2010	21 711,3	2 858,3	8 008,4
2011	24 490,0	2 585,7	9 688,9
2012	27 913,4	2 800,7	11 207,6
2013	31 763,1	3 152,7	12 799,1
2014	33 087,8	3 144,1	13 470,2
2015	35 031,9	3 203,1	14 399,2
2016	34 824,7	2 570,3	14 940,7
2017	36 021,9	2 272,2	15 770,8
2018	34 077,1	2 140,2	14 896,2
2019	34 019,2	2 033,6	14 923,8

Wykres 57. Osobowy ruch graniczny na granicy wschodniej – Ukraina, Białoruś, Rosja

Chart 57. Passenger border traffic on the eastern border – Ukraine, Belarus, Russia

W portach lotniczych w roku 2009 odnotowano spadek przyjazdów cudzoziemców (z poziomu 2,9 mln i 1,5 mln odpowiednio w latach 2007 i 2008) do 858,4 tys. Od 2010 r. przyloty cudzoziemców do Polski stałe wzrastały i osiągnęły one w 2019 r. wartość 3,6 mln.

Wyloty Polaków spadały od roku 2007 (5,4 mln) do roku 2011 (3,3 mln). Po tym okresie nastąpił systematyczny wzrost wyjazdów Polaków notowany w portach lotniczych i w 2019 r. osiągnęły one wartość 6,5 mln.

Tablica 34. Osobowy ruch graniczny na lotniskach poza strefę Schengen
Table 34. Passenger border traffic at the airports outside the Schengen area

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total crossings of the border	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
	w tys. in thousand		
2007	16 803,9	5 364,8	2 884,3
2008	12 051,5	4 559,3	1 452,4
2009	8 505,5	3 410,4	858,4
2010	8 563,8	3 375,3	880,7
2011	8 537,3	3 294,6	985,1
2012	9 342,1	3 499,9	1 147,8
2013	9 942,6	3 737,1	1 259,7
2014	10 288,1	3 848,8	1 357,3
2015	11 079,0	4 128,4	1 455,0
2016	12 573,4	4 368,5	1 967,2
2017	14 817,4	5 053,3	2 391,5
2018	18 004,4	5 958,8	3 086,4
2019	20 204,0	6 487,5	3 646,8

Przyjazdy cudzoziemców do Polski rejestrowane przez Straż Graniczną w portach morskich w okresie 2007-2019 charakteryzują się znacznymi wahaniami – od 359,6 tys. w 2007 r., osiągając minimalną wartość 13,3 tys. w 2009 r., poprzez 89,8 tys. w 2011 r. do 48,8 tys. w 2019 r.

Wyjazdy Polaków realizowane z portów morskich po spadku w 2008 r. do 41,0 tys. z 580,2 tys. w 2007 r. wahały się w przedziale od 27,0 tys. (w 2010 r.) do 54,5 tys. (w 2012 r.), a w 2019 r. osiągając 26,7 tys.

Tablica 35. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej poza strefę Schengen
Table 35. Passenger border traffic at the sea border outside the Schengen area

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total crossings of the border	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
	w tys. in thousand		
2007	1 815,2	580,2	359,6
2008	121,9	41,0	21,7
2009	84,8	31,3	13,3
2010	102,2	27,0	23,5
2011	272,9	46,7	89,8
2012	284,7	54,5	87,2
2013	227,6	45,9	64,6
2014	171,8	36,7	35,4
2015	157,2	38,2	36,3
2016	153,1	38,3	34,2
2017	169,5	34,7	40,1
2018	209,6	31,7	66,5
2019	168,7	26,7	48,8

Ruch osobowy na przejściach granicznych z Ukrainą jest odwzorowaniem trendów w przyjazdach cudzoziemców i wyjazdach Polaków, jakie zaobserwowano na całym wschodnim odcinku granicy. Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Ukrainą po spadku w 2008 roku (2,6 mln) wykazują ciągłą tendencję wzrostową do 10,4 mln w 2017 r. Po czym w roku 2018 zanotowano spadek przyjazdów do 9,9 mln. W 2019 r. przez polsko-ukraińskie przejścia graniczne przyjechało do Polski 10,0 mln cudzoziemców. Wyjazdy Polaków, po początkowym wzroście w 2008 r. (do 5,5 mln z 4,6 mln w 2007 r.), spadały systematycznie (poza niewielkimi wzrostami w latach 2015 i 2016) i osiągnęły w 2019 roku wartość 0,9 mln.

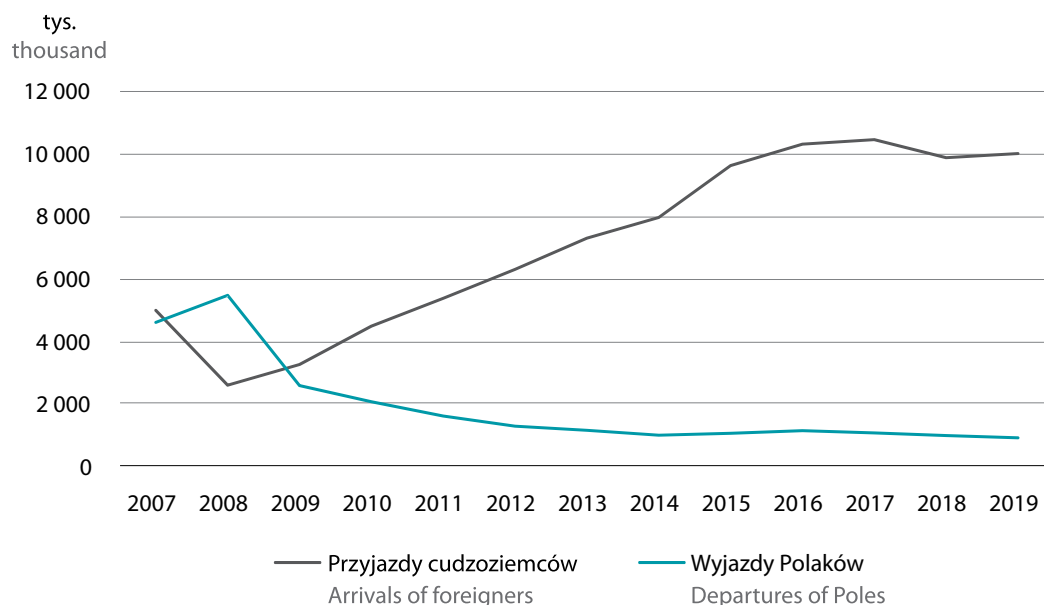
Tablica 36. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą

Table 36. Passenger border traffic at crossings with Ukraine

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total crossings of the border	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
	w tys. in thousand		
2007	19 126,8	4 598,2	4 979,8
2008	16 180,4	5 464,8	2 601,3
2009	11 637,5	2 586,9	3 260,8
2010	13 035,4	2 067,3	4 478,3
2011	13 870,5	1 618,4	5 372,8
2012	15 039,7	1 289,1	6 290,3
2013	16 765,8	1 161,9	7 288,7
2014	17 704,8	998,7	7 952,1
2015	21 115,7	1 056,3	9 603,2
2016	22 634,4	1 150,7	10 287,8
2017	22 853,7	1 071,5	10 431,4
2018	21 586,8	993,3	9 860,2
2019	21 737,6	913,5	9 983,5

Wykres 58. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą

Chart 58. Passenger border traffic at crossings with Ukraine

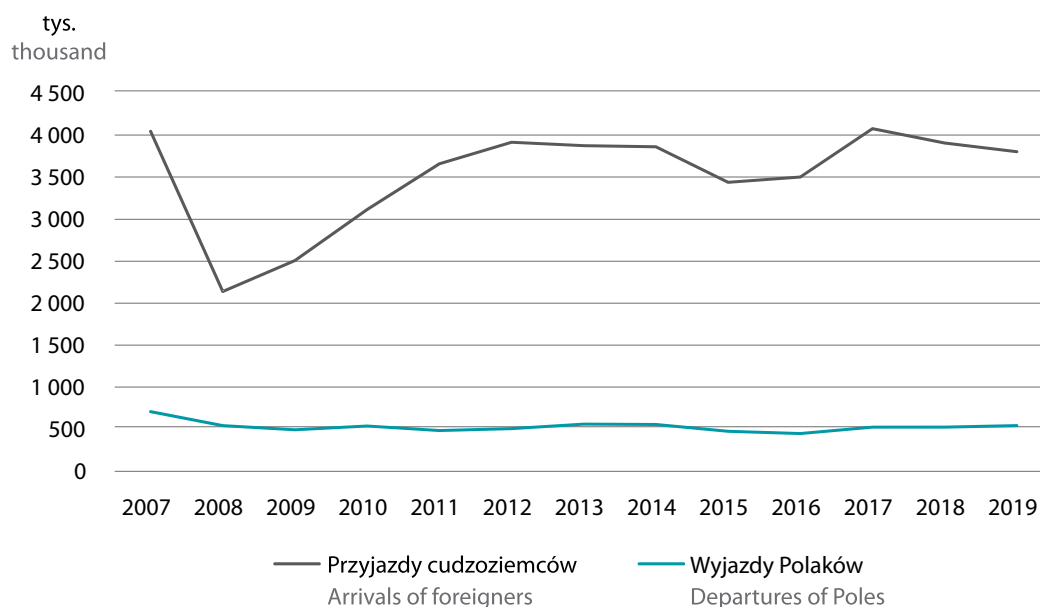

Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Białorusią, po gwałtownym spadku w 2008 r. do 2,1 mln (o niemal 50% w porównaniu z 2007 r.), stopniowo rosły do 2012 r., i po chwilowym spadku, wzrosły do poziomu 4,1 mln w 2017 r. tj. osiągając wartość zbliżoną do liczby przyjazdów w 2007r. W latach 2018 i 2019 odnotowano ponowny spadek przyjazdów cudzoziemców (w 2019 r. – 3,8 mln). Najwięcej wyjazdów Polaków przez polsko-białoruskie przejścia graniczne odnotowano w 2007 r. (693,9 tys.). W kolejnych latach liczba ta wahała się i w 2019 r. osiągnęła poziom 528,4 tys.

Tablica 37. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią
Table 37. Passenger border traffic at crossings with Belarus

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total crossings of the border	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
	w tys. in thousand		
2007	9 349,3	693,9	4 032,4
2008	5 278,6	530,4	2 123,6
2009	5 901,8	480,2	2 493,4
2010	7 236,3	525,8	3 101,7
2011	8 246,0	471,5	3 647,6
2012	8 800,6	494,0	3 901,9
2013	8 808,7	546,3	3 861,9
2014	8 817,7	544,0	3 847,2
2015	7 817,4	462,8	3 424,7
2016	7 925,2	433,9	3 490,0
2017	9 262,9	509,2	4 065,1
2018	8 955,4	511,2	3 892,6
2019	8 814,8	528,4	3 790,5

Wykres 59. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią
Chart 59. Passenger border traffic at crossings with Belarus

Trendy w przyjazdach cudzoziemców i wyjazdach Polaków na odcinku granicy z Rosją w analizowanym okresie są bardzo zbliżone. Najniższą liczbę przyjazdów cudzoziemców zaobserwowano w 2009 r. (336,0 tys.), a wyjazdów obywateli naszego kraju w roku 2010 (265,1 tys.). Przyjazdy cudzoziemców przez polsko-rosyjskie przejścia graniczne były najliczniejsze w 2014 r. (1,7 mln) po czym, w kolejnych 2 latach, nastąpił spadek do poziomu 1,2 mln w 2016 r. W 2019 r. liczba przyjazdów cudzoziemców, po chwilowym wzroście w roku 2017, spadła do wartości 1,1 mln. Szczyt wyjazdów Polaków przez granicę z Rosją przypadał na rok 2015 (1,7 mln), po czym odnotowano systematyczny spadek liczby wyjazdów do 591,7 tys. w 2019 r.

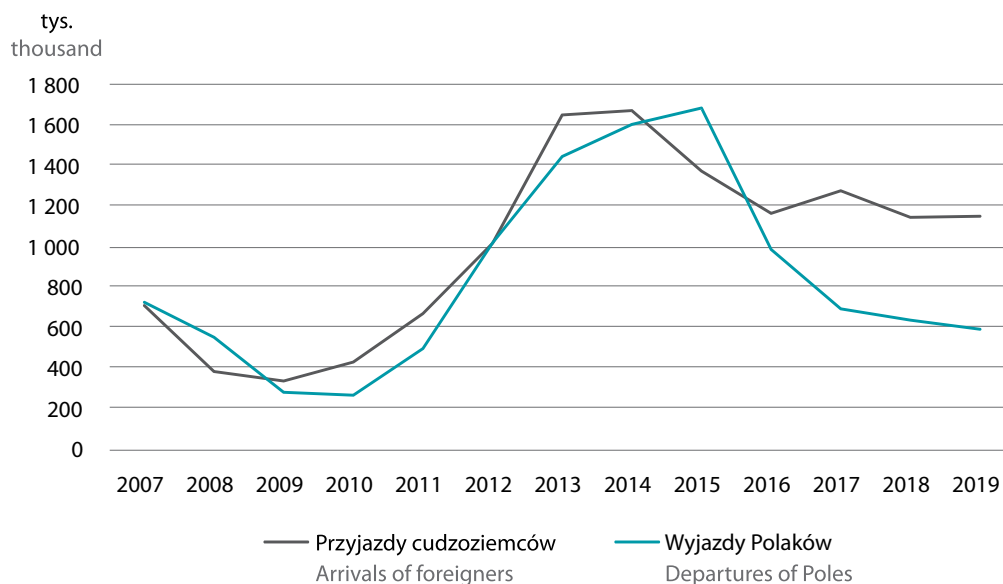
Tablica 38. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją

Table 38. Passenger border traffic at crossings with Russia

Lata Years	Przekroczenia granicy ogółem Total crossings of the border	Wyjazdy Polaków Departures of Poles	Przyjazdy cudzoziemców Arrivals of foreigners
	w tys. in thousand		
2007	2 896,1	723,9	708,5
2008	1 901,4	552,4	382,6
2009	1 263,5	280,2	336,0
2010	1 439,6	265,1	428,5
2011	2 373,5	495,8	668,5
2012	4 073,1	1 017,6	1 015,4
2013	6 188,6	1 444,5	1 648,5
2014	6 565,3	1 601,5	1 671,0
2015	6 098,9	1 684,0	1 371,4
2016	4 265,1	985,7	1 163,0
2017	3 905,3	691,5	1 274,3
2018	3 534,9	635,6	1 143,4
2019	3 466,8	591,7	1 149,7

Wykres 60. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją

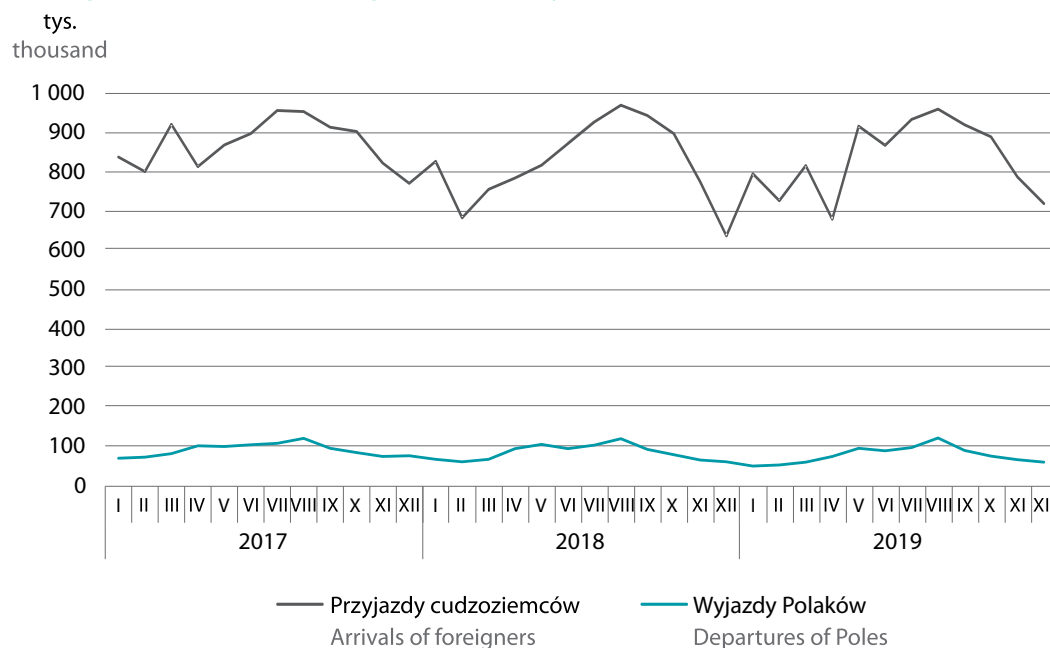
Chart 60. Passenger border traffic at crossings with Russia

Jak wynika z poniższych miesięcznych wykresów, w przypadku przejść granicznych zlokalizowanych na granicach z Ukrainą, Białorusią i Rosją, przyjazdy cudzoziemców okresowo wahały się (z tendencją wzrostową w okresie wakacji), natomiast wyjazdy Polaków w analizowanym okresie zmieniały się w niewielkim stopniu.

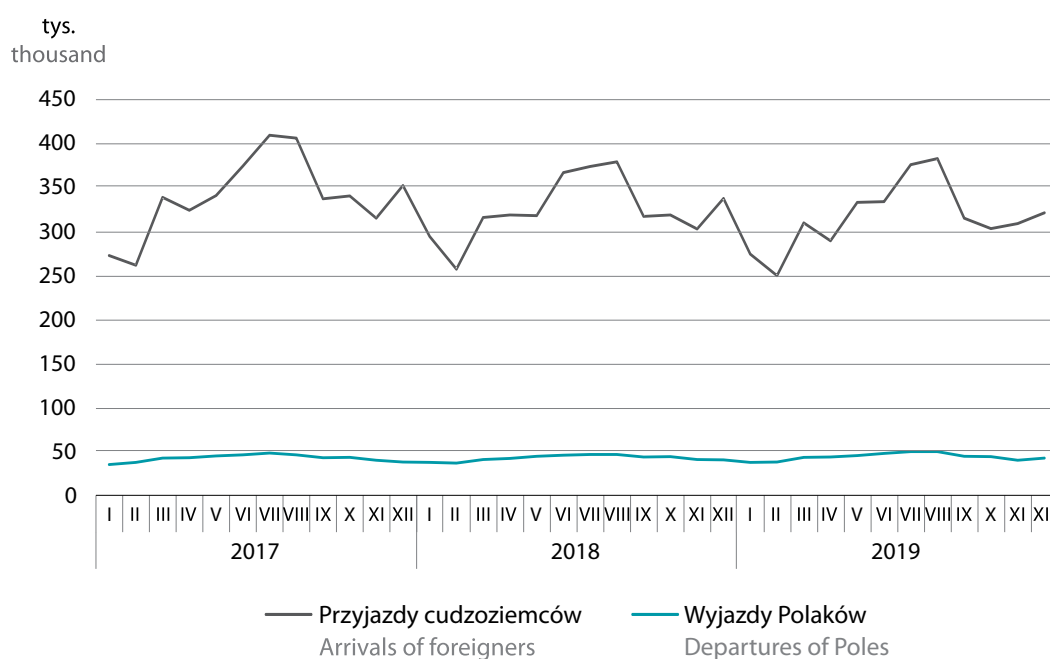
Wykres 61. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Ukrainą według miesięcy

Chart 61. Passenger border traffic at crossings with Ukraine by month

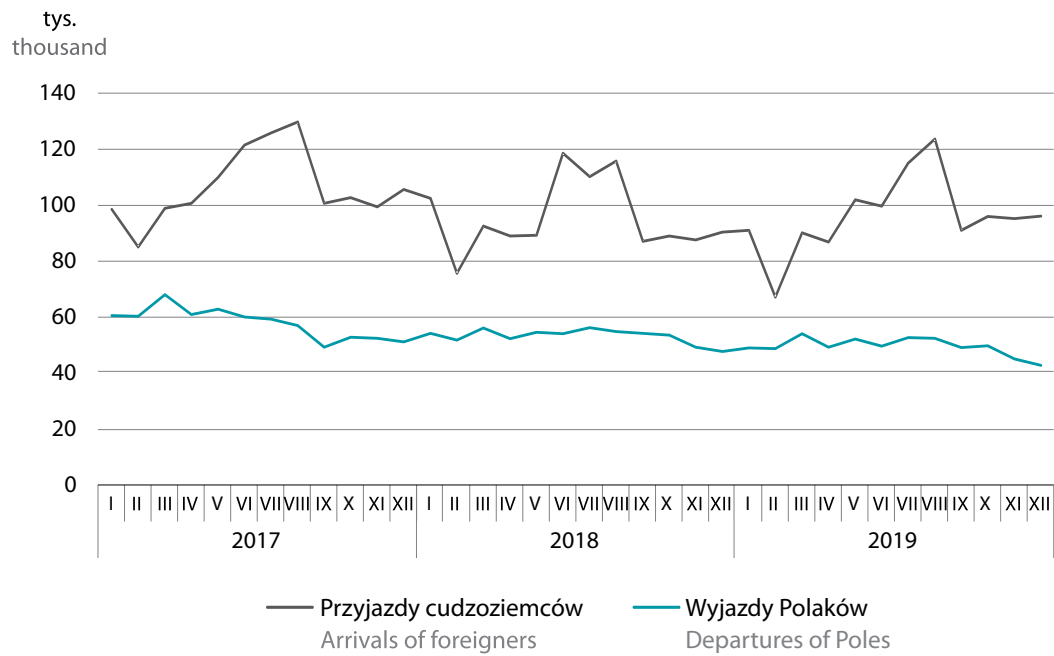

Wykres 62. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Białorusią według miesięcy

Chart 62. Passenger border traffic at crossings with Belarus by month

Wykres 63. Osobowy ruch graniczny na przejściach z Rosją według miesięcy
 Chart 63. Passenger border traffic at crossings with Russia by month

Rozdział 8

Chapter 8

Działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego

Activity of Polish Tourist and Sightseeing Society

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK) w roku 2019 liczyło 67,9 tys. członków, tj. o 0,4% więcej niż w 2018 r. Największa liczba członków wywodziła się z klubów i kół terenowych – 25,8 tys. oraz ze szkół – 11,0 tys. Najliczniejsze pod względem liczby członków były kluby turystyczno-krajoznawcze górskie – 83 kluby z 3,7 tys. członków, młodzieżowe – 68 klubów z 2,4 tys. członków, kolarskie – 89 klubów z 2,7 tys. członków, piesze – 76 klubów z 3,3 tys.

W ramach turystyki kwalifikowanej PTTK zorganizowało w 2019 r. 19,9 tys. wycieczek i imprez, w których uczestniczyło 559,2 tys. osób. Najwięcej było wycieczek pieszych górskich – 4,3 tys. (125,3 tys. uczestników) oraz kolarskich – 3,4 tys. (72,9 tys. uczestników).

W zakresie turystyki powszechnej przewodnicy PTTK obsłużyli 19,4 tys. wycieczek i imprez, w których wzięło udział ponad 600 tys. uczestników. Towarzystwo zorganizowało również 7,4 tys. wycieczek i imprez dla swoich członków (271,0 tys. uczestników).

Tablica 39. Szlaki turystyczne^a w 2019 r.

Table 39. Tourist trails^a in 2019

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which				
		piesze hiking			rowerowe cycling	konne horse riding
		górskie mountain	nizinne lowland	spacerowe walking		
		w kilometrach in kilometre				
POLSKA POLAND	77 684,6	11 399,4	38 882,7	876,5	19 174,3	3 885,6
Dolnośląskie	6 880,6	4 717,7	1 832,4	53,0	168,0	-
Kujawsko-pomorskie	5 874,3	-	3 402,7	55,8	1 612,8	-
Lubelskie	4 232,0	-	3 153,9	42,6	952,5	59,0
Lubuskie	6 350,6	-	2 908,5	63,8	2 686,4	565,0
Łódzkie	2 564,5	-	1 368,5	23,5	1 108,5	64,0
Małopolskie	8 736,1	3 439,6	1 161,9	217,3	1 201,8	2 479,0
Mazowieckie	6 469,8	-	3 891,6	68,2	1 551,8	17,0
Opolskie	1 529,8	157,6	969,5	11,5	228,0	-
Podkarpackie	2 316,8	1 635,5	552,0	25,3	104,0	-
Podlaskie	4 358,3	-	3 284,4	8,0	1 065,9	-
Pomorskie	3 288,2	-	2 840,8	47,6	377,3	-
Śląskie	6 447,3	1 144,0	3 316,8	182,5	1 280,7	308,8
Świętokrzyskie	2 913,8	305,0	1 261,4	50,0	1 097,4	-
Warmińsko-mazurskie	2 824,8	-	2 026,1	-	225,7	17,0
Wielkopolskie	5 034,4	-	3 085,9	11,5	1 868,2	-
Zachodniopomorskie	7 863,3	-	3 826,3	15,9	3 645,3	375,8

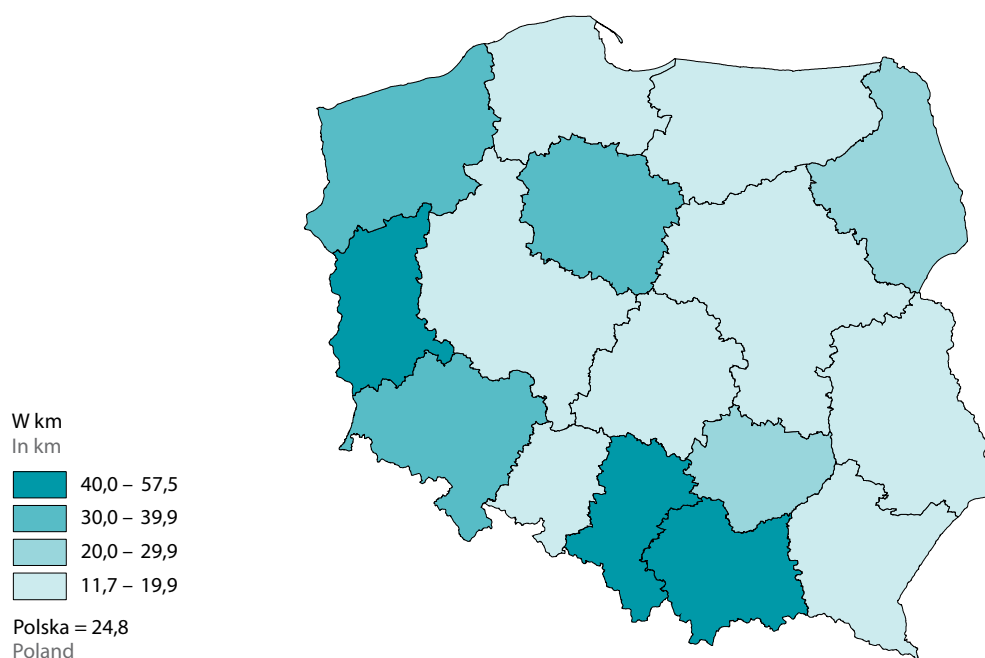
^a Dane dotyczą szlaków turystycznych wytyczonych i znajdujących się pod opieką oddziałów PTTK, łącznie z będącymi poza ewidencją Komisji ZG PTTK.

^a Data concern tourist trails marked out and placed under the care of the Polish Tourist and Sightseeing Society branches, including those outside the register of the Polish Tourist and Sightseeing Society.

W 2019 r. łączna długość szlaków turystycznych oznaczonych przez PTTK wyniosła 77,7 tys. km (o 1,5 tys. km mniej niż rok wcześniej). Do najdłuższych należały szlaki piesze nizinne – 38,9 tys. km, rowerowe – 19,2 tys. km oraz piesze górskie – 11,4 tys. km. Szlaki konne wytyczone były na długości 3,9 tys. km, szlaki narciarskie miały długość 1,2 tys. km, a szlaki kajakowe – niemal 1 tys. km. Najkrótsze były szlaki piesze dydaktyczne – 175 km oraz spacerowe – 875 km.

Najdłuższą sieć szlaków turystycznych wytyczono w województwie małopolskim – 8,7 tys. km, wśród których było 3,4 tys. szlaków pieszych górskich, 2,5 tys. km szlaków konnych, 1,2 tys. km szlaków pieszych nizinnych oraz 218 km szlaków narciarskich. Drugim w kolejności województwem pod względem ogólnej długości szlaków było województwo zachodniopomorskie (7,9 tys. km), gdzie turyści mogli skorzystać głównie ze szlaków pieszych nizinnych – 3,8 tys. km oraz rowerowych – 3,6 tys. km. Ponadto po ponad 6 tys. km znajdowało się w granicach województw dolnośląskiego (6,9 tys. km), mazowieckiego (6,5 tys. km) i śląskiego (6,4 tys. km).

Mapa 15. Szlaki turystyczne na 100 km² w 2019 r.
Map 15. Tourist trails per 100 km² in 2019

W przeliczeniu na 100 km² powierzchni najgęstsza sieć szlaków turystycznych w 2019 r. posiadały województwa: małopolskie – 57,5 km, śląskie – 52,3 km oraz lubuskie – 45,4 km, a najrzadszą województwo warmińsko-mazurskie – 11,7 km.

Uwagi metodologiczne

Podstawowe pojęcia z dziedziny turystyki¹⁸

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki (uchylające Dyrektywę Rady 95/57/WE) ukazało się w wydaniu Dziennika Urzędowego UE nr 192 z 22 lipca 2011 r. – dostępne na stronie internetowej: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:192:0017:0032:PL:PDF>.

Rozporządzenie definiuje między innymi podstawowe pojęcia dotyczące statystyki w dziedzinie turystyki.

Turystyka oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Istnieją **trzy podstawowe formy turystyki** zależne od rozpatrywanego obszaru.

Turystyka krajowa oznacza podróże w granicach państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających będących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka przyjazdowa oznacza podróże do państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających niebędących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka wyjazdowa oznacza podróże rezydentów państwa członkowskiego (Polski) do miejsc poza granicami tego państwa członkowskiego.

Uczestnikami turystyki są **odwiedzający**. Określenie to dotyczy każdej osoby podróżującej do miejsca znajdującego się poza jej zwykłym otoczeniem, na czas nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy, jeśli podstawowym celem podróży nie jest podjęcie działalności zarobkowej wynagradzanej ze środków pochodzących z odwiedzanego miejsca.

Kategoria „odwiedzający” (krajowi i międzynarodowi) dotyczy:

- **turystów** (tzn. odwiedzających, którzy przynajmniej przez jedną noc korzystali z zakwaterowania w odwiedzanym miejscu),
- **odwiedzających jednodniowych** (beznoclegowych).

Turystyczne obiekty noclegowe

W badaniu turystycznych obiektów noclegowych realizowanym przez Główny Urząd Statystyczny wyodrębnia się następujące rodzaje obiektów:

- **Hotel** – obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem gości. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii hoteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Motel** – obiekt zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych. Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii moteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.

¹⁸Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki i uchylające dyrektywę Rady 95/57/WE.

- **Pensjonat** – obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania co najmniej dwóch posiłków dziennie. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii pensjonatów: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Inny obiekt hotelowy** – obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprząatanie pokoi, ślanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).
- **Dom wycieczkowy** – obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsługi klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy dom wycieczkowy musi posiadać przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie domów wycieczkowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Schronisko** – obiekt położony poza obszarem zabudowanym, przy szlakach turystycznych, świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Schronisko powinno stworzyć możliwość skorzystania z usług gastronomicznych lub sporządzenia posiłku. Pojęcie „schronisko” nie obejmuje schronisk młodzieżowych.
- **Schronisko młodzieżowe** – obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsługi klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielnym budynku lub w wydzielonej części budynku. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie schronisk młodzieżowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Szkolne schronisko młodzieżowe** – placówka oświatowo-wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- **Ośrodek wczasowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.
- **Ośrodek kolonijny** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z koloniami.
- **Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do przeprowadzania kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także przystosowany do świadczenia usług wczasowych.
- **Dom pracy twórczej** – obiekt, w którym są zapewnione właściwe warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek wczasowy.
- **Zespoły domków turystycznych** – domek turystyczny – budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły domków turystycznych, a także organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych. W grupie zespoły domków turystycznych mogą znajdować się również miejsca kempingowe.
- **Kemping (camping)** – teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzanie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się cztery kategorie kempingów: najwyższa – 4 gwiazdki, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Pole biwakowe** – wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu biwakowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.
- **Hostel** – obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łózkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/łazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka, a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe.
- **Zakład uzdrowiskowy** – zakład świadczący usługi w zakresie opieki zdrowotnej położony na terenie uzdrowiska i wykorzystujący przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych naturalne zasoby lecznicze

uzdrowiska. Zakłady uzdrowiskowe wykazują wszystkie miejsca noclegowe przeznaczone do dyspozycji turystów, w tym kuracjuszy.

- **Pokoje gościnne (kwatery prywatne)** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią umeblowane pomieszczenia i lokale (z wyjątkiem kwater agroturystycznych) w mieszkaniach, domach i innych budynkach mieszkalnych należących do osób fizycznych lub prawnych (z wyjątkiem rolników) wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Kwaterna agroturystyczna** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Pozostałe obiekty niesklasyfikowane**¹⁹ – obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, domy studenckie, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.

Metodologia badania bazy noclegowej turystyki

Źródłem danych o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych w Polsce, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, jest stałe badanie statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, realizowane zgodnie ze specjalizacją przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Informacje pozyskiwane są za pośrednictwem sprawozdań o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego KT-1 w poszczególnych miesiącach.

Jednostki sprawozdawcze podają: dokładną lokalizację, rodzaj i kategorię obiektu, liczbę pokoi, miejsc noclegowych, placówek gastronomicznych. Ponadto informują one o wykorzystaniu obiektu w poszczególnych miesiącach, tj. o liczbie dni działalności obiektu, nominalnej liczbie miejsc noclegowych lub pokoi, a także o liczbie osób korzystających z zakwaterowania oraz liczbie udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (z wyodrębnieniem turystów zagranicznych).

Aby sprostać wymogom prawodawstwa Unii Europejskiej, Główny Urząd Statystyczny zrealizował prace mające na celu dostosowanie podstawowych pojęć i definicji oraz zakresu podmiotowego i przedmiotowego badania turystycznej bazy noclegowej w Polsce. W 1997 r. wprowadzono do badania zmienną – **liczba noclegów udzielonych** w hotelach, motelach i pensjonatach, która obok zmiennej – **liczba wynajętych pokoi** należy do podstawowych informacji gromadzonych w badaniu. Umożliwiło to podawanie danych o udzielonych noclegach we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych w Polsce (ogółem) oraz analizę wykorzystania bazy noclegowej.

Od 1998 r. z kategorii „inne” wyodrębniono **zakłady uzdrowiskowe**. W 2000 r. wprowadzono zmienną – **miejsce stałego zamieszkania** (kraj) turysty zagranicznego korzystającego z bazy noclegowej, co wiązało się z koniecznością spełnienia wymagania UE dotyczącego podziału zbiorowości osób korzystających z bazy noclegowej na **rezydentów i nierezydentów** (szczególnie ważne w odniesieniu do obcokrajowców).

W latach 2000-2002 GUS prowadził badanie bazy noclegowej turystyki co kwartał, zbierając dane miesięczne. Wcześniej, raz do roku gromadzono dane za 9 miesięcy danego roku i 3 miesiące roku poprzedniego. W związku z koniecznością pełnego dostosowania polskiej statystyki turystyki do wymagań obowiązującej do końca 2011 r. Dyrektywy UE²⁰, od roku 2003 badanie turystycznych **obiektów noclegowych** jest badaniem **miesięcznym**.

Od roku 2004 do grupy obiekty hotelowe wprowadzono podgrupę inne obiekty hotelowe. Zaliczają się do niej hotele, motele i pensjonaty, którym nie została nadana żadna kategoria oraz obiekty, które świad-

¹⁹ Do 2004 r. do grupy tej zaliczano również obiekty, które nie spełniają wymogów kategoryzacyjnych dla poszczególnych rodzajów obiektów, a do 2008 r. również hostele. Od 2009 r. ta grupa obejmuje też ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.

²⁰ Dyrektywa 95/57/EC z dn. 23 listopada 1995 r. dotycząca zbierania danych statystycznych z zakresu turystyki oraz Decyzja Komisji z dnia 9 grudnia 1998 r. w sprawie wdrażania Dyrektywy 95/57/EC.

czą usługi hotelowe (np. codzienne sprzątanie). Z tego powodu wprowadzono do sprawozdania pytanie skierowane do osób zarządzających turystycznymi obiektami noclegowymi „czy obiekt świadczy usługi hotelowe?” Wyniki badania pokazały, że jest to bardzo liczna grupa obiektów, głównie hotele i podobne obiekty bez kategorii, ale także takie obiekty jak zajazdy, gościńce i inne, do tej pory zaklasyfikowane w podgrupie pozostałe niesklasyfikowane.

Ze względu na rosnącą liczbę i zainteresowanie nowym rodzajem obiektu noclegowego, od 2009 roku w badaniu zostały wyodrębnione **hostele**.

Wykazy jednostek do badania KT-1 powstają w oparciu o Bazę Jednostek Statystycznych (BJS), która jest utworzona jako operat do wszystkich badań prowadzonych przez GUS. BJS zawiera informacje z rejestrów urzędowych (REGON) oraz innych źródeł danych. Kartoteka turystycznych obiektów noclegowych jest aktualizowana w oparciu o rejestry administracyjne, ewidencję obiektów skategoryzowanych prowadzoną przez marszałków województw oraz inne źródła.

Konieczność podjęcia działań dostosowujących badanie do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki – skutkowało rozszerzeniem zakresu podmiotowego badania bazy noclegowej. W 2010 roku po raz pierwszy sprawozdawczością miesięczną na formularzu KT-1 objęto pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych oraz przeprowadzono pilotażowe, roczne badanie reprezentacyjne pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych – posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych (formularz KT-2).

Począwszy od zapisów w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2009 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2008 r. (Dz. U. Nr 221 z 2008 r., poz. 1436 z późn. zmianami), wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) zobowiązani zostali do przekazywania w formie elektronicznej informacji o obiektach świadczących usługi noclegowe.

W celu ułatwienia realizacji tego zadania opracowano aplikację pozwalającą na rejestrację i bieżącą aktualizację danych o obiektach świadczących usługi noclegowe, która została udostępniona urzędom gmin w 2009 r. Aplikacja ta umożliwia zapisanie wprowadzonych informacji na lokalnym dysku urzędu i wykorzystanie ich do własnych potrzeb. Dzięki temu narzędziu powstała baza informacyjna o obiektach noclegowych działających na terenie gmin dostępna również do celów statystycznych.

Obowiązek prowadzenia ewidencji turystycznych obiektów noclegowych, nie podlegających kategoryzacji, nakłada na urzędy miast i gmin ustawa o usługach turystycznych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (z późniejszymi zmianami).

W związku z objęciem badaniem pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych (prezentacja danych począwszy od 2012 r.), zmieniono nazwę „turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania” na „**turystyczne obiekty noclegowe**”.

Począwszy od 2016 r. wdrożono system imputacji danych dla podmiotów badania, które odmówiły udziału w badaniu. Imputacja brakujących rekordów polega na uzupełnieniu informacji o jednostkach statystycznych, które w ogóle nie wzięły udziału w badaniu (unit nonresponse) poprzez zastąpienie braków danych wartością wynikającą z uzyskanej wiedzy o wszystkich wartościach danej zmiennej w zbiorze danych, zgodnie z przyjętą procedurą.

W statystyce bazy noclegowej przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 lipca oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc;
- do liczby dni działalności obiektu nie wlicza się przerw międzyturnusowych, z powodu remontu, dezynfekcji itp.;
- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część była dostępna dla turystów (niezależnie od tego czy był on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie;
- stopień wykorzystania obiektu – wyrażony w procentach – wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi;

- korzystający z noclegów to liczba osób (turystów), które rozpoczęły pobyt w obiekcie w danym miesiącu i powinny być liczone jeden raz, tj. w miesiącu przybycia do obiektu;
- liczba udzielonych noclegów to iloczyn osób (turystów) i liczby nocy ich pobytu;
- liczba wynajętych pokoi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych, oznacza sumę pokoi wynajętych w każdym dniu działalności obiektu, bez względu na liczbę osób (turystów) nocujących w tych pokojach;
- restauracja to zakład gastronomiczny dostępny dla ogółu konsumentów, z pełną obsługą kelnerską, oferujący całodienne wyżywienie o szerokim asortymencie potraw i napojów podawanym konsumentom według karty jadłospisowej;
- do barów i kawiarni zaliczono także herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie, itp.;
- do punktów gastronomicznych zaliczono również smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety.

Metodologia badania uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdów nierezydentów do Polski

Podstawowym źródłem informacji o uczestnictwie mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdach nierezydentów do Polski są badania realizowane od 2014 r. przez resort statystyki we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Rozwoju, prowadzone w gospodarstwach domowych: „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” oraz realizowane w pobliżu granic Polski: „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”.

Obok statystyk na potrzeby turystyki, badania dostarczają jednorodnych, pod względem metodologicznym, informacji o podróżach na potrzeby bilansu płatniczego, rachunków narodowych oraz obszarów transgranicznych.

Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach

Celem badania jest określenie skali uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach, charakterystyka wyjazdów krajowych z co najmniej jednym noclegiem oraz wyjazdów zagranicznych zarówno z noclegiem jak i bez noclegu. Badane są również wydatki związane z wyjazdami.

Badanie uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach jest badaniem reprezentacyjnym prowadzonym co kwartał na próbie 18 750 gospodarstw domowych. Jest to badanie ankietowe, realizowane przez ankierów statystycznych metodą wywiadu bezpośredniego. Jednostką obserwacji w badaniu są członkowie gospodarstw domowych jedno- lub wieloosobowych w wylosowanych mieszkaniach. Spośród 75 tys. wylosowanych w 2019 r. do badania gospodarstw domowych, badanie zrealizowano w 52,3 tys. gospodarstwach. Najczęstszą przyczyną niezrealizowania badania była nieobecność członków gospodarstwa domowego (56%)²¹.

W 2019 r. w badaniu dane były rejestrowane za pomocą elektronicznego kwestionariusza wywiadu „PKZ – Uczestnictwo w podróżach krajowych/zagranicznych” – metoda CAPI (Computer Assisted Personal Interview). Wykorzystywano również kwestionariusz wywiadu w formie papierowej – metoda PAPI (Paper and Pencil Interview).

Pytania wykorzystywane w badaniu dotyczyły udziału mieszkańców Polski w podróżach krajowych z noclegiem oraz zagranicznych, m.in. odnośnie:

- charakterystyki wyjazdu (np. data rozpoczęcia i zakończenia podróży, główny cel wyjazdu, odwiedzane miejsca, liczba noclegów, rodzaj zakwaterowania, forma organizacyjna wyjazdu, sposób rezerwacji usług),
- wydatków związanych z wyjazdami (na noclegi, wyżywienie, transport, zakupy, usługi kulturalno-rekreacyjne itp.).

²¹Pozostałe przyczyny niezrealizowania badania były związane z odmową udziału w badaniu, mieszkaniem niezamieszkałym, brakiem dostępu do mieszkania, chorobą lub podeszłym wiekiem respondenta, barierą językową itp.

Realizacja badania

Ze względu na konieczność uzyskania odpowiedniej liczby kwestionariuszy wywiadu z informacjami dotyczącymi podróży, niezbędne jest zastosowanie w badaniu uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach metody random route. Określa ona zasady doboru kolejnych mieszkań w przypadku, gdy nie uda się pozyskać, w wylosowanym mieszkaniu, kwestionariusza z podróży. Dobór respondentów do badania odbywa się na podstawie ustalonych reguł poruszania się ankietera po terenie względem wybranych punktów startowych. Metodę random route można podsumować w trzech hierarchicznych regułach:

1. zawsze w prawo (stojąc tyłem do drzwi mieszkania),
2. zawsze z góry na dół,
3. zawsze w granicach badanej jednostki terytorialnej (obwodu lub rejonu, tzw. obszaru działania).

Wskaźnik kompletności

Wskaźnikiem kompletności lub wskaźnikiem realizacji badania nazywamy wyrażony w procentach stosunek liczby gospodarstw, które zostały zbadane, do liczby wszystkich wylosowanych gospodarstw, które należą do badanej zbiorowości.

W 2019 r. wskaźnik kompletności badania uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach wyniósł 66,8% (o 0,1 p.proc. więcej niż w 2018 roku).

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Gospodarstwo domowe jest to zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub osoba utrzymująca się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe). Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe.

Zwykłe otoczenie – oznacza obszar geograficzny, niekoniecznie sąsiadujący, w którym dana osoba odbywa zwykłe życiowe zajęcia, określane na podstawie następujących kryteriów: przekraczanie granic administracyjnych lub odległość od miejsca zamieszkania, długość trwania pobytu, częstotliwość podróży, cel pobytu.

Wyjazd turystyczny gospodarstwa domowego – wyjazd, przez co najmniej jednego domownika, do głównego miejsca docelowego położonego poza zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym osobistym, z wyjątkiem zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. W przypadku wyjazdów więcej niż jednego z członków gospodarstwa (wyjazdów wieloosobowych) ich cechą jest realizacja wspólnego programu turystycznego poza domem.

Podróże turystyczne – wyjazdy poszczególnych członków gospodarstwa domowego przynajmniej z 1 noclegiem (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).

Podróż krajowa z noclegiem – podróż, w czasie, której wszystkie noce zostały spędzone w kraju.

Podróż zagraniczna z noclegiem – podróż na 2 dni lub dłużej (min. 1 nocleg), w czasie której przynajmniej 1 noc została spędzona za granicą. Do podróży zagranicznych zalicza się również tzw. podróże mieszane, tzn. takie, podczas których nocowano zarówno w kraju jak i za granicą. Nie ujmuje się podróży na kontrakty zagraniczne, czyli takich, które są wynagradzane przez instytucje niemające siedziby w kraju zamieszkania respondenta (w Polsce).

Zagraniczna podróż jednodniowa – podróż za granicę bez noclegu.

Podróż krótkookresowa – podróż na 2–4 dni (1–3 noclegi).

Podróż długookresowa – podróż na 5 dni lub dłużej (4 lub więcej noclegów).

Rezydenci – osoby zamieszkujące (przebywające) na danym terenie przez okres co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów danej jednostki administracyjnej zalicza się:

- stałych mieszkańców (osoby zameldowane na pobyt stały), z wyłączeniem osób przebywających poza miejscem zamieszkania (zameldowania) w kraju lub za granicą, przez okres, co najmniej 12 miesięcy,
- osoby przybyłe z innego miejsca zamieszkania w kraju lub z zagranicy na okres co najmniej 12 miesięcy.

Wydatki związane z podróżą obejmują kwoty na nabycie usług i dóbr konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży w formie gotówkowej i bezgotówkowej (np. kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez osoby podróżujące (członków gospodarstw domowych), jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Podróże nierezydentów do Polski

Celem badania jest oszacowanie, w ujęciu kwartalnym, liczby podróży nierezydentów do Polski, w tym turystów oraz odwiedzających jednodniowych z zagranicy, przekraczających granice Polski, a także wartości wydatków poniesionych w związku z podróżą do Polski.

Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) jest kwartalnym badaniem reprezentacyjnym przeprowadzonym wśród wyjeżdżających z Polski turystów oraz odwiedzających jednodniowych.

Badania ankietowe realizowane są w otoczeniu wybranych przejść granicznych na wewnętrznej i zewnętrznej granicy UE na terenie Polski, w tym w portach morskich i lotniczych, metodą wywiadu bezpośredniego przez ankierów. Ze względu na brak operatu badania, badanie odbywało się na populacji „ulotnej”²², jednak dzięki wiedzy na temat miejsc prowadzenia badania została zapewniona odpowiednia reprezentatywność próby. W celu wytypowania do obserwacji przejść granicznych dokonano uprzednio ich typologizacji. Poprzez grupowanie przejść według przyjętych cech w ramach poszczególnych odcinków granicy uzyskano podzbiory, spośród których losowano przejścia do badania. Respondenci są poddawani badaniu przy wykorzystaniu losowania systematycznego²³. Narzędziem badawczym w badaniu granicznym był kwestionariusz wywiadu „PDP – Podróż do Polski”.

Kwestionariusz wykorzystywany w badaniu w 2019 r. zawierał zestaw pytań dotyczących m.in.:

- charakterystyki pobytu przyjeżdżających do Polski (nierezydentów) według kraju stałego zamieszkania, płci i wieku, celu przyjazdu, długości pobytu, rodzaju bazy noclegowej wykorzystywanej w Polsce,
- wydatków osób przyjeżdżających z zagranicy poniesionych w Polsce według rodzaju (na zakwaterowanie, wyżywienie, zakupy itd.)

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Nierezydent – osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania za granicą dłużej niż rok. Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Odwiedzający – osoby podróżujące do głównego miejsca docelowego poza ich zwykłym otoczeniem na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu (służbowym, spędzenia wolnego czasu lub innym osobistym) innym niż w celu zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. Są oni klasyfikowani jako **turyści**, jeśli ich wyjazd obejmuje nocleg, a w przeciwnym razie jako **odwiedzający jednodniowi** (wycieczkowicze).

²²L. Kish (1991), A taxonomy of elusive populations, *Journal of Official Statistics*, 7, pp. 339-347.

²³Dla poszczególnych przejść granicznych zostały ustalone interwały losowania z uwzględnieniem przewidywanej wielkości natężenia ruchu podróżnych na poszczególnych przejściach i możliwości ankietera przeprowadzenia wywiadu w określonym czasie.

Wydatki nierezydentów związane z podróżą obejmują kwoty na nabycie usług i dóbr konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży w formie gotówkowej i bezgotówkowej (np. kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez osoby podróżujące, jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Metodologia badania ruchu granicznego

Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej Polska została włączona do obszaru strefy Schengen 21 grudnia 2007 roku. Jednocześnie z Polską, do strefy Schengen weszło osiem innych państw: Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Czechy, Słowacja, Słowenia i Węgry. Pełne zastosowanie zasad i przepisów wynikających ze wspólnotowego kodeksu regulującego przepływ osób przez granice oznacza w praktyce zniesienie kontroli granicznej pomiędzy krajami należącymi do tego obszaru oraz pełną kontrolę i rejestrację ruchu jedynie osób niebędących obywatelami Unii Europejskiej na zewnętrznej granicy UE. Bezpośrednim skutkiem ubocznym włączenia Polski do strefy Schengen jest brak informacji ze Straży Granicznej dotyczącej ruchu granicznego na granicy Polski z krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Ograniczenie to dotyczy odcinków granicy Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją, Litwą oraz granicy morskiej w zakresie „regularnych połączeń promowych²⁴” i portów lotniczych²⁵ w zakresie „lotów wewnętrznych²⁶”. W związku z tym zaistniała potrzeba opracowania metod pozwalających oszacować dane dotyczące ruchu granicznego na tych odcinkach granicy.

Ruch graniczny na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, granicy morskiej i lotniskach

W 2019 r., Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Ministerstwem Rozwoju oraz Narodowym Bankiem Polskim, kontynuował badanie „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”. Celem badania jest m.in. oszacowanie liczby przekroczeń granicy przez podróżujące osoby w kierunku „z” i „do” Polski. W ramach badania, na wybranych, byłych drogowych przejściach granicznych, prowadzone jest zliczanie pojazdów oraz osób przekraczających granicę Polski z krajami Unii Europejskiej. Prowadzona jest także ankietyzacja cudzoziemców na granicy Polski z krajami sąsiednimi należącymi do strefy Schengen, a także na wybranych lotniskach i w portach morskich. Z kolei ankietyzacja polskich rezydentów prowadzona jest w gospodarstwach domowych w ramach badania „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Informacje uzyskane z ww. badań oraz dodatkowe źródła danych, w tym:

- informacje z portów lotniczych i morskich o wielkości ruchu pasażerów,
- dane z Urzędu Lotnictwa Cywilnego o ruchu pasażerów,
- informacje z Komendy Głównej Straży Granicznej o wielkości ruchu na przejściach granicznych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski,

służą do oszacowania ruchu granicznego cudzoziemców oraz mieszkańców Polski na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski oraz całościowego ruchu granicznego na granicy morskiej i na lotniskach.

W badaniu ruchu granicznego rejestrowane są przekroczenia granicy, a nie osoby. Osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy przekracza tę granicę.

²⁴Regularne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe pomiędzy tymi samymi dwoma lub więcej portami znajdującymi się na terytorium Państw Członkowskich, bez wchodzenia do portów poza terytorium Państw Członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów; Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

²⁵Z dniem 30 marca 2008 roku wprowadzone zostały do praktycznej realizacji zapisy Kodeksu Granicznego Schengen odnoszące się do zniesienia kontroli granicznej ruchu lotniczego wewnątrz obszaru Schengen.

²⁶„Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium Państwa Członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego; Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Rosją, Białorusią, Ukrainą)

Informacje o ruchu granicznym na zewnętrznych granicach UE opracowywane są na podstawie danych statystycznych Straży Granicznej. Rejestracja ruchu granicznego polega na ewidencji osób i środków transportu odprawionych na polskich przejściach granicznych z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Rosją, Białorusią, Ukrainą) i prowadzona jest w sposób ciągły. Dane statystyczne opracowywane są w okresach miesięcznych, oddzielnie dla każdego przejścia granicznego. Zawierają one informacje o liczbie odpraw dokonanych na granicy w podziale na odprawy dotyczące Polaków i cudzoziemców – według kierunków („z” i „do” Polski) i rodzajów ruchu (paszportowy, obsługa środków transportu, uproszczony i inny). Dla cudzoziemców wyjeżdżających do Polski określa się ich obywatelstwo (na podstawie kraju, który wydał dokument podróży).

Komenda Główna Straży Granicznej, poza rejestracją ruchu osób na polskich granicach, prowadzi również obserwację ruchu pojazdów kołowych na wszystkich przejściach granicznych. Rejestrowane są przekroczenia granicy samochodów osobowych i ciężarowych oraz autobusów jadących w kierunku „z” i „do” Polski zarówno obywateli polskich jak i cudzoziemców. Ewidencji podlegają również pociągi operatorów krajowych i zagranicznych przekraczających granicę w obu kierunkach.

W statystyce ruchu granicznego przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące przyjazdów i wyjazdów zagranicznych ujmują odprawy osób przekraczających granicę na podstawie paszportów oraz – w przypadku obywateli UE – innych dowodów tożsamości,
- od 2011 roku dane dotyczące liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów, jak również obsługi środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów,
- w liczbie odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę uwzględnione są także odprawy osób postępujących się paszportami konsularnymi i dyplomatycznymi oraz osób wyjeżdżających na stałe za granicę,
- liczba odpraw cudzoziemców przybyłych do Polski obejmuje również odprawy osób przyjeżdżających na stałe.

Zwracamy uwagę, że w badaniu ruchu granicznego przez pracowników Straży Granicznej rejestrowane są przekroczenia granicy, inaczej mówiąc dokonane odprawy, a nie osoby. Tak więc, np. liczba odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę nie oznacza liczby Polaków, ponieważ osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza. Ta sama zasada dotyczy pojazdów mechanicznych.

Methodological notes

Basic terms in the field of tourism²⁷

Regulation of the European Parliament and the Council (EU) No 692/2011 of 6 July 2011 on the European statistics on tourism (repealing Council Directive 95/57/EC) was published in the Official Journal of the EU issue No 192 of 22 July 2011 – available on the website:

<http://eur-lex.europa.eu/?lexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:192:0017:0032:PL:PDF>.

The regulation defines the basic terms in the field of tourism.

Tourism means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

There are three basic forms of tourism, which depend on the surveyed area.

Domestic tourism means visits within a Member State (Poland) by visitors who are residents of that Member State;

Inbound tourism means visits to a Member State (Poland) by visitors who are not residents of that Member State;

Outbound tourism means visits by residents of a Member State (Poland) outside that Member State;

Visitors are the participants of tourism. This definition refers to every person travelling to locations outside their usual environment for a period not exceeding 12 months, whose main purpose of trip is other than the exercise of an activity remunerated from within the place visited. The “visitors” (domestic and foreign) category refers to:

- **tourists** (i.e. visitors who occupied accommodation establishments within the given location for at least one night),
- **same-day visitors** (not accommodated).

Types of tourist accommodation establishments

The surveys on tourist accommodation establishments single out the following types of establishments surveyed by Statistics Poland:

- **Hotel** – an accommodation facility located mainly in the urban areas, with at least 10 rooms, most of which are one-person or two-person rooms, providing a wide range of services for clients staying at the establishment. Each hotel has to render catering services. Depending on the facility furnishing and the range of the services being rendered, five categories are attributed: the highest – five stars, the lowest – one star.
- **Motel** – a hotel type complex located by road communication routes, which, besides the provision of hotel services, is also adapted to the provision of car services and has a car park. A motel has to have at least 10 rooms, most of bed places in single-bed and double-bed rooms. Each motel has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of motels are distinguished: top – five stars, lowest – one star.
- **Boarding house** – a hotel establishment that provides hotel services, offers full board and has at least seven rooms. It has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of boarding houses are distinguished: top – 5 stars, lowest – one star.

²⁷Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and repealing Council Directive 95/57/EC.

- **Other hotel establishment** – a lodging place divided into rooms and managed by one board, rendering specified services, including room service, bed-making and cleaning of sanitary facilities, at least on a daily basis (e.g., a building meeting the requirement for a hotel, motel or lodging house that has not obtained a category).
- **Excursion hostel** – an establishment located in the built-up area or in the vicinity of buildings, with at least 30 available accommodations, adapted to self-service of the clients, and offering a minimal scope of services associated with the client stay. Each excursion hostel must have at least one catering establishment. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of excursion hotels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **Shelter** – an establishment located outside built-up areas, near tourist trails, offering a minimal scope of services associated with the client stay. A shelter should provide a food services or possibility of a meal self preparation. The notion “shelter” does not encompass youth hostels.
- **Youth shelter** – an establishment projected for individual and group youth tourism, adapted to self-service of the clients. A youth hostel is an establishment located in a freestanding building or a designated part of a building. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of youth hostels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **School youth shelter** – an educational establishment where interests and talents can be developed as well as different kinds of rest and free time can be organized.
- **Holiday centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holidays.
- **Holiday youth centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holiday camps.
- **Training-recreational centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and permanently adapted to hold courses, conferences, trainings and conventions etc. It can also be adapted to provide holiday services.
- **Creative arts centre** – an establishment, which assures adequate conditions for creative work and recreation of artists, also used as a holiday centre (mainly by their families).
- **Complexes of tourist cottages** – tourist cottage – a building without a cellar, with no more than four rooms, adapted to provide hotel services. Tourist cottages can form complexes of tourist cottages and be organizationally included in other accommodation establishments. The complexes of tourist cottages may also include camping places.
- **Camping site** – an area, usually wooded, guarded, lighted, with 24-hour reception service, equipped with facilities (sanitary, catering, recreational) which enable the tourists to spend the night in tents, caravans as well as to prepare meals and park motor vehicles. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, four categories of camping sites are distinguished: top – four stars, lowest – one star.
- **Tent camp site** – a place sectioned off in wooded area, non-guarded, marked and provisionally fenced, which enables the tourists to spend the night in tents. There is drinking water drawing points, necessary sanitary equipment and recreational area in the tent camp site.
- **Hostel** – an accommodation establishment, which varies in standard from hotel establishments mainly by the number of places in rooms, bunk beds and cooperative use of equipment and rooms for guests (e.g. common kitchen/bathroom). Hostels are characteristic of renting single beds, not whole rooms. Hostel rooms are usually dorms (multi-person rooms), as well as individual rooms: 1-, 2- and 3-person.
- **Health establishment** – an establishment providing health care services, located in the area of a health resort and using its natural resources when providing health care services and providing accommodation services.
- **Rooms for guests** – type of tourist accommodation, which are furnished rooms and flats (excluding agrotourism lodgings) in apartments, houses and other buildings belonging to the natural or legal persons (except farmers) and rented for a fee for tourists.
- **Agrotourism lodging** – type of tourist accommodation, which are rooms and other buildings prepared (by adaptation) in rural households (agricultural, farming, gardening and fishing) owned by farmers and rented for a fee for tourists.

- **Other not classified establishments**²⁸ – establishments, which function as tourist accommodation establishments, in the period of not being fully used according to their own purpose. These include among others dormitories, boarding schools, sport and recreational centres, etc.

Methodological notes on the tourist accommodation establishment survey

The source of data about the capacity and occupancy of tourist accommodation establishments in Poland is a complete statistical survey conducted by Statistics Poland in accordance with the specialization pursued by the Statistical Office in Rzeszów. Information is obtained through the KT-1 reports of the occupancy of tourism accommodation establishments in each month.

The reporting units provide the following: precise location, type and category of the establishment, number of rooms, beds and catering establishments. Furthermore, they provide information on the establishment occupation in individual months, i.e. on the number of days of the establishment activity, nominal number of bed places or rooms, as well as the number of persons accommodated, and the number of overnights stays and rented rooms (separately for foreign tourists).

Statistics Poland has been working on the improvement and adaptation of the accommodation base survey to the requirements of the European Union. The first stage included conclusion of the work on the compatibility of basic notions and definitions of the surveyed units and adopting the subjective and objective scope of the survey on the tourism accommodation base in Poland to the EU requirements. A variable – **the number of overnight stays** in hotels, motels and boarding houses – was implemented to the survey in 1997, serving as one of the basic information gathered in the survey, together with the variable – **number of rooms rented**. This enabled presentation of data on the accommodations provided in all collective accommodation establishments in Poland (in total), which led to the analysis on the occupancy in the accommodation base of tourism collective accommodation establishments.

Health establishments were separated from the category “other” in 1998. A variable – **place of permanent residence (country)** of the accommodated foreign tourist – was implemented in 2000, which was associated with the EU requirements concerning the division of the total accommodated persons into residents and non-residents (this is especially important in relation to foreigners).

In years 2000-2002, Statistics Poland conducted surveys on the tourism accommodation base on a quarterly basis, collecting monthly data. Before 2000, data was collected once a year for 9 months of the given year and for 3 months of the previous year. Due to the necessity to fully adjust the Polish tourism statistics to the requirements of the EU Directive²⁹, since 2003 the survey on tourism **collective accommodation establishments** has been conducted on a monthly basis.

The subgroup – **other hotel facilities** was established within the group – **hotels and similar establishments** in 2004. It covers the hotels, motels and boarding houses not assigned to any specific category, and establishments providing hotel services (e.g. everyday cleaning). For this reason, the question “does the establishment provide hotel services?” directed to managers of tourism establishments was included in the report. The survey results proved that this was a very numerous group of establishments, mainly including uncategorized hotels and the like, but also such establishments as road houses, inns and the like, previously classified to the subgroup – **other not classified establishments**.

Due to the growing number and interest in the new type of accommodation establishment, since 2009 a hostel category has been distinguished.

The lists of units for KT-1 surveys are developed on the basis of the Statistical Units Base (BJS), which is established to serve as the frame for all surveys conducted by Statistics Poland. The BJS includes information from official registers (REGON) and from other data sources. The index of collective accommodation

²⁸Until 2004, the establishments not meeting the category requirements for any particular kind of establishments were also included in this group and until 2008 also hostels. Since 2009, this group includes weekend and holiday accommodation establishments.

²⁹The Directive of the Council 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism, and the Decision of the Commission of 9 December 1998 on the procedures for implementing the Directive of the Council 95/57/EC on the collection of statistical information in the field of tourism.

establishments is updated on the basis of administration registers, categorized establishment registers and other sources.

Necessity to adjust the survey to the new EU legislation – Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and regarding Council Directive 95/57/EC resulted in the extension of the subjective scope of the tourism accommodation base survey in 2010. For the first time the monthly report on the KT-1 form included guest rooms and agrotourism lodgings with 10 or more beds. Moreover an annual pilot sample survey of guest rooms and agrotourism lodgings with less than 10 beds were conducted (KT-2 form).

Starting since 2009 (in accordance with the Programme for Surveys in Public Statistics for 2009 which is an annex to the Regulation of the Council of Ministers of 27 November 2008 (Journal of Laws No. 221, 2008, item. 1436 with amendments), municipality administrators (mayors, presidents of cities) are being obliged to provide information about facilities providing accommodation services in electronic form.

In order to facilitate this task a special applet was developed that allows registering and updating current data on the premises providing accommodation services in municipal offices. This application allows collecting information on the local level, save them on the office disk and using them to the own need of the office. With this tool, the resulting database of information on accommodation establishments operating in the municipalities is also available for statistical purposes.

While adapting to meet the requirements of the new European Union legislation in the field of tourism, in scope of interest are entities of individual accommodation (agrotourism lodgings/guest rooms). Obligation to keep records of such entities is required from the offices of municipalities and towns and is included in the law on tourism services of 29 August 1997 (as amended).

Since 2012 the survey on tourist accommodation establishment has covered supplemented data on guest rooms and agrotourism lodgings. With this, the term "tourism collective accommodation establishments" was changed to "tourism accommodation establishments".

The following solutions were adopted in the statistics on the accommodation base:

- data concerning the number of accommodation places and establishments covers all establishments open on 31 July and establishments closed on 31 July, but open on other days of the surveyed month; the maximum number of places has been assumed for them;
- the number of days of establishment activity does not include breaks between periods, caused by repairs, disinfection, etc.;
- an active establishment is understood as an establishment which was accessible to tourists, at least in part (regardless of the actual occupancy), during the surveyed period;
- the establishment occupancy rate – presented in percentage – results from the comparison of actually provided accommodations with the nominal number of bed places (total bed places prepared for tourists on each activity day of the establishment), and for hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities additionally from the comparison of actually rented rooms and the nominal number of rooms;
- the number of tourists accommodated is the number of persons (tourists), who began their stay in an establishment in a given month (i.e. who checked in). This means that the persons staying in the establishment at the turn of months will only be included in the survey once, which means that they will only be listed for one month (i.e. at the time of registration);
- number of overnight stays (nights per capita) is the product of persons (tourists) and the number of days (nights) of their stay;
- number of rented rooms in hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments is the total of rooms rented in each day of the establishment's activity, regardless of the number of persons (tourists) accommodated in these rooms;
- a restaurant is a catering establishment available to general consumers with full waiting services, offering all day dining with full board with a broad assortment of meals and beverages by menu;
- bars and cafes include also wine houses, beer halls, canteens, etc.;
- catering outlets include also grills, ice-cream parlours, refreshment rooms.

Methodology of surveys on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland

The main source of information on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland is surveys carried out since 2014 by the statistics in cooperation with the National Bank of Poland and the Ministry of Economic Development: "Participation of residents of Poland in trips" – carried out in households and "Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union" – conducted near the Polish borders.

In addition to statistics on tourism, the surveys provide methodologically homogeneous information on trips also for the needs of balance of payments, national accounts and transborder areas.

Participation of residents of Poland in trips

The aim of the survey is to determine the scale of participation of residents of Poland in trips, characteristics of domestic trips with at least one overnight stay and outbound trips. Expenditure related to trips is also surveyed.

The survey of the participation of Poles (residents) in trips is a sample survey carried out quarterly on the sample of 18.750 households. This is a questionnaire-based survey conducted by interviewers in face-to face interview, with members of a one-person or multi-person household in selected dwellings being the unit under observation. Of the 75 thousand household selected for the survey in 2019, the survey was conducted in 52.3 thousand households. The most common reason for not completing the survey was the absence of household members (56%).

In the survey in 2019, the data were recorded using the electronic questionnaire „PKZ - Participation in domestic/outbound trips" - CAPI method (Computer Assisted Personal Interview). The paper questionnaire was also used - PAPI method (Paper and Pencil Interview).

The questionnaire used in the survey consisted of a set of questions on the participation of residents of Poland in domestic trips with an overnight stay and in outbound trips, including:

- characteristics of the trip (i.e. start and end dates, main purpose, places visited, number of overnight stays, type of accommodation, type of trip, how the trip was booked),
- expenditure related to trips (on accommodation, food, transport, shopping, cultural and recreational services, etc.).

Implementation of the survey

Due to the need to obtain a sufficient number of questionnaires with information on trips, it is necessary to use the random route method in the survey of the participation of residents of Poland in trips. This is a technique for selecting respondents to the survey on the basis of established rules. It defines the rules for the selection of subsequent dwellings in the case when a questionnaire cannot be obtained. The selection of respondents for the survey is based on the established rules of the interviewer's movement around the area in relation to selected starting points. The random route method can be summarized in three hierarchical rules:

1. always to the right (standing back to the door of the dwelling),
2. always from top to bottom,
3. always within the boundaries of the surveyed territorial unit (area or region, the so-called area of operation).

Completion rate

The completion rate or the survey implementation rate is expressed as a percentage of the number of households that have been surveyed to the number of all selected households that belong to the surveyed population.

In 2019, the completion rate of the survey of the participation of residents of Poland in trips was 66.8% (0.1 percentage point more than in 2018).

Basic definitions used for the survey

Household is a group of related or unrelated persons who live together and make a living together (multi-person household) or a person who makes a living on their own irrespective of whether she/he lives on their own or not (single-person household). Family members who live together but make a living separately constitute separate households.

Usual environment – means the geographical area, though not necessarily a contiguous one, within which an individual conducts his regular life routines and shall be determined on the basis of the following criteria: the crossing of administrative borders or the distance from the place of residence, the duration of the visit, the frequency of the visit, the purpose of the visit.

Tourist travel of a household – a trip of at least one household member to a main destination outside his usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited. If more than one household member is travelling (multi-person travel), the travel is characterized by the implementation of a joint tourism program outside the home.

Tourism trips – trips of individual household members with at least with 1 overnight stay (e.g. one travel of a 4-person family equals 4 trips).

Domestic trip with overnight stay – a trip with all the nights spent within a country.

Outbound trip with overnight stay – a trip of 2 days or more (min. 1 overnight stay) with at least 1 night spent abroad. Outbound trips also include the so-called mixed trips, i.e. trips with both domestic and out-bound overnight stays. Trips connected with foreign contracts, i.e. those which are paid by the institutions not established in the country of residence of the respondent (in Poland), are not covered.

Outbound same-day visit – a trip abroad without overnight stay.

Short trip – a trip of 2 to 4 days (with 1 to 3 overnight stays).

Long trip – a trip of 5 or more days (with 4 or more overnight stays).

Residents – persons who have lived in their place of usual residence for a continuous period of at least 12 months. Residents of the administrative unit comprise:

- permanent residents (people registered for permanent residence), without the people staying away from home (residence) in the country or abroad, for at least 12 months,
- people who came from another place of residence in the country or from abroad for a period of at least 12 months.

Expenditure related to trips covers amounts for the purchase of consumer services and goods (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip in cash and non-cash form (e.g. by payment card, bank transfer) directly by travellers (household members) as well as financed or reimbursed by the employer, other persons, institutions. It includes all tourism expenditure even if services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. It does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Trips of non-residents to Poland

The aim of the survey is to estimate, on a quarterly basis, the number of trips of non-residents to Poland, of which tourists and same-day visitors from abroad crossing the Polish borders, as well as the expenditure incurred in connection with a trip to Poland.

The survey of trips of foreigners (non-residents) is a quarterly sample survey conducted among tourists leaving Poland and same-day visitors.

This sample questionnaire-based survey is carried out in the vicinity of selected border crossings on the EU's internal and external border on the territory of Poland including seaports and airports with the use of face-to-face interviews. Due to the lack of a survey frame, the survey was conducted on an "elusive"³⁰ population, but the appropriate representativeness of the sample was provided owing to the knowledge of the survey sites. In order to select the border crossings for the survey, typology of the crossings was carried out beforehand. The fact that the crossings were grouped according to the accepted characteristics within the individual sections of the border made it possible to obtain subsets, of which the crossings for the survey were drawn. Respondents are surveyed using systematic sampling³¹. In the survey a questionnaire "PDP – Trip to Poland" was used.

The questionnaire used in 2019 included a set of questions concerning i.e.:

- characteristics of persons visiting Poland (non-residents) by country of residence, sex and age, purpose of a trip, length of stay, type of accommodation facility used in Poland,
- expenditure of persons arriving from abroad incurred in Poland by its type (accommodation, food, shopping, etc.).

Basic definitions used for the survey

Non-resident – an individual residing abroad for more than one year. For the purposes of this publication the terms "non-resident" and "foreigner" are used interchangeably.

Visitors – people taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose (business, leisure or other personal purpose) other than to be employed by a resident entity in the place visited. Visitors are classified as tourists if their trip includes an overnight stay, and as same-day visitors (excursionists) otherwise.

Expenditure related to trips of non-residents covers amounts for the purchase of consumer services and goods (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip in cash and non-cash form (e.g. by payment card, bank transfer) directly by travellers as well as financed or reimbursed by the employer, other persons or institutions. It includes all tourism expenditure even if the services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. It does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Methodological notes of border traffic data

Pursuant to the decision of the Council of the European Union, Poland was included in the Schengen area on 21 December 2007. Eight other countries were included into Schengen along with Poland, namely: Estonia, Latvia, Lithuania, Czechia, Slovakia, Hungary, Malta and Slovenia. A complete application of rules and regulations arising from the Community code governing the border flow of persons translates itself into a practical removal of border control between the countries within this area. Furthermore, the eastern border of Poland simultaneously became the external border of the European Union, where full inspection and traffic registration encompasses only citizens of non-European Union countries. The direct outcome of the Poland's accession to Schengen is the lack of statistical information on border traffic on the internal border of Poland and the European Union.

³⁰L. Kish (1991), A taxonomy of elusive populations, *Journal of Official Statistics*, 7, 339-347.

³¹For each border crossing, the sampling intervals were set taking into account the predicted volume of passenger traffic at individual crossings and the possibility of carrying out the interview at a specific time.

This shortage of data refers to the segments of the Polish border with the following countries: Germany, Czechia, Slovakia, and Lithuania, as well as the maritime border in the scope of "regular ferry connections"³² and airports³³ in the scope of "internal flights"³⁴.

Therefore, a need to develop methods allowing data estimation on cross-border traffic on those sections of the border emerged.

Border traffic at the Polish land border with other European Union countries, maritime borders and airports

In 2019 Statistics Poland in cooperation with the Ministry of Economic Development and the National Bank of Poland, carried out a survey „Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and people at the Polish border with the countries of the European Union”.

The survey aims to, among others, estimate the number of border crossings by persons traveling in the direction to and from Poland. In the frames of the survey, on selected former land border crossings, counting of vehicles and persons crossing the Polish border with other countries of the European Union is carried out.

Additionally, the questionnaire for foreigners on the Polish border with the neighboring countries belonging to the Schengen zone, as well as at selected airports and seaports is also conducted. In turn, the questionnaire for residents of Poland is carried out in households within the survey „Participation of Polish citizens (residents) in travel”. Information obtained from the above mentioned surveys and additional data sources, including:

- information from airports and seaports on passenger traffic volume (number of passengers operated in regular and charter traffic),
 - data from the Civil Aviation Authority on passenger traffic (national and international traffic information, flight directions and destination cities),
 - information from the Border Guard Headquarters on the amount of traffic at border crossings at the external border of the European Union on Polish territory
- for the estimation of cross-border traffic of foreigners and Polish residents on the inside border of the European Union on Polish territory and the overall border traffic on the maritime border and at airports.

In the survey of border traffic the crossings of the border are registered and not the number of persons who cross this border. A person crossing the border several times is counted as many times as he/she crosses this border.

Border traffic at the Polish land border with the countries not belonging to the Schengen area (Russia, Belarus, Ukraine)

The information on border traffic is compiled on the basis of the statistical data provided by the Border Guard. The registration of border traffic is based on the register of persons and means of transport checks at all Polish border crossing points with the countries not belonging to the Schengen area (Russia, Belarus, Ukraine). This register is kept on an ongoing basis. The statistical data is compiled in monthly periods, separately for each individual border crossing points, and covers information on the number of border checks divided into checks concerning Polish citizens and those concerning foreigners – by direction (to and from Poland), and by type of traffic (passport, service of means of transport, simplified and others). The citizenship of foreigners entering Poland is defined (on the basis of the country which issued the travel document).

³²“Regular ferry connection” is the definition of every ferry connection between the same two or more ports located within Member States, without entering ports located outside of Member States and including passenger and vehicle transport, in accordance with the published cruise timetables; Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 establishing a Community Code on the rules governing the flow of persons across borders (Schengen Borders Code).

³³On 30 March 2008, the records of the Schengen Borders Code concerning the dissolving of air traffic border control within the Schengen area were practically implemented.

³⁴“Internal flight” is the definition of every flight exclusively from the territory of a Member State or within its territory, without landing in a third country; Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 establishing a Community Code on the rules governing the movement of persons (Schengen Borders Code).

Besides registering the traffic of persons on Polish borders, the Headquarters of the Border Guard also monitors the traffic of wheel vehicles at all border crossings. Under registration there are passenger cars, trucks and buses going into the direction to and from Poland, Polish as well as foreigners. The registration concerns also trains of national and foreign operators crossing the border in both directions.

The following solutions were adopted in the statistics on border traffic:

- data concerning the arrivals and departures of foreign citizens describing the checks of persons crossing the border on the basis of passports, as well as – in the case of the EU citizens – other personal documents,
- since 2011 data on the number of arrivals and departures has related to passengers and the operating personnel; previously data included only passengers,
- the number of Polish citizens travelling abroad also includes the checks of persons with consular and diplomatic passports, as well as persons leaving the country for permanent stay abroad,
- the number of foreigners arriving in Poland also includes the checks of persons arriving for permanent stay.

We would like to point out that **the survey on border traffic** conducted by the employees of **the Border Guard serves as the means for registering the border checks**, and not persons. Therefore, e.g. the number of checks of Polish citizens travelling abroad does not signify the number of Polish citizens, since one person crossing the border more than once is also counted more than once. The same rule applies to motor vehicles.